

Beslutsinstans: Kommunstyrelsen

Datum och tid: Onsdag 7 februari 2024 Kl. 08:30

Plats: Dalslands folkhögskola, Folkhögskolevägen 6,
458 30 Färgelanda

Upprop
Val av justerare och justeringsdag

1	Godkännande av dagordning		
2	Information 2024	2024/48	2
3	Ekonomisk information 2024	2024/68	
4	Information prislappsmodellen		
5	Kommundirektörens information 2024	2024/9	
6	Meddelanden 2024	2024/8	3 - 8
7	Åtterrapporering av delegeringsbeslut 2024	2024/10	9 - 10
8	<u>Ärenden till kommunstyrelsen</u>		
9	Budgetanvisningar Mål- och resursplan 2025–2027	2024/6	11 - 33
10	Beslut om ny utformning av seniorerbjudande Västtrafik	2023/286	34 - 46
11	Beslut om granskning Färgelanda kommuns vattentjänstplan	2023/247	47 - 79
12	<u>Ärenden till kommunfullmäktige</u>		
13	Antagande av samverkansavtal för gymnasieskolan västra fyrbodalen	2023/321	80 - 114
14	Antagande av primärt samverkansavtal för yrkesinriktad utbildning i den kommunala vuxenutbildningen	2023/322	115 - 124
15	Godkännande av revidering utbildningsnämndens reglemente	2023/323	125 - 128

Ulla Börjesson (S)
Kommunstyrelsens ordförande

Niklas Englund
Nämndsekreterare

Kommunstyrelsen

Information
2024-01-25
2024/48

Information kommunstyrelsen 2024-02-07

08:30 - Anna Lena Sörensson, *planingenjör*,
informerar om åtgärdsrapportering för vattendistrikt Västerhavet.

09:15 - Anna Lena Sörensson, *planingenjör*,
informerar om ombyggnation Härsängen, väg 172.

09:30 – Fika

10:00 – Lehnida Huric, *kultur-och föreningsutvecklare*,
informerar om föreningsstöd.

Delgivning

Utskriftsdatum: 2024-01-25

Utskriven av: Niklas Englund

Diarienummer: Kommunstyrelsen
Riktning: Inkomna
Datum: 2023-12-05 - 2024-01-25
Notering:

Id	I/U/K	Beskrivning	Ansvarig
Datum		Avsändare/Mottagare	Avdelning
Ärendenummer		Ärendemening	
2023.1767	I	2023-11-30 Protokoll nr 5 Styrelsemöte Färgelanda Vatten AB	Niklas Englund
2023-12-05			Kansli-och IT avdelningen
KS 2023/8		Meddelanden 2023	
2023.1768	I	Färgelanda Vatten AB - God ekonomisk hushållning 2024	Niklas Englund
2023-12-05			Kansli-och IT avdelningen
KS 2023/8		Meddelanden 2023	
2023.1769	I	Information avseende uppsägning av samarbetsavtal Västvatten AB - Sotenäs kommun	Niklas Englund
2023-12-05			Kansli-och IT avdelningen
KS 2023/8		Meddelanden 2023	
2023.1771	I	Protokollsutdrag KS Sotenäs - uppsägning samarbetsavtal Västvatten	Niklas Englund
2023-12-05			Kansli-och IT avdelningen
KS 2023/8		Meddelanden 2023	
2023.1775	I	Begäran om yttrande: Off. tillställning Färgelanda dnr A705.123/2023	Patrik Nissen
2023-12-07		Färgelanda Kommun	Sektor samhällsutveckling
KS 2023/173		Tillstånd enligt ordningsregler och lokala föreskrifter 2023	
2023.1776	I	Ansökan A705.123/2023	Patrik Nissen
2023-12-07			Sektor samhällsutveckling
KS 2023/173		Tillstånd enligt ordningsregler och lokala föreskrifter 2023	
2023.1777	I	Om ärende A705.123/2023 Off. tillställning Färgelanda 15/12-23	Patrik Nissen
2023-12-07		Kerstin Fredriksson	Sektor samhällsutveckling
KS 2023/173		Tillstånd enligt ordningsregler och lokala föreskrifter 2023	
2023.1778	I	Protokoll Samordningsförbundet Väst 2023-11-24	Niklas Englund
2023-12-08			Kansli-och IT avdelningen
KS 2023/8		Meddelanden 2023	
2023.1779	I	Verksamhetsplan och budget 2024 - Samordningsförbundet väst	Niklas Englund
2023-12-08			Kansli-och IT avdelningen

Id	I/U/K	Beskrivning	Ansvarig
Datum		Avsändare/Mottagare	Avdelning
Ärendenummer		Ärendemening	
KS 2023/8		Meddelanden 2023	
2023.1782	I	Nyckelkvittens återlämning av nyckel båtplats 12	Linnea Thor
2023-12-06			Sektor samhällsutveckling
KS 2022/31		Avtal båtplatser Sundsbron	
2023.1783	I	Beslut avsiktsförklaring Åmåls kommun - 202300357 - KS -143	Niklas Englund
2023-12-11			Kansli-och IT avdelningen
KS 2023/8		Meddelanden 2023	
2023.1784	I	Ansökan om statlig ersättning för arbete med krisberedskap och civilt försvar 2023 inkl bilaga	Niklas Englund
2023-12-11			Kansli-och IT avdelningen
KS 2023/8		Meddelanden 2023	
2023.1786	I	Tillståndsbevis A705.123/2023	Patrik Nissen
2023-12-12			Sektor samhällsutveckling
KS 2023/173		Tillstånd enligt ordningsregler och lokala föreskrifter 2023	
2023.1799	I	DMEN Justerat protokoll 2023-12-07	Niklas Englund
2023-12-15			Kansli-och IT avdelningen
KS 2023/8		Meddelanden 2023	
2023.1800	I	Försäkring Färgelanda rekommendation	Kristina Olsson
2023-12-15			Ekonomiavdelningen
KS 2022/436		Ordförandebeslut & Offert till Färgelanda Kommun från Skandia	
2023.1802	I	Försäkringsvillkor för tryggnad av Intjänad pensionsrätt	Kristina Olsson
2023-12-15			Ekonomiavdelningen
KS 2022/436		Ordförandebeslut & Offert till Färgelanda Kommun från Skandia	
2023.1803	I	Offert till Färgelanda Kommun avseende Inlösen av Intjänad pensionsrätt 1997-12-31, PFA	Kristina Olsson
2023-12-15			Ekonomiavdelningen
KS 2022/436		Ordförandebeslut & Offert till Färgelanda Kommun från Skandia	
2023.1804	I	Uppdaterat Tillägg till PUB-avtal - Färgelanda	Kristina Olsson
2023-12-15			Ekonomiavdelningen
KS 2022/436		Ordförandebeslut & Offert till Färgelanda Kommun från Skandia	
2023.1805	I	Information om signerat avtal för skogsbudet 2024	Patrik Nissen
2023-12-15			Sektor samhällsutveckling
KS 2023/357		Skogsbudget 2024	
2023.1832	I	Fyrbodals kommunalförbund delårsrapport revisorerna	Niklas Englund
2023-12-19			Kansli-och IT avdelningen

Id	I/U/K	Beskrivning	Ansvarig
Datum		Avsändare/Mottagare	Avdelning
Ärendenummer		Ärendemening	
KS 2023/8		Meddelanden 2023	
2023.1833	I	Protokollsutdrag fyrbodals kommunalförbund - revision delårsrapport	Niklas Englund
2023-12-19			Kansli-och IT avdelningen
KS 2023/8		Meddelanden 2023	
2023.1834	I	Revisionsrapport PWC - Fyrbodals kommunalförbund	Niklas Englund
2023-12-19			Kansli-och IT avdelningen
KS 2023/8		Meddelanden 2023	
2023.1835	I	Kopia av polisanmälan avseende trafikolycka Dnr: 5000-K1556549-23	Jenny Clasborn
2023-12-19			Kansli-och IT avdelningen
KS 2023/42		Polisanmälningar 2023	
2023.1836	I	För kännedom: Länsstyrelsens beslut om nedläggning av jordbruksmark i Färgelanda kommun Vattneböle 1:8	Linnea Thor
2023-12-19		Färgelanda Kommun	Sektor samhällsutveckling
KS 2023/35		Information för kännedom från Länsstyrelsen 2023	
2023.1837	I	Beslut om bifall nedläggning av jordbruksmark Vattneböle 1:8	Linnea Thor
2023-12-19			Sektor samhällsutveckling
KS 2023/35		Information för kännedom från Länsstyrelsen 2023	
2023.1838	I	SKR - överenskommelse avseende insatser inom psykisk hälsa och suicidprevention 2024	Niklas Englund
2023-12-27			Kansli-och IT avdelningen
KS 2023/8		Meddelanden 2023	
2024.1	I	Begäran om yttrande- Litteraturvagn Färgelanda dnr A723.906/2023	Patrik Nissen
2024-01-02		tillstand.vast@polisen.se	Sektor samhällsutveckling
KS 2024/21		Tillstånd enligt ordningsregler och lokala föreskrifter 2024	
2024.2	I	Ansökan tillstånd för litteraturvagn dnr A723.906/2023	Patrik Nissen
2024-01-02			Sektor samhällsutveckling
KS 2024/21		Tillstånd enligt ordningsregler och lokala föreskrifter 2024	
2024.4	I	Begäran om yttrande	Linnea Thor
2023-12-11		Färgelanda Kommun	Sektor samhällsutveckling
KS 2023/362		Begäran om yttrande från Länsstyrelsen gällande iordningställande av epizootigrav	
2024.5	I	Information om epizootigravar mm enligt miljöbalken	Linnea Thor
2023-12-11			Sektor samhällsutveckling
KS 2023/362		Begäran om yttrande från Länsstyrelsen gällande iordningställande av epizootigrav	
2024.6	I	Begäran om information om plats för epizootigrav i kommunen	Linnea Thor

Id	I/U/K	Beskrivning	Ansvarig
Datum		Avsändare/Mottagare	Avdelning
Ärendenummer		Ärendemening	
2023-12-11			Sektor samhällsutveckling
KS 2023/362		Begäran om yttrande från Länsstyrelsen gällande iordningställande av epizootigrav	
2024.7	I	NÄRF Internbudget 2024	Niklas Englund
2024-01-05			Kommunledningskontoret
KS 2024/8		Meddelanden 2024	
2024.8	I	NÄRF Protokollsutdrag budget 2024	Niklas Englund
2024-01-05			Kommunledningskontoret
KS 2024/8		Meddelanden 2024	
2024.9	I	NÄRF anteckningar ägarsamråd 2023-10-17	Niklas Englund
2024-01-05			Kommunledningskontoret
KS 2024/8		Meddelanden 2024	
2024.10	I	Regionstyrelsen protokollsutdrag 2023-12-19 - Epidemi- och pandemiberedskapsplan för Västra Götalandsregionen 2023-2027	Niklas Englund
2024-01-05			Kommunledningskontoret
KS 2024/8		Meddelanden 2024	
2024.11	I	Epidemi- och pandemiberedskapsplan för Västra Götalandsregionen 2023-2027	Niklas Englund
2024-01-05			Kommunledningskontoret
KS 2024/8		Meddelanden 2024	
2024.13	I	Kopia av polisanmälan avseende viltolycka rådjur - fordon dnr: 5000-K1626645-23	Alexander Karlsson
2024-01-05			Kansli-och IT avdelningen
KS 2023/42		Polisanmälningar 2023	
2024.14	I	Följebrev om granskning till remissinstanser	Anna Lena Sörensson
2024-01-02		Munkedals kommun	Sektor samhällsutveckling
KS 2024/61		Remiss granskning av Munkedal kommuns Vattentjänstplan	
2024.15	I	Granskningsversion Vattentjänstplan Munkedals kommun	Anna Lena Sörensson
2024-01-02		Munkedals kommun	Sektor samhällsutveckling
KS 2024/61		Remiss granskning av Munkedal kommuns Vattentjänstplan	
2024.16	I	Undersökning om betydande miljöpåverkan	Anna Lena Sörensson
2024-01-02		Munkedals kommun	Sektor samhällsutveckling
KS 2024/61		Remiss granskning av Munkedal kommuns Vattentjänstplan	
2024.17	I	12011655-v1 Underrättelse beslut om avslutad förrättning Torsbyn 1:11 och 1:5	Linnea Thor
2024-01-08			Sektor samhällsutveckling
KS 2024/37		Information för kännedom från Lantmäteriet 2024	
2024.18	I	11889817-v1 Protokoll Torsbyn 1:11 och 1:5	Linnea Thor
2024-01-08			Sektor samhällsutveckling

Id	I/U/K	Beskrivning	Ansvarig
Datum		Avsändare/Mottagare	Avdelning
Ärendenummer		Ärendemening	
KS 2024/37		Information för kännedom från Lantmäteriet 2024	
2024.19	I	11908715-v1 Beskrivning Torsbyn 1:11 och 1:5	Linnea Thor
2024-01-08			Sektor samhällsutveckling
KS 2024/37		Information för kännedom från Lantmäteriet 2024	
2024.20	I	11905662-v1 Förrättningskarta A3L Torsbyn 1:11 och 1:5	Linnea Thor
2024-01-08			Sektor samhällsutveckling
KS 2024/37		Information för kännedom från Lantmäteriet 2024	
2024.21	I	11905660-v1 Förrättningskarta A3S Torsbyn 1:11 och 1:5	Linnea Thor
2024-01-08			Sektor samhällsutveckling
KS 2024/37		Information för kännedom från Lantmäteriet 2024	
2024.24	I	Tillståndsbevis A723.906/2023	Patrik Nissen
2024-01-12			Sektor samhällsutveckling
KS 2024/21		Tillstånd enligt ordningsregler och lokala föreskrifter 2024	
2024.26	I	12028061-v1 Följebrev till rättelse Torsbyn 1:11 och 1:5	Linnea Thor
2024-01-16			Sektor samhällsutveckling
KS 2024/37		Information för kännedom från Lantmäteriet 2024	
2024.27	I	12028061-v1 Protokoll rättelsebeslut enligt förvaltningslagen Torsbyn 1:11 och 1:5	Linnea Thor
2024-01-16			Sektor samhällsutveckling
KS 2024/37		Information för kännedom från Lantmäteriet 2024	
2024.28	I	12028061-v1 Protokoll efter rättelse Torsbyn 1:11 och 1:5	Linnea Thor
2024-01-16			Sektor samhällsutveckling
KS 2024/37		Information för kännedom från Lantmäteriet 2024	
2024.29	I	Vänersborgs TR gällande M 351-22 Dom 2024-01-17	Linnea Thor
2024-01-17		Vänersborgs tingsrätt, Mark- och miljödomstolen	Sektor samhällsutveckling
KS 2022/90		Ansökan om omprövning för moderna miljövillkor för Ellenö vattenkraftverk på fastigheten Ellenö 1:1 i Färgelanda kommun Vänersborgs tingsrätt Målnr: 351-22	
2024.30	I	Överenskommelse fastighetsbestämning berörande Ellenö 1:1 och Ellenö 4:1 samt avstyckning från Ellenö 4:1	Patrik Nissen
2024-01-16			Sektor samhällsutveckling
KS 2023/64		Avyttrande av del av fastigheten Ellenö 4:1, "Banvaktarstugan"	

Id	I/U/K	Beskrivning	Ansvarig
Datum		Avsändare/Mottagare	Avdelning
Ärendenummer		Ärendemening	
2024.31	I	Information om orienteringstävling på fastigheterna Stigen 1:70 och Stigen 2:105	Lina Gustavsson
2024-01-12			Sektor samhällsutveckling
KS 2024/65		Information om orienteringstävling 2024	
2024.34	I	Vänersborgs TR gällande M 395-22 Dom 2024-01-19	Linnea Thor
2024-01-19		Vänersborgs tingsrätt, mark- och miljödomstolen.	Kansli-och IT avdelningen
KS 2022/218		Omrövning för moderna miljövillkor för Stigen Västra vattenkraftverk i Färgelanda kommun. Mål nr M 395-22	
2024.35	I	Vänersborgs TR gällande M 396-22 Slutligt beslut ej särskilt uppsatt 2024-01-19	Linnea Thor
2024-01-19			Kansli-och IT avdelningen
KS 2022/283		Omrövning för moderna miljövillkor för Stigen Östra vattenkraftverk i Färgelanda kommun.	
2024.36	I	Ansökan om schakttillstånd Stigevivägen 1-11	Patrik Nissen
2024-01-19		One Nordic PS AB	Sektor samhällsutveckling
KS 2024/33		Ansökan och beslut om schaktningstillstånd 2024	
2024.44	I	431-2328-2024 beslut m bilagor Högsäters-Önne 1:21	Linnea Thor
2024-01-23			Sektor samhällsutveckling
KS 2024/36		Information för kännedom från Länsstyrelsen 2024	
2024.45	I	431-2321-2024 beslut m bilagor Högsäters-Önne 1:21	Linnea Thor
2024-01-23			Sektor samhällsutveckling
KS 2024/36		Information för kännedom från Länsstyrelsen 2024	
2024.46	I	Underrättelse om beslut i avslutad förrättning, fastighetsbestämning berörande Ellenö 1:1 och Ellenö 4:1 samt Avstyckning från Ellenö 4:1	Patrik Nissen
2024-01-24			Sektor samhällsutveckling
KS 2023/64		Ävytrande av del av fastigheten Ellenö 4:1, "Banvaktarstugan"	
2024.47	I	Samordningsförbundet Väst 2024-01-19 signerat protokoll	Niklas Englund
2024-01-25			Kommunledningskontoret
KS 2024/8		Meddelanden 2024	
2024.48	I	Samordningsförbundet väst -Medel för 2024 till kommunerna	Niklas Englund
2024-01-25			Kommunledningskontoret
KS 2024/8		Meddelanden 2024	
2024.50	I	Samordningsförbundet väst - Verksamhetsplan och budget 2024	Niklas Englund
2024-01-25			Kommunledningskontoret
KS 2024/8		Meddelanden 2024	

Delegeringsbeslut

Utskriftsdatum: 2024-01-25

Utskriven av: Niklas Englund

Diarienummer:	Kommunstyrelsen
Beslutsfattare:	Alla
Kategori:	Alla
Beslutsinstans:	Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum:	2024-02-07
Sekretess:	Visas ej

Id	Beskrivning	Paragraf
Datum	Avsändare/Mottagare	Beslutsfattare
Ärendenummer	Ärendemening	Kategori
		Ansvarig
31785	Borgensförbindelse signerad, lån 161832 - Kommuninvest	
2024-01-05		
KS 2024/60	Delegationsbeslut 2024	Kristina Olsson
31658	Delegationsbeslut ansökan om startbidrag Färgelanda spinningklubb	
2023-12-18		Lehnida Huric
KS 2023/205	Ansökan om registrering 2023	Lehnida Huric
31592	Delegationsbeslut ansökan om registrering Färgelanda spinningklubb	
2023-12-14		
KS 2023/205	Ansökan om registrering 2023	Lehnida Huric
31664	Delegationsbeslut anläggningsbidrag 2023 Dals MK	
2023-12-18		
KS 2023/23	Anläggningsbidrag 2023	Lehnida Huric
31666	Delegationsbeslut ansökan om aktivitetsbidrag vt-2023 Dals MK	
2023-12-18		Lehnida Huric
KS 2022/320	Aktivitetsbidrag hösten år 2022 och våren år 2023	Lehnida Huric
2023.1728	Avtal för leasing av maskiner till lokalvården	
2023-11-23		
KS 2023/320	Avtal för leasing av maskiner till lokalvården	Jenny Clasborn
2023.1773	Avtal för ArcGis kommunlicens MLA	
2023-12-04		

Id	Beskrivning	Paragraf
Datum	Avsändare/Mottagare	Beslutsfattare
Ärendenummer	Ärendemening	Kategori
		Ansvarig
KS 2023/326	ArcGis Kommunlicens	
		Patrik Nissen
2024.3	Ordförandebeslut avseende intjänad pensionsrätt	
2024-01-04		
KS 2023/182	Ordförandebeslut 2023	
		Niklas Englund
2024.37	Ordförandesbeslut avseende svar till Bengtsfors fråga om gemensamt arbete med att revidera vindbruksplanen	
2024-01-19		Ulla Börjesson
KS 2023/301	Fråga till Dals-Ed, Färgelanda, Mellerud och Åmåls kommuner angående intresse för en gemensamt reviderad vindbruks- och energiplan	
		Anna Lena Sörensson
2024.51	Ordförandebeslut om beredning gällande inrättande av 1:e vice ordförande kommunstyrelsen	
2024-01-25		Ulla Börjesson
KS 2024/71	Ordförandebeslut 2024	
		Niklas Englund

Kommunledningskontoret
Ekonomichef
Kristina Olsson

Tjänsteskrivelse
2024-01-24
2024/6

Kommunstyrelsen

Budgetanvisningar Mål- och resursplan 2025–2027

Beslutsförslag

Kommunstyrelsen beslutar att ställa sig bakom upprättat förslag till Budgetanvisningar för Mål- och resursplan 2025–2027 daterat 2024-01-24.

Sammanfattning av ärendet

Ekonomiavdelningen har, på uppdrag av kommunstyrelsens ordförande, upprättat anvisningar för budget 2025 och ekonomisk plan 2026–2027. Förslaget innehåller anvisningar för nämndernas arbete med Mål- och resursplan 2025–2027 samt planeringsförutsättningar för perioden 2025–2027.

Beslutsunderlag:

Tjänsteskrivelse, daterad 2024-01-24
Budgetanvisningar Mål- och resursplan 2025–2027, daterade 2024-01-24

Sändlista:

Samtliga nämnder
KLG

Budgetanvisningar Mål- och resursplan 2025–2027

Kommunstyrelsen 2024-02-07

Dnr: 2024/6

Antagna av Kommunstyrelsen 2024-02-07, § XX

Innehåll

1. SAMHÄLLSEKONOMISK BAKGRUND.....	4
1.1 Samhällsekonomi.....	4
1.2 Kommunernas ekonomi.....	5
1.2.1 Demografiska förändringar kräver anpassningar	5
1.2.2 Åtgärder för att möta demografiska utvecklingen.....	6
1.3 Styrande för kommunerna	7
1.3.1 God ekonomisk hushållning och ekonomi i balans.....	7
2. BEFOLKNING	8
2.1 Demografi.....	8
2.2 Försörjningsbörda.....	8
2.3 Flyttnetto och födelseöverskott/underskott	9
2.4 Befolkningens sammansättning efter ålder.....	10
3. PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR INFÖR 2025	12
3.1 Finansiella mål och god ekonomisk hushållning.....	12
3.2 Färgelanda kommuns prioriterade inriktningar	12
3.3 Verksamhetsmål	12
3.4 Krav på god ekonomisk hushållning – ekonomi i balans	13
3.5 Hantering av kommunens pensionsåtagande.....	14
3.6 Ekonomiska förutsättningar inför budget 2025–2027	14
3.7 Prislappsmodellen.....	16
3.7.1 Tekniska ramar.....	17
3.7.2 Prioriteringar	18
3.8 Investeringsbudget 2025–2029.....	18
3.8.1 Investeringar - definition.....	19
3.8.2 Fastighetsinvesteringar.....	19
3.8.3 Konsekvenser för driftbudgeten	19
3.9 Direktiv	19
3.9.1 Prioriteringar	19
3.9.2 Investeringar.....	20
3.9.3 Verksamhetsmål.....	20
3.9.4 MBL i samband med budgetarbetet	20
3.9.5 Inlämning	20
3.9.6 Nya/förändrade taxor – särskilda beslut.....	20
3.9.7 Bruttobudgetering.....	20
3.9.8 Specialdestinerade statsbidrag.....	20
3.9.9 Internprissättning.....	20

3.9.10 Driftbudget	21
4. TIDSPLAN FÖR DET FORTSATTA BUDGETARBETET – Mål- och resursplan 2025–2027 (MRP).....	22

1. SAMHÄLLSEKONOMISK BAKGRUND

Här presenteras en lägesrapport om hur ekonomin ser ut idag, men också en bedömning om hur det kan tänkas se ut de närmaste åren. Det grundar sig på SKR:s (Sveriges Kommuner och Regioner) prognoser i ekonomirapporten från oktober och cirkulär från december 2023.

1.1 Samhällsekonomi

SKR skriver i cirkulär 23:56 från december 2023 att trots svag omvärldskonjunktur 2023 har svensk industri och export utvecklats hyfsat starkt, till skillnad från den inhemska efterfrågan i Sverige. Dessvärre tycks inte någon snar vändning stunda utomlands. Världshandeln har sjunkit en tid och ledande indikatorer pekar på en fortsatt svag tillväxt för global industri och handel. Den inflations- och räntedrivna konjunkturedgången syns alltmer i tjänstesektorn och på arbetsmarknaden i flertalet ekonomier, som hittills har visat sig motståndskraftiga. Detta tynger nu BNP-tillväxten. USA avviker hittills tydligt bland utvecklade länder, med en relativt hög tillväxt 2023. Även där väntas de senaste årens uppgång för inflation och räntor slutligen ge ett mer tydligt avtryck i ekonomin. 2024 förväntas konjunkturen också dämpas i USA.

Fallet i inflationen beräknas fortsätta under 2024, såväl i USA som i Europa (och Sverige), vilket i sig ger en viss lättnad. Men att centralbankerna, inklusive Riksbanken, 2024 förväntas sänka sina styrräntor blir en viktigare stimulans. Redan nu syns betydande nedgångar för långräntorna.

Tabell: Nyckeltal för den svenska ekonomin

Procentuell förändring eller procent

Nyckeltal	2022	2023	2024	2025	2026	2027
BNP	2,9	-0,3	0,5	3,2	2,8	1,8
Arbetade timmar	2,4	1,5	-0,1	1,8	1,6	0,9
Arbetslöshet, andel av arbetskraften	7,5	7,6	8,8	8,7	8,1	7,8
Befolkning, 15-74 år	0,5	0,6	0,4	0,6	0,5	0,4
Lönesumma, Nationalräkenskaperna	6,4	5,5	3,1	4,9	5,1	4,3
Timlön, Nationalräkenskaperna	3,9	3,9	3,3	3,1	3,3	3,3
Timlön, Konjunkturlönestatistiken	2,7	3,7	3,9	3,5	3,3	3,3
Inflation, KPIF	7,7	6,1	2,4	1,9	1,9	2,0
Inflation, KPI	8,4	8,7	3,3	1,4	1,7	1,8
Styrränta, värde vid årets slut, procent	2,5	4,0	3,25	2,0	2,0	2,0

Källor: Macrobond, Medlingsinstitutet, Riksbanken, Skatteverket, SCB och SKR.

BNP minskar 2023 och ökar därefter svagt 2024, det är främst en svag inhemsk efterfrågan som håller tillbaka konjunkturen på kort sikt. Med en viss fördröjning påverkar det arbetslösheten negativt.

I Sverige ser vi en svag BNP-tillväxt som tar fart igen först under hösten 2024 och då gradvis. Arbetsmarknaden påverkas med viss eftersläpning. Sysselsättningsgraden har minskat under ett antal månader. SKR räknar med en fortsatt försvagning 2024, där en svag utveckling för arbetade timmar bromsar lönesumman. Därigenom dämpas såväl hushållens konsumtionsefterfrågan som det kommunala skatteunderlaget. I Sverige och omvärlden antas en konjunkturuppgång under 2025.

1.2 Kommunernas ekonomi

Av SKR:s oktoberrapport framgår att kommunernas ekonomiska läge är mer ansträngt än på många år. Höga prisökningar i verksamheterna och ökade pensionskostnader 2023 och 2024 ger tillsammans med högre räntor tuffa ekonomiska förutsättningar. Inför 2024 krävs fortsatt återhållsamhet, effektiviseringar och i flera kommuner även skattehöjningar. Anpassningar av verksamheten måste göras, bland annat med hjälp av digital teknik och nya arbetssätt, som både tar hänsyn till dagens svåra ekonomiska förutsättningar och arbetskraftsbristen. För att kommunerna ska komma tillbaka till nödvändiga resultatnivåer är det avgörande att inflationen återgår till inflationsmålet. Dessutom kräver de demografiska behoven förändringar.

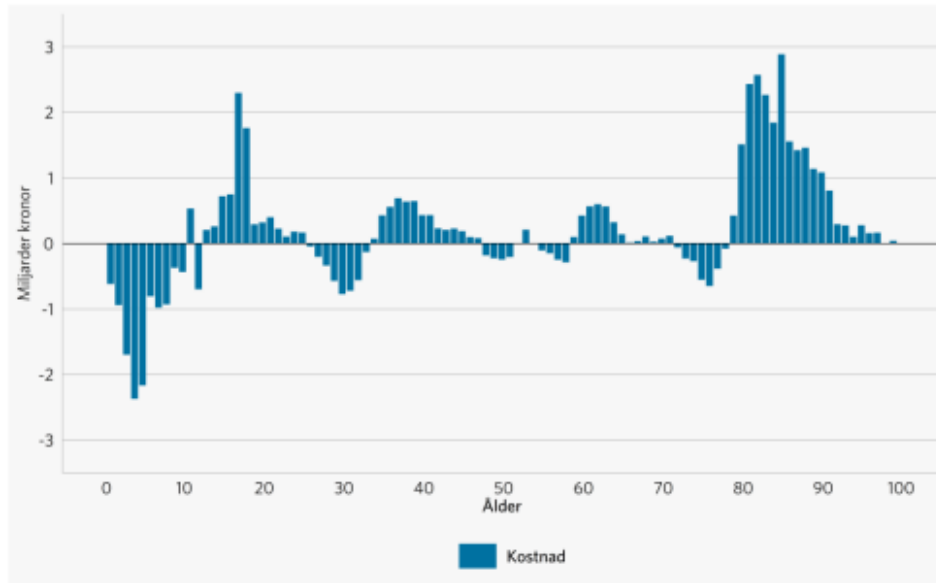
1.2.1 Demografiska förändringar kräver anpassningar

SKR skriver i ekonomirapporten att under de närmaste åren förväntas behovsökningar på 0,6 procent årligen. Det är framför allt inom äldreomsorgen som behovet ökar. Inom förskolan och grundskolans tidigare år minskar däremot behovet. I nedanstående diagram syns förändringen mellan åren 2022 och 2027, mätt i miljarder kronor per ålder.

Diagram 12 • Demografiskt beräknade kostnadsökningar 2022–2027

Källa: Sveriges Kommuner och Regioner

I Ekonomirapporten från våren 2023 lanserades begreppet ”kommunal försörjningsbörda”, det vill säga hur de kommunala demografiska behoven förhåller sig till befolkningen i arbetsför ålder. SKR ser en ökad försörjningsbörda det närmaste decenniet, främst som en konsekvens av att de äldre ökar snabbt. Kostnaderna från behovsökningar för kommunal service, fördelat på den arbetsföra befolkningen, kommer således att bli högre framöver. Förändringen över tid beror, förenklat, på tre delar; utvecklingen av andelen barn och unga, utvecklingen av andelen 80 år och äldre och utvecklingen av andelen personer i åldrarna 20–66 år.

1.2.2 Åtgärder för att möta demografiska utvecklingen

SKR belyser även i oktoberrapporten att det framför allt är inom förskolan som antalet barn minskar de närmaste åren och därmed ställs kommunerna inför stora utmaningar med att ställa om verksamheten. Men även inom grundskolan krävs i många fall stora anpassningar.

Vidare skriver SKR i samma rapport att det finns kommuner som i budgetarbetet utgår från föregående års budget och kanske även använder sig av bemanningstal inom olika verksamheter, något som kan leda till inlåsnings effekter. De senaste åren har allt fler kommuner gått över till att använda sig av en resursfördelningsmodell som bygger på befolkningsprognoser och där resurserna fördelas utifrån beräknat antal barn, elever och brukare. För politikerna underlättar det att fatta beslut kring prioriteringar i budget eftersom modellen i sig innebär att resurserna minskar i verksamheter som har vikande befolkningssiffror och vice versa.

SKR konstaterar att vid större befolkningsförändringar kan större omstruktureringar krävas, exempelvis nedläggning av en skola då elevunderlaget inte räcker till för att täcka personalinsatser eller motivera ombyggnation. Det kan också vara svårt att hitta behöriga lärare. Det krävs politiskt mod att genomföra sådana omstruktureringar, även om de är rationella ur ett ekonomiskt perspektiv, då färre anställda behövs om resurserna samlas.

1.3 Styrande för kommunerna

1.3.1 God ekonomisk hushållning och ekonomi i balans

God ekonomisk hushållning och ekonomi i balans regleras i kommunallagen och innebär att kommunen måste upprätta en budget där intäkterna överstiger kostnaderna. Kommunen måste också ha reserver för att kunna möta oförutsedda kostnadsökningar, minskade intäkter och behov av ytterligare investeringar. Med god ekonomisk hushållning menas också att dagens medborgare finansierar sin egen kommunala välfärd och inte skjuter upp betalningen till kommande generationer.

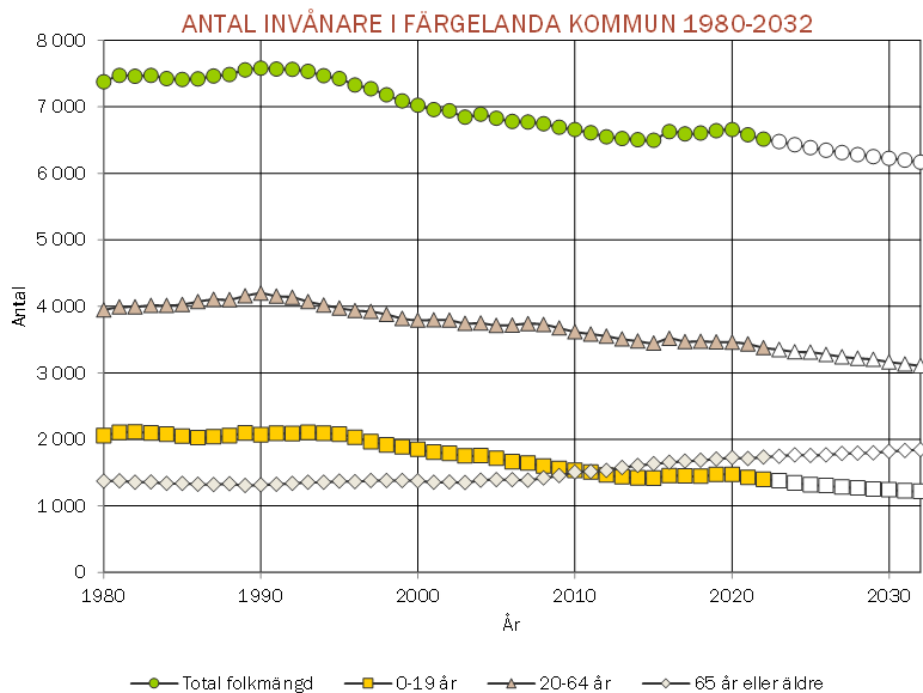
2. BEFOLKNING

Statisticon har under 2023 tagit fram en befolkningsprognos för Färgelanda kommun för åren 2023–2032.

2.1 Demografi

Folkmängden kan delas upp i tre åldersgrupper: 0–19 år, 20–64 år samt 65 år och äldre. Uppdelningen ligger till grund för beräkningen av försörjningsbördan i kommunen. Trots att uppdelningen är grov ger den en god överblicksbild som gör det lätt att följa utvecklingen över tiden.

Diagrammet nedan visar historisk utveckling av folkmängden 1980–2022 samt prognostiserad folkmängd 2023–2032.

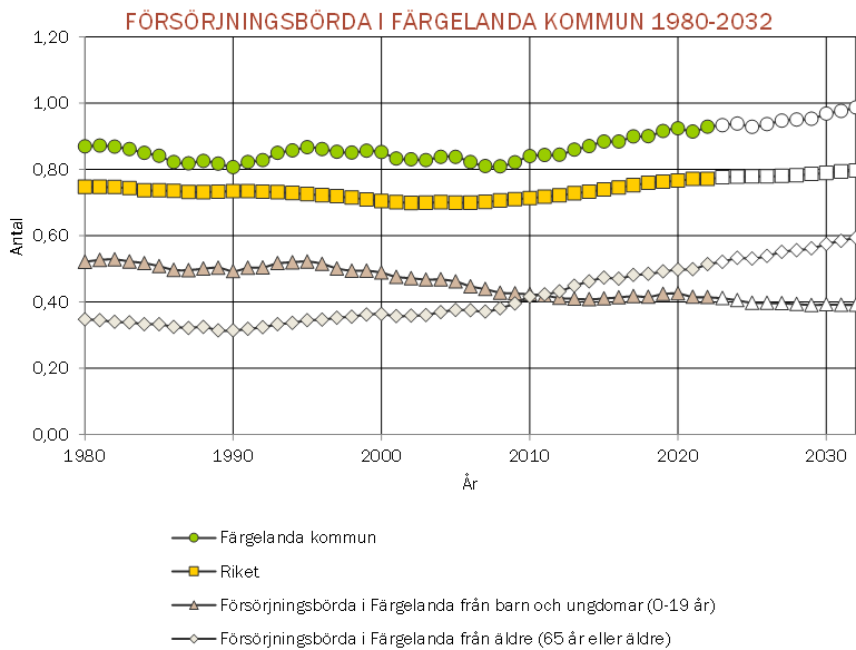
Färgelanda kommun hade 6 442 invånare per första november 2023. Hur invånarantalet per sista december blev är i skrivande stund inte känt.

2.2 Försörjningsbörda

Försörjningsbörda är ett demografiskt mått som visar på relationen mellan antalet personer som behöver bli försörjda och antalet personer som kan bidra till deras försörjning. Uttrycket beskriver hur många personer en person i yrkesverksam ålder måste försörja förutom sig själv. Försörjningsbördan kan delas upp i två delar, en del från barn och ungdomar (0–19 år) och en del från äldre (65+).

Diagrammet nedan visar kvoten mellan antalet invånare i icke yrkesverksam ålder (0–19 år och 65 år eller äldre) och antalet i yrkesverksam ålder (20–64). Jämförelse med riket.

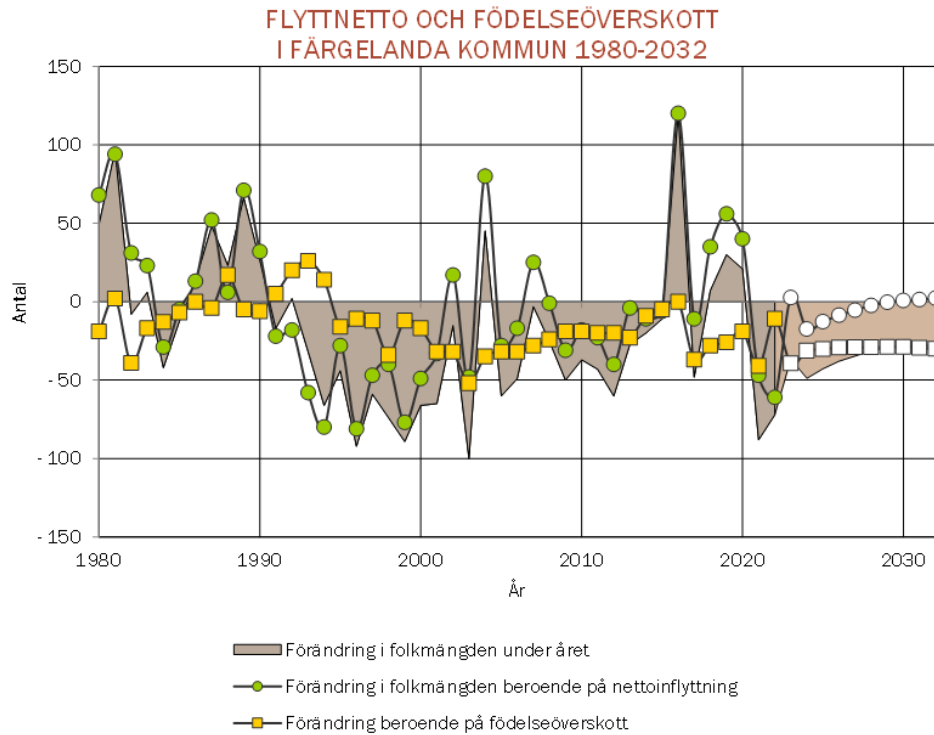

2.3 Flyttnetto och födelseöverskott/underskott

Folkmängden har minskat med 37 personer sedan 2012. Från 2022 fram till prognosperiodens slut 2032 förväntas folkmängden att minska med 345 personer.

Födelseöverskottet har sedan 2012 varierat mellan -41 och 0 personer. År 2022 var överskottet -11 personer och under prognosperioden förväntas överskottet bli i genomsnitt -31 personer per år. Flyttnettot har sedan 2012 varierat mellan -61 och 120. År 2022 var flyttnettot -61 personer och under prognosperioden förväntas flyttnettot bli i genomsnitt -4 personer per år.

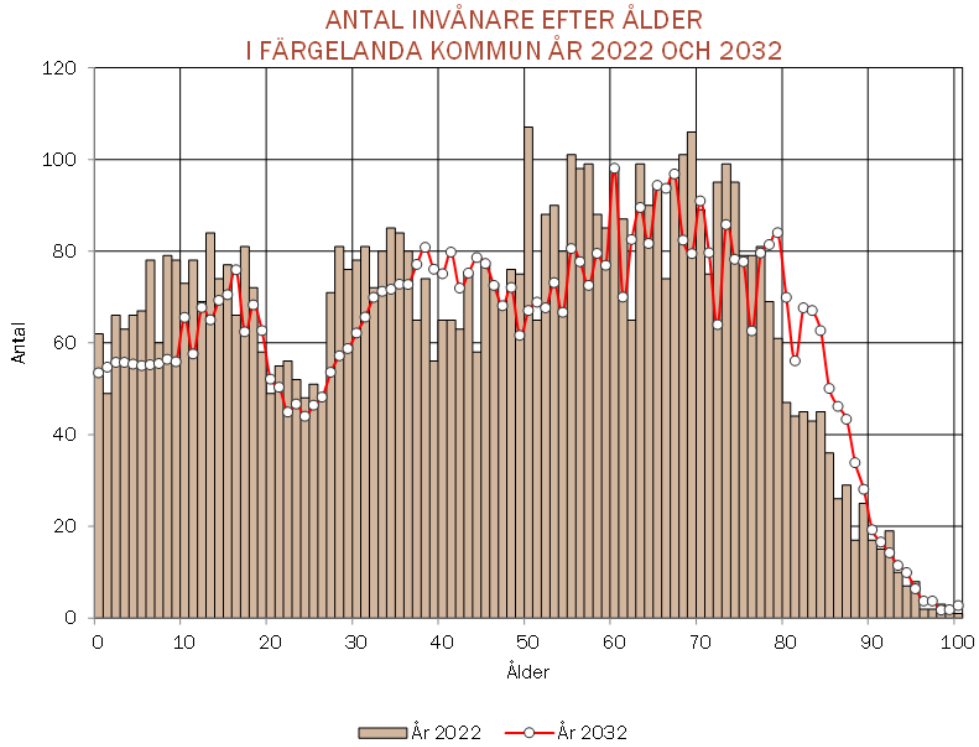
Diagrammet nedan visar historisk utveckling av flyttnetto och födelseöverskott/underskott 1980–2022 samt prognostiserat flyttnetto och födelseöverskott/underskott 2023–2032.

2.4 Befolkningens sammansättning efter ålder

Åldrandet medför till exempel att de som var 60 år 2022 är 70 år 2032. Att antalet 60-åringar år 2022 skiljer sig från antalet 70-åringar år 2032 beror på att personer har flyttat till eller från kommunen samt att vissa har avlidit.

Diagrammet nedan visar hur befolkningen är fördelad efter ålder i kommunen år 2022 och år 2032.

3. PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR INFÖR 2025

3.1 Finansiella mål och god ekonomisk hushållning

Färgelanda kommun fastställer varje år i mål- och resursplanen finansiella mål, prioriterade inriktningar och verksamhetsmål. För Färgelanda kommun innebär god ekonomisk hushållning att kommunen uppfyller 100 % av de finansiella målen samt minst 75 % av verksamhetsmålen som är antagna av kommunfullmäktige.

I mål- och resursplanen 2024–2026 beslutades (KF 2023-11-29 § 68) två finansiella mål för planperioden 2024–2026.

- För att klara balanskravet samt uppnå en långsiktigt sund ekonomi ska resultatet uppgå till 2,0 – 4,0 procent av totala skatteintäkter och statsbidrag.
- För att ha en tillräcklig stabilitet och förmåga att motstå förluster är målsättningen att soliditeten årligen ska öka och på sikt uppgå till minst 35 procent.

Färgelanda kommun behöver på sikt ha en högre resultatnivå utifrån bland annat det stora investeringsbehov som finns.

3.2 Färgelanda kommuns prioriterade inriktningar

I mål- och resursplanen 2024–2026 beslutades (KF 2023-11-29 § 68) fem prioriterade inriktningar för planperioden 2024–2026.

Prioriterad inriktning	Destinerad nämnd
Färgelanda kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare	Kommunstyrelsen
Stärkta skolresultat i en trygg skolmiljö	Utbildningsnämnden
God omsorg med individen i fokus	Socialnämnden Kommunstyrelsen
Ett attraktivt Färgelanda att bo och verka i	Kommunstyrelsen
Agenda 2030 ska implementeras i kommunens arbete	Alla nämnder

3.3 Verksamhetsmål

Enligt Styr- och ledningssystem för Färgelanda kommun (KF 2016-06-22, § 86) utgår verksamhetsmål från prioriterad riktning som arbetas fram i samverkan mellan politik och förvaltning. Målen ska vara rimliga till givna

resurser och följas upp i samband med delårsrapporter och årsredovisning. Målen kan vara kort- och/eller långsiktiga och beslutas av kommunfullmäktige efter beredning i nämnderna.

Mål måste, enligt samma styrdokument, för att ha en styrande effekt i en resultatstyrningsmodell – vara *mätbara* och *bygga på sakliga fakta*. När mål ska prioriteras bör diskussionen utgå från vad man vet och vad som är de strategiskt viktiga problemen/frågeställningarna inom verksamheten. Utifrån de prioriteringar som görs sätts mål som utgår från fakta om hur det ser ut just nu, då finns en utgångspunkt för att kunna se hur man lyckas med målen över tid.

Till målen kopplas resultatindikatorer som bör vara stabila och byggda på fakta samt kunna följas över tid.

Målen ska formuleras enligt SMART-modellen.:

- *Specifikt* – Det ska vara tydligt vad som ska uppnås
- *Mätbart* – Vid målsättning ska det beslutas om hur man mäter att man lyckats.
- *Accepterat* – Delaktighet i framtagandet av målen är ett viktigt nyckelord
- *Realistiskt* – Det ska vara faktiskt möjligt att uppnå målet.
- *Tidsbundet* – Det ska finnas en tydlig deadline

3.4 Krav på god ekonomisk hushållning – ekonomi i balans

Enligt kommunallagen ställs det krav på att kommunerna ska ha god ekonomisk hushållning och redovisa en ekonomi i balans. Föreskrifterna i kommunallagen om balanskrav innebär i korthet att årsbudgeten *ska upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna*.

Om årets resultat i årsredovisningen är negativt, ska det negativa resultatet regleras senast tre år efter att det negativa resultatet uppkommit. Vid underskott ska en åtgärdsplan upprättas som anger hur det negativa resultatet ska återställas.

Riksdagen har kompletterat befintlig lagstiftning om god ekonomisk hushållning. Det innebär att kommunen utifrån reglerna om balanskravet kan öppna upp för möjligheten att utjämna intäkter över tid genom en resultatutjämningsreserv (RUR).

Kommunfullmäktige beslutade 2013-12-11 § 151 om riktlinjer för Resultatutjämningsreserv (RUR). Av dessa framgår att:

Avsättning bör ske i sådan omfattning att kommunen tror sig kunna klara en normal konjunkturnedgång utan att detta påverkar verksamheten kortsiktigt. Avsättning till resultatutjämningsreserv sker årligen enligt den maximala nivå som stadgas i kommunallagen. Även om en planerad avsättning kan

beslutas i budgeten så är det först när resultatet för året är klart som den slutliga avsättningen kan avgöras.

Disposition ska i princip endast ske då kommunens skatteintäkter får en svag utveckling till följd av en konjunkturedgång. En konjunkturedgång kan anses inträffa när det råder en allmän enighet om detta bland kommunernas företrädare. Överläggning med kommunens revisorer bör också ske inför beslut. Vid disposition bör även en bedömning göras av när konjunkturen återhämtar sig

Resultatutjämningsreserven kan disponeras i samband med bokslut för att täcka oplanerade underskott. Med SKR:s nuvarande prognos (Cirkulär 23:56) skulle det vara möjligt för 2024 och 2026–2027. En annan förutsättning är att medlen från RUR ska täcka ett negativt balanskravsresultat.

Under 2023 har beslut tagits kring de förslag som presenterades i betänkandet En god kommunal hushållning (SOU 2021:75). Nuvarande regelverk för den ekonomiska förvaltningen kvarstår, med långsiktiga riktlinjer för god ekonomisk hushållning, finansiella mål samt mål och riktlinjer för verksamheten med betydelse för god hushållning.

Resultatutjämningsreserven (RUR) avvecklas men kan användas i enlighet med nuvarande regelverk, det vill säga för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel, fram till år 2033. Sista året man kan reservera till RUR är i bokslut 2023. Sista året för att disponera medel är 2033.

Det införs från och med 2024 en möjlighet att reservera medel till en resultatreserv (RER) i syfte att uppnå en god ekonomisk hushållning. Första året man kan reservera till RER är i bokslut 2024. Tanken är att RER ska bidra till en ökad flexibilitet i användningen av sparade medel jämfört med idag.

3.5 Hantering av kommunens pensionsåtagande

Kommunens pensionsförpliktelser är viktiga att beakta eftersom skulden ska finansieras under kommande år. Kommunen redovisar pensionskostnaderna enligt den s.k. blandmodellen, vilket i korthet innebär att pensionskulden, intjänad till och med 1997-12-31, redovisas som en ansvarsförbindelse. Från och med 1998 redovisas intjänad pension inklusive löneskatt som en avsättning i balansräkningen respektive kostnad i resultaträkningen.

3.6 Ekonomiska förutsättningar inför budget 2025–2027

Utgångspunkten för antaganden om kostnadsökningar i kommunens verksamhet baseras på prognoser från Sveriges Kommuner och Regioner (SKR). Uppgifterna i dessa budgetanvisningar är i huvudsak hämtade från SKR Cirkulär 23:56.

I budgetanvisningarna används SKR:s PKV-index (prisindex för kommunal verksamhet) per december för bedömning av prisutveckling i den kommunala verksamheten. I tabellen nedan redovisas SKR:s prognos från 2023-12-14 för perioden 2023 – 2027.

Prisindex för kommunal verksamhet (PKV)

Årlig procentuell förändring

Prisindex	2023	2024	2025	2026	2027
Arbetskraftskostnader*	6,7	5,7	0,0	2,5	3,0
Övrig förbrukning	4,0	3,0	2,5	2,5	2,5
Prisförändring, %	5,9	4,9	0,8	2,5	2,9

*Inklusive förändringar i arbetsgivaravgifter

Källa: SKR

Stora ökning av pensionskostnaderna innebär stora kostnadsökningar i kommunerna 2023 och 2024. Nedgången 2025 vilar på en inflationsprognos för en enskild månad 2024, vilket gör den synnerligen osäker.

Pensionskostnaderna varierar mellan de olika kommunerna till följd av skillnader i personalstruktur. I tabellen nedan beräknas en motsvarighet till PKV exklusive PO-effekten. Arbetskraftskostnaderna ökar därmed i samma takt som timlönerna. Arbetskraftskostnaderna har dock samma vikt i beräkningen av PKV som i tabellen ovan. Det bör understrykas att beräkningarna av kostnaderna för tjänstepensionerna är mycket osäkra för de bortre åren i denna framskrivning.

Prisindex för kommunal verksamhet (PKV) exklusive PO-effekt

Årlig procentuell förändring

Prisindex	2023	2024	2025	2026	2027
Arbetskraftskostnader*	3,7	3,9	3,4	3,3	3,3
Övrig förbrukning	4,0	3,0	2,5	2,5	2,5
Prisförändring, %	3,8	3,6	3,1	3,1	3,1

*Exklusive förändringar i arbetsgivaravgifter.

Källa: SKR

Beräkningarna för tjänstepensionerna är mycket osäkra för de bortre åren.

Skatteintäkternas och generella statsbidragens uppräknings mellan åren baserar sig på SKR:s prognos per 2023-12-14.

Budgetanvisningarna har baserats på fördubblad *internränta* 2,5 procent jämfört med föregående år samt *personalomkostnadspålägg (PO-pålägg)* för 2025 på 41,42 procent. Detta är 0,6 procentenheter lägre än SKR:s rekommenderade PO-pålägg som är 42,02 procent. Utifrån Skandias PO-prognos baserad på bokslutsberäkningen per 2023-12-31, med då kända uppgifter och förutsättningar, beräknas den del av PO-pålägget som avser pensioner uppgå till 9,8 procent för 2025. Av SKR:s beräknade PO-pålägg, utgör denna del 10,4 procent, härav 0,6 procentenheter lägre.

I PO-pålägget täcks inte utbetalningar från ansvarsförbindelsen eller värdesäkring av förmånsbestämd pension (finansiell del). I beräkningarna är även politiker och premier för alternativ KAP-KL exkluderat. Härav budgeteras för dessa kostnader på finansens verksamhet.

3.7 Prislappsmodellen

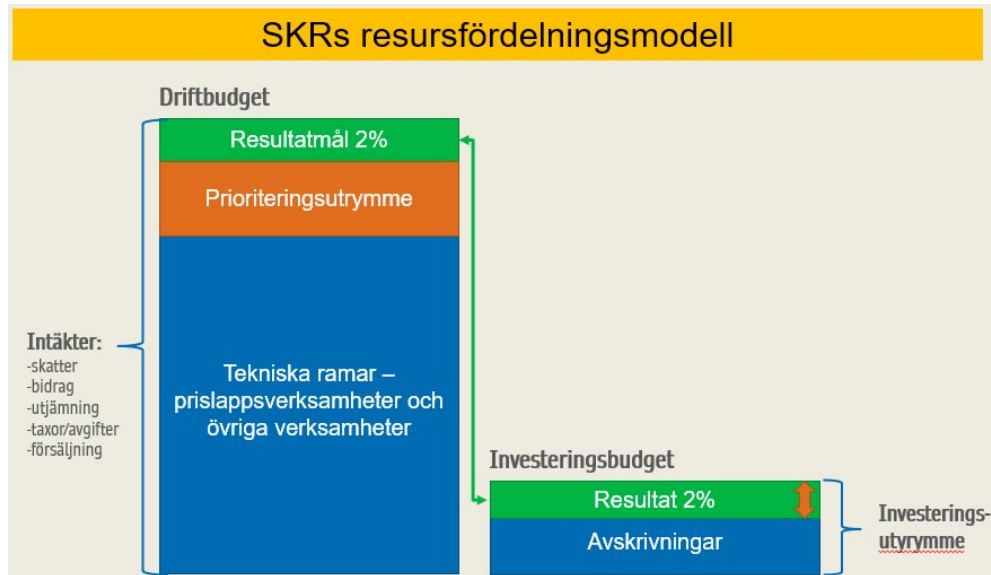
Färgelanda Kommun har under en längre tid haft en utmanande ekonomisk situation. Otydlig målbild och avsaknad av långsiktighet samt att budgeten för kommande år till stor del tilldelats utifrån gamla ramar, ger inte bra förutsättningar för en långsiktigt hållbar ekonomi. En återkommande frågeställning har också varit ”Har rätt budget tilldelats?”.

SKR (Sveriges Kommuner och Regioner) erbjuder kommuner att delta i ett projekt där målet är att genomföra en budgetprocess som utgår från en resursfördelningsmodell baserad på verksamheternas prislappar. Kommunstyrelsen fattade den 31 maj 2023 (KS § 92) beslut om att Färgelanda kommun ska delta i projektet.

Modellens principer är:

- Intäkterna styr
- Finansiella mål styr
- Koppling mellan investeringar och resultat tydliggörs och styr
- Objektiva tekniska ramar – prislappar och demografi
- Tydliga politiska prioriteringar – förutsättningar för politiskt inflytande genom prioriteringar över genomsnittlig kvalitet

Nedanstående bild illustrerar modellens principer på ett översiktligt sätt.

Budgetprocess och resursfördelningsmodell är verktyg för att styra ekonomin i önskad riktning givet de mål, utmaningar och utvecklingsbehov som finns. I SKR:s resursfördelningsmodell skapas *tekniska ramar* utifrån prislappar och demografi. En prislapp är en styckkostnad för ett barn, en elev eller en brukare. Utifrån vald *investerings- och resultatnivå* skapas ett större eller mindre politiskt *prioriteringsutrymme* som används för satsningar utöver rikets genomsnittliga ambitionsnivå.

3.7.1 Tekniska ramar

Standardkostnaden är ett nyckelbegrepp. Standardkostnaden är den teoretiska kostnad som kommunen (enligt systemet) bör ha om verksamheten bedrivs med en genomsnittlig avgifts-, ambitions- och effektivitetsnivå. Rikets standardkostnad kommer från RS-uppgifterna, två år före. Detta ligger till grund för den så kallade referenskostnaden och prislappar. Den tekniska ramen sätts alltså utifrån standardkostnaden i relation till riket.

Prislappar motsvarar grundkostnaden för en verksamhet med genomsnittlig ambitionsnivå och effektivitet. En prislapp är en styckkostnad för ett barn, en elev eller en brukare som används för att räkna ut en grundkostnad för verksamheten, det som kallas en teknisk ram. Tekniska ramen ska alltså täcka verksamhetens grundkostnader.

Tekniska ramar baseras på:

- Prislappar (förskola, fritidshem, grundskola, gymnasieskola och

- äldreomsorg)
- Intäktslappar (LSS, IFO, Vuxenutbildning inklusive SFI)
- Uppräknat med index för prisökning och löneökning
- Baseras på nuvarande investeringsplan, förändras investeringsplanen påverkas de tekniska ramarna (för verksamheter som inte har prislapp).

Den preliminära tekniska ramen är baserad på PKV (pris och lön). Den PKV som är använd i beräkningarna avviker något jämfört med SKR:s rekommendation. Anledningen till att PKV avviker gentemot den generella rekommendationen baseras på att vi efter att ha gjort en egen beräkning av våra kommande pensionskostnader (utförd av Skandia) så förändras dessa inte exakt som generellt för landet.

	2025	2026	2027
PKV (Pris och lön)	1,1 %	2,3 %	3,2 %

Preliminära tekniska ramar kommer att uppdateras i slutet av februari efter att SCB:s befolkningsstatistik per sista december 2023 är publicerad och efter ny skatteprognos från SKR (februariprognosen).

3.7.2 Prioriteringar

Tekniska ramar används som grund inför politiska prioriteringar. Modellen utgår från intäkterna, såsom skatter, bidrag, utjämning, taxor/avgifter och försäljning. Från intäkterna dras tekniska ramar (kostnaden för grundverksamheten) och resultat bort. Överskott/resultat behövs för att finansiera investeringar och för att ha marginal för förändrade förutsättningar. Hur stort resultatet bör vara är till stor del beroende av kommunens ekonomiska läge och investeringsbehov. När tekniska ramar och resultat dragits från intäkterna, utgör resten utrymme för politiska prioriteringar.

En av modellens principer är att de politiska prioriteringarna ska bli tydliga. Detta ska ge förutsättningar för politiskt inflytande genom prioriteringar över genomsnittlig effektivitet, kvalitet och ambitionsnivå.

3.8 Investeringsbudget 2025–2029

Investeringsbudgeten omfattar fem år, och innehåller budget för innevarande år (2025) och en plan för de fyra kommande åren (2026–2029).

3.8.1 Investeringar - definition

Med investering avses anskaffning av tillgångar som har ett naturligt samband och som är avsedda att stadigvarande (minst tre år) nyttjas i verksamheten. Det kan exempelvis vara inventarier, maskiner eller fastigheter samt viktiga delar/komponenter i anläggningstillgångar. Den samlade investeringen ska överstiga ett halvt basbelopp för att definieras som investering, enligt Riktlinjer Investeringar och Anläggningsredovisning (KS 2019-05-22 § 90, dnr KS 2019/176).

3.8.2 Fastighetsinvesteringar

För fastighetsinvesteringar föreslås att det är lokalförsörjningsplanen som är underlag för nämndernas förslag till fastighetsinvesteringar. Nämnderna ska lämna förslag om fastighetsinvesteringar till kommunstyrelsen som sen har i uppdrag att föreslå fastighetsinvesteringar till budgetberedningen. Kommunstyrelsen ansvarar för att förslagen är realistiskt kalkylerade i pengar och tid så långt det är möjligt.

Investeringar i fastigheter, anläggningar och mark ska anges per objekt/projekt och preciseras ytterligare i tiden. Vilken månad under året beräknas investeringen påbörjas och vilken månad beräknas den avslutas. Totalkostnaden för respektive projekt ska också framgå. Det gäller inte inventarier. Att investeringsmedel beviljas är en förutsättning för att kommunstyrelsen ska kunna fatta beslut om projektering och byggnation i egen regi.

Det är av största vikt att hyrande nämnderna och kommunstyrelsen för en dialog om nämndernas lokalbehov och önskemål kring fastighetsinvesteringar. Detta för att säkerställa att förslaget överensstämmer med nämndernas behov samt för att kunna förse kommunfullmäktige med tillräckliga beslutsunderlag.

3.8.3 Konsekvenser för driftbudgeten

Nämnderna ska beskriva vilka konsekvenser som investeringar får på driftbudgeten och hur de rymms inom befintlig budgetram.

3.9 Direktiv

3.9.1 Prioriteringar

Nämnderna ska fatta beslut om prioriteringsförslag som ska presenteras för budgetberedningen enligt tidplan. Förslagen ska beskrivas, belopps- och tidsättas, konsekvensbeskrivas samt kopplas till aktuell prioriterad inriktning. Nämnderna ska också prioritera *inom* sina prioriteringsförslag. I första hand vill vi prioritera "förslag xx", i andra hand "förslag yy" osv. Mall kommer att skickas ut från ekonomiavdelningen.

3.9.2 Investeringar

Varje nämnd ska äska om investeringar/investeringsutrymme för åren 2025–2029. Detta ska presenteras för budgetberedningen enligt tidplan. Redovisningen ska ske brutto. Respektive projekt kommenteras kortfattat. Nämnderna ska beskriva vilka konsekvenser som investeringar får på driftbudgeten, beskriva investeringens konsekvenser för verksamheten samt koppla respektive äskande till aktuell prioriterad inriktning. Mall kommer att skickas ut från ekonomiavdelningen.

3.9.3 Verksamhetsmål

Nämnderna ska presentera förslag till verksamhetsmål, utifrån fullmäktiges prioriterade inriktningar som är anvisade just den specifika nämnden. Mall kommer att skickas ut från ekonomiavdelningen.

3.9.4 MBL i samband med budgetarbetet

MBL enligt § 11 och § 19 ska genomföras på facknämnds nivå. Protokoll ska bifogas prioriteringsförslaget.

3.9.5 Inlämning

Senast den 27 mars ska respektive nämnd lämna in sina beslutade prioriteringsunderlag, investeringsäskanden samt förslag på verksamhetsmål tillsammans med justerade nämnds- samt MBL-protokoll.

3.9.6 Nya/förändrade taxor – särskilda beslut

Nämnderna föreslår eventuellt nya eller förändrade taxor i anslutning till budgetarbetet. **Obs!** Det ska ske i särskilt ärende som tas upp i respektive nämnd senast på aprilmötet. Kommunfullmäktige hanterar taxeförslagen/ärendena parallellt med beslutet om mål- och resursplan.

3.9.7 Bruttobudgetering

Nämnderna ska budgetera intäkter och kostnader. Verksamhet som finansieras av kalkylerade statsbidrag ska budgeteras på både intäkt- och kostnadssidan.

3.9.8 Specialdestinerade statsbidrag

Respektive nämnd har i uppgift att bevaka vilka eventuella specialdestinerade statsbidrag som finns att söka. Dessa ska budgeteras som intäkt och som kostnad.

3.9.9 Internprissättning

Vid prissättning av nya tjänster ska skriftliga avtal upprättas mellan säljare och köpare.

3.9.10 Driftbudget

Liksom föregående år svarar respektive nämnd själv för att ta fram den information som behövs för ett fungerande budgetarbete.

Budgeten på kontonivå som bildar underlag för nämndens budgetförslag (verksamhetsnivå) inför 2025 registreras i Arena budget. Lägsta nivå för inrapportering är **ansvar, konto och verksamhet**. Ekonomiavdelningen kan komma att utfärda ytterligare anvisningar om detta. Interna poster ska stämmas av både inom respektive nämnd och mellan nämnder så att kostnader och intäkter visar netto noll.

Den 30 september ska budgeten på kontonivå vara inrapporterad i Arena Budget utifrån kommunfullmäktiges beslut om mål- och resursplan 2025–2027.

4. TIDSPLAN FÖR DET FORTSATTA BUDGETARBETET – Mål- och resursplan 2025– 2027 (MRP)

Datum	Forum	Aktivitet
27 mars	Nämnderna lämnar prioriteringsunderlag, investeringsäskanden samt verksamhetsmål. Förslagen ska vara beslutade och MBL-förhandlade i nämnderna.	Kommunfullmäktiges presidie lämnar förslag om revisionens budget.
2 april	Budgetberedningen	Nämndernas förslag presenteras.
3 april - 16 april	Partierna arbetar med MRP	
16 april	Budgetberedningen	Politisk dag
26 april		Handling klar, MRP 2025–2027
29 eller 30 april 13 eller 14 maj	MBL	Information/Förhandling MRP
15 maj	KS	MRP
12 juni	KF	MRP
Juni-december	Nämndernas arbete med verksamhetsplaner och detaljbudgetar: Detaljbudgeten ska vara inregistrerad i Arena budget senast sista september 2024. Verksamhetsplan med detaljbudget fastställs av respektive nämnd senast i oktober 2024. Budget 2025 inläst i systemet senast 15 december.	

Plan- och byggenheten
Planingenjör
Anna Lena Sörensson

Tjänsteskrivelse
2024-01-24
2023/286

Kommunstyrelsen

Beslut om ny utformning av seniorerbjudande Västtrafik

Beslutsförslag

Kommunstyrelsen beslutar att göra tillköp av seniorseniorerbjudande från Västtrafik. Seniorbiljett ska erbjudas alla från 70 år i zon C, dygnet runt.

Kommunstyrelsen uppdrar åt förvaltningen att skicka in begäran om tillköp till Västtrafik.

Ärendets beredning

Information och diskussion har skett med kommunstyrelsen vid sammanträde 2023-11-15.

Sammanfattning av ärendet

Västtrafik har arbetat med att se över seniorerbjudandet för att skapa mer tydlighet samt se över kostnader för kommuner. I samband med framtagandet av en ny kalkyl så har Västtrafik sagt upp samtliga tillköp i regionen och kommunen behöver därmed ta nytt beslut om tillköp ska ske. Färgelanda har tidigare haft ett tillköp av seniorbiljett som då erbjöd alla från 75 år och uppåt i zon C.

I den nya modellen kommer kommunen enbart betala för de biljetter som används, inte för alla som hämtas ut. Efter diskussion på kommunstyrelsen 2023-11-15 har förslag tagits fram att erbjuda alla från 70 år i kommunen seniorbiljett i zon C, dygnet runt.

Ärendebeskrivning

En ny kalkylmodell och ny utformning av seniorerbjudandet har tagits fram av Västtrafik och beslutats i infrastruktur- och kollektivtrafiknämnden i oktober 2023. Nedan listas de nya förslagen, med äldre erbjudande inom parenteser.

Ny utformning av Västtrafiks seniorerbjudande:

Åldersvillkor: valmöjlighet mellan 65, 70 och 75 år (tidigare 65 och 75 år).

Tid på dygnet: I Borås, Göteborg, Mölndal och Partille endast lågtrafik på

grund av kapacitetsproblem. I övriga kommuner valmöjlighet mellan lågtrafik och dygnet runt (tidigare kunde samtliga kommuner välja 65 år lågtrafik alternativt 65 eller 75 år dygnet runt).

Zongiltighet: endast den zon kommunen tillhör (ingen förändring).
Möjligheten för kommuner med omlottzon att kunna låta seniorerna välja zon har utretts utifrån önskemål från kommuner och föreslås införas.

Administrativ avgift: ingen möjlighet att ta ut en avgift av seniorerna (idag kan kommunen ta ut en engångsavgift per kort om 175 kr inklusive moms, endast en kommun utnyttjar den möjligheten).

Trafikutbud: samma giltighet som seniorbiljetterna har idag (ingen förändring).

Då en ny kalkylmodell tagits fram har Västtrafik sagt upp samtliga seniorerbjudanden. Kommunen behöver därmed fatta ett nytt beslut om tillköp om kommunen fortsatt ska ha ett seniorerbjudande.

Med föreslaget seniorerbjudande på 70 år, dygnet runt i zon C har Västtrafik uppskattat en kostnad på 81 000 kr för ett år. För äldre kalkylmodell där seniorerbjudandet gavs för ålder 75 + var kostnaden ca 67 000 kr.

Kostnaden tas ur befintlig ram för sektor Omsorg.

Beslutsunderlag:

Tjänsteskrivelse, dat 2024-01-24

Underlag: Kostnadsjämförelse och prisindikation, dat 2023-10-19

Underlag: Ny utformning av Västtrafiks seniorerbjudande, dat 2023-10-19

Sändlista:

Planingenjör

Plan- och byggchef

Tjänsteutlåtande

Datum 2023-10-06

Diarienummer IKN 2023–00102

Västra Götalandsregionen**Koncernkontoret**

Handläggare: Jörn Engström

Telefon: 0703 497 558

E-post: jorn.engstrom@vregion.se

Till infrastruktur- och kollektivtrafiknämnden

Ny utformning av Västtrafiks seniorerbjudande

Förslag till beslut

1. Infrastruktur och kollektivtrafiknämnden godkänner Västtrafiks förslag till ny utformning av seniorerbjudandet.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning av ärendet

Kollektivtrafiknämnden (KTN) gav i september 2020 Västtrafik i uppdrag att utreda olika utformningar av seniorerbjudandet, det tillköp som de flesta kommuner i Västra Götaland gör i form av fria resor för seniorer med kollektivtrafiken. Utredningen startade våren 2021. Eftersom pandemin då fortfarande pågick och påverkade kollektivtrafiken fanns det inte tillgång till ett tillräckligt resandeunderlag för att kunna göra en uppdaterad beräkning av Västtrafiks nuvarande kostnader för seniorerbjudandet.

När restriktionerna upphörde våren 2022 började resandet med kollektivtrafiken sakta återhämta sig. På senhösten bedömdes resandestatistiken vara tillräckligt stabil som underlag för kalibrering av en ny kalkylmodell. Syftet är dels att göra det enklare och tydligare för kommunerna att förutse den faktiska kostnaden, dels att mera korrekt spegla Västtrafiks kostnader för seniorerbjudandet. KTN beslutade i december 2022 om principer för den nya kalkylmodellen.

I februari 2023 presenterades den nya kalkylmodellen för kommunerna tillsammans med räkneexempel hur utredningens olika förslag till utformning av erbjudandet skulle påverka kommunerna ekonomiskt. Detta utgjorde förberedelse inför dialog i DKR under våren 2023.

Ett förslag till utformning av nytt seniorerbjudande, där de olika alternativen i utredningen analyseras, skickades ut som underlag till vårens dialog (se bilaga). Kommunerna gavs även möjlighet att inkomma med skriftliga synpunkter på utredningens förslag.

En sammanställning av vårens dialog samt de synpunkter som inkommit från 23 kommuner ligger med som bilaga till ärendet.

Eftersom VGR ansvarar för Västtrafiks ekonomi så ingick inte kalkylmodellen i dialogen. Kalkylmodellen utgör däremot en viktig förutsättning för kommunerna eftersom den avgör vad kostnaden blir för tillköpen.

Efter vårens dialog och skriftliga inspel har Västtrafik gjort ett par justeringar och presenterat ett slutligt förslag till ny utformning av seniorerbjudandet.

Ny utformning av Västtrafiks seniorerbjudande

- Aldersvillkor: valmöjlighet mellan 65, 70 och 75 år (*idag 65 och 75 år*).
- Tid på dygnet: I Borås, Göteborg, Mölndal och Partille endast lågtrafik på grund av kapacitetsproblem. I övriga kommuner valmöjlighet mellan lågtrafik och dygnet runt (*idag kan samtliga kommuner välja 65 år lågtrafik alternativt 65 eller 75 år dygnet runt*).
- Zongiltighet: endast den zon kommunen tillhör (*ingen förändring*).
Möjligheten för kommuner med omlottzon att kunna låta seniorerna välja zon har utretts utifrån önskemål från kommuner och föreslås införas. Lösningen kräver systemutveckling och tidpunkt för införande är därmed oklar i nuläget. (*nytt jämfört med idag*).
- Administrativ avgift: ingen möjlighet att ta ut en avgift av seniorerna (*idag kan kommunen ta ut en engångsavgift per kort om 175 kr inklusive moms, endast en kommun utnyttjar den möjligheten*).
- Trafikutbud: samma giltighet som seniorbiljetterna har idag (*ingen förändring*).

Utöver Västtrafiks linjelagda trafik ingår Flexlinjer, Närtrafik, Närbussar och Öresundståg inom biljettens giltighetsområde. Även Marstrandfärjan som numera trafikeras av Kungälv kommun ingår.

- Övrigt: Kungsbacka kommun erbjuds möjligheten att göra ett kommunalt tillköp av det seniorerbjudande som införs.

Den nya utformningen av seniorerbjudandet beräknas ge Västtrafik cirka 25 mnkr i ökade intäkter som helårseffekt, om samtliga kommuner behåller det erbjudande de har idag. Västtrafiks totala intäkter för seniorerbjudandet var ca 210 miljoner kronor under 2022.

Det är ännu inte beslutat när den nya modellen kommer att införas, men sannolikt kommer en successiv övergång ske under första halvan av 2024. För kommuner som får en ökad kostnad föreslås övergången till den nya kalkylmodellen ske vid halvårsskiftet. Den ekonomiska påverkan för dessa kommuner blir därmed en halvårseffekt för 2024.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Kollektivtrafiknämnden (KTN) gav i september 2020 Västtrafik i uppdrag att utreda olika utformningar av seniorerbjudandet, det vill säga det tillköp som de flesta kommuner i Västra Götaland gör i form av fria resor för seniorer med kollektivtrafiken.

Seniorerbjudandet har funnits som kommunalt tillköp i olika former sedan 2007, alltså långt innan skatteväxlingen och nuvarande kollektivtrafiklagstiftning. I dagsläget är det 47 av Västra Götalands 49 kommuner som har detta tillköp, samt Kungsbacka.

Tillköpets nuvarande utformning beslutades av KTN i november 2014, efter dialog och samråd i de delregionala kollektivtrafikeråden (DKR). Kalkylmodellen för nuvarande tillköp bygger på Västtrafiks förväntade intäktsbortfall baserat på resvaneundersökningar som gjordes 2006–2007.

Utredningen av nytt seniorerbjudande startade våren 2021. Eftersom pandemin då fortfarande pågick och påverkade kollektivtrafiken fanns det inte tillgång till ett tillräckligt resandeunderlag för att kunna göra en uppdaterad beräkning av Västtrafiks nuvarande kostnader för seniorerbjudandet.

Våren 2022 fördes dialog i DKR kring preliminära förslag till utformning av nytt seniorerbjudande. Kommunerna hade även möjlighet att inkomma med skriftliga synpunkter till KTN. Det gav emellertid inte så mycket relevanta inspel då flera kommuner framförde att de hade svårt att lämna synpunkter eftersom det (på grund av pandemi effekterna) ännu inte fanns någon kostnadsbild för förslagen.

När restriktionerna upphörde våren 2022 började resandet med kollektivtrafiken sakta återhämta sig. På senhösten bedömdes resandestatistiken vara tillräckligt stabil för att kunna utgöra underlag för kalibrering av en ny kalkylmodell för tillköpen.

Ny kalkylmodell

Den nuvarande kalkylmodellen för kommunernas tillköp av seniorbiljetter har brister. Den tar exempelvis inte hänsyn till förändringar i resande, trafikutbud eller den nya zonindelningen som infördes i november 2020. Den är dessutom komplex och svår att förstå, vilket gör att den lätt misstolkas.

Av dessa anledningar har ett omfattande arbete med att ta fram en ny kalkylmodell genomförts. I den nya modellen finns inte längre ett pris per seniorkort och år. Detta gör det tydligare för kommunerna att de inte påverkas ekonomiskt av seniorkort som inte används, vilket har varit en vanlig missuppfattning. I stället bygger den nya modellen på hur många resor seniorerna i den aktuella kommunen gör per år, samt kostnaden per resa.

Syftet med den nya kalkylmodellen är dels att göra det enklare och tydligare för kommunerna att förutse den faktiska kostnaden för tillköpen, dels att mera korrekt spegla Västtrafiks kostnader för seniorerbjudandet.

KTN beslutade i december 2022 om principer för den nya kalkylmodellen.

Kostnaden för seniorerbjudandet baseras på resandet med respektive kommuns seniorbiljetter samt nettokostnaden per resa med beaktande av Västtrafiks totala självfinansieringsgrad.

Förankring av utredningen

Under utredningen har synpunkter inhämtats från kommuner, DKR, projektets referensgrupp med tjänstepersoner från kommuner, Västtrafiks partners (kundnära personal) samt VGR:s regionala pensionärsråd. Synpunkterna har varierat mellan kommunerna, medan seniorer och Västtrafiks partners generellt förespråkar en enkelhet och enhetlighet.

I februari 2023 presenterades den nya kalkylmodellen för kommunerna tillsammans med räkneexempel på hur utredningens olika förslag till utformning av erbjudandet skulle påverka kommunerna ekonomiskt.

Detta utgjorde förberedelse inför en andra dialogrunda i DKR under våren 2023. Ett förslag till utformning av nytt seniorerbjudande, där de olika alternativen i utredningen analyseras, skickades ut som underlag till vårens dialog (se bilaga). Kommunerna gavs även möjlighet att inkomma med skriftliga synpunkter på utredningens förslag fram till den 30 juni 2023.

En sammanställning av vårens dialog i DKR samt de synpunkter som inkommit från 23 kommuner redovisades för IKN den 15 september. Sammanställningen ligger även med som bilaga till detta beslutsärende.

Eftersom VGR ansvarar för Västtrafiks ekonomi så ingick inte kalkylmodellen i dialogen med kommunerna (på samma sätt som kollektivtrafikens ekonomi inte ingår i kommundialogen kring nytt trafikförsörjningsprogram). Kalkylmodellen utgör däremot en viktig förutsättning för kommunerna eftersom den avgör vad kostnaden blir för tillköpen.

Efter vårens dialog och skriftliga inspel har Västtrafik gjort ett par justeringar och presenterat ett slutligt förslag till ny utformning av seniorerbjudandet.

Ny utformning av Västtrafiks seniorerbjudande

Åldersvillkor: valmöjlighet mellan 65, 70 och 75 år (*idag erbjuds 65 och 75 år*).

Tid på dygnet: Borås, Göteborg, Mölndal och Partille: endast lågtrafik (på grund av kapacitetsproblem). Övriga kommuner: valmöjlighet mellan lågtrafik och dygnet runt (*idag erbjuds samtliga kommuner 65 år lågtrafik alternativt 65 eller 75 år dygnet runt*).

Zongiltighet: endast den zon kommunen tillhör (*ingen förändring*). Möjligheten för kommuner med omlottzon att kunna låta seniorerna välja zon har utretts utifrån önskemål från kommuner och föreslås införas.

Lösningen kräver systemutveckling och tidpunkt för införande är därmed oklar i nuläget. (*nytt jämfört med idag*).

Administrativ avgift: ingen möjlighet att ta ut en avgift av seniorerna (*idag kan kommunen ta ut en administrativ engångsavgift per kort om 175 kr inklusive moms, endast en kommun utnyttjar den möjligheten*).

Trafikutbud: samma giltighet som seniorbiljetterna har idag (*ingen förändring*).

Utöver Västtrafiks linjelagda trafik ingår Flexlinjer, Närtrafik, Närbussar och Öresundståg inom biljettens giltighetsområde. Även Marstrandsfärjan som numera trafikeras av Kungälv kommun ingår.

Övrigt: Kungsbacka kommun erbjuder möjligheten att göra ett kommunalt tillköp av det seniorerbjudande som införs.

Västtrafik kommer vid behov att erbjuda kommuner stöd att rikta sitt seniorerbjudande till samtliga kommunmedlemmar. I dessa fall föreslås att det endast är möjligt att få en seniorbiljett i regionen och att det är folkbokföringskommunen som styr.

Motivering till förslagen

Åldersvillkor

Under utredningen har diskussioner förts om antal åldersvillkor samt vilka åldrar som i så fall vore lämpliga. Även möjligheten att justera åldersvillkoren när pensionsåldern höjs har övervägts, men avfärdats av flera skäl. Av hänsyn till det ekonomiska läget och för att ge kommunerna valfrihet har utredningen landat i förslaget att gå från två till tre åldersvillkor, vilket har tagits emot positivt i dialogen med kommunerna.

Tid på dygnet

I Borås, Göteborg, Mölndal och Partille finns på grund av kapacitetsproblem behov av att sprida resandet över dygnet. Dessa kommuner kan därför enbart välja giltighet i lågtrafik. Att även begränsa övriga kommuner till lågtrafik bedöms inte vara aktuellt, på grund av ett lägre trafikutbud i flera kommuner under dessa tider.

Samtidigt kan andra kommuner med högt trafikutbud i framtiden vilja kunna sprida resandet mer över dygnet, vilket också är ett av syftena med seniorerbjudandet. Utredningen föreslår därför att valmöjligheten mellan giltighet i lågtrafik och dygnet runt finns kvar för övriga kommuner.

Zongiltighet

Även möjligheten att erbjuda seniorbiljetter för fler än en zon har utretts. Ett flerzonserbjudande skulle dock behöva utformas med hänsyn till kapacitets-

problemen i zon A. Det innebär att ett erbjudande som inkluderar zon A endast skulle kunna vara giltigt i lågtrafik. Det medför att en kommun som inför flerzonsgiltighet samtidigt kan behöva byta från dygnet runt till lågtrafik.

För seniorer som främst reser inom den egna zonen riskerar det att påverka resmöjligheterna negativt. Giltighet i flera zoner skulle öka komplexiteten i erbjudandet liksom kommunernas kostnader. Utredningen föreslår därför att seniorerbjudandet liksom idag bara är giltigt i den zon kommunen tillhör.

I kommundialogen framfördes från några kommuner med omlottzon önskemål att kunna låta seniorerna välja zongiltighet för sitt seniorerbjudande. Exempelvis skulle då seniorerna i Kungälv kommun kunna välja mellan zon A och B.

Utredningen har tagit till sig förslaget och möjligheten för kommuner med omlottzoner att kunna låta seniorerna välja zon föreslås införas. Eftersom lösningen kräver systemutveckling är möjlig tidpunkt för införande oklar i nuläget.

Administrativ avgift

En administrativ avgift ökar komplexiteten i erbjudandet, skapar en tröskel för seniorerna och riskerar att motverka flera av erbjudandets syften. För att uppnå syften som att förbättra folkhälsa, skapa vana att resa kollektivt, senarelägga färdtjänstdebuten och bidra till jämlikhet och social hållbarhet bör så många som möjligt ta del av erbjudandet.

Den vanligaste anledningen till att kommuner uttryckt intresse för en administrativ avgift är att de inte vill betala för seniorbiljetter som inte används. I den nya kalkylmodellen tydliggörs att kommunerna inte påverkas ekonomiskt av seniorbiljetter som inte används, eftersom modellen utgår från antalet genomförda resor. Utifrån de negativa konsekvenser avgiften innebär och det låga intresset bland kommunerna föreslås att möjligheten till administrativ avgift tas bort.

Seniorrabatt

Möjligheten att införa en generell seniorrabatt har funnits med i utredningen. En sådan rabatt skulle i så fall finansieras av VGR och inte vara en del av tillköpen, utan ses som ett komplement. Någon seniorrabatt finns inte med i regionfullmäktiges budget för 2024 och är därmed inte aktuell för närvarande. Om det skulle bli aktuellt i framtiden att införa en seniorrabatt behövs ytterligare kostnadsberäkningar och utredning av hur en seniorrabatt kan implementeras.

Regionalt erbjudande

Frågan om att införa fria resor för alla seniorer i Västra Götaland som ett regionalt erbjudande fanns med i utredningens tidiga skeden. Ett regionalt erbjudande skulle ersätta dagens kommunala tillköp av fria resor för seniorer.

Detta alternativ bedöms kosta flera hundra miljoner kronor per år och antas därmed förutsätta en ny skatteväxling¹. Västtrafiks analys av trafikkapacitet och ekonomisk påverkan har under utredningen kommit fram till att ett regionalt erbjudande med giltighet dygnet runt inte är genomförbart. Ett regionalt erbjudande skulle alltså enbart gälla i lågtrafik.

Under dialogen i DKR och i de skriftliga synpunkter som inkommit från kommunerna har flera kommuner framfört att de inte anser att en skatteväxling är aktuell samt att ett regionalt erbjudande endast i lågtrafik inte är aktuellt. Eftersom en skatteväxling måste godkännas av samtliga kommuner bedöms ett regionalt erbjudande om fria resor för seniorer inte vara genomförbart i nuläget.

Finansiering och resurskonsekvenser av beslutet

Den nya utformningen av seniorerbjudandet beräknas ge Västtrafik cirka 25 mnkr i ökade intäkter som helårseffekt, om samtliga kommuner behåller det erbjudande de har idag. Västtrafiks totala intäkter för seniorerbjudandet var ca 210 miljoner kronor under 2022.

I samband med införandet av det nya seniorerbjudandet kan några kommuner komma att förändra sitt seniorerbjudande på ett sätt som påverkar Västtrafiks intäkter, till exempel genom ändrade åldersvillkor. Eftersom seniorerna sannolikt fortsätter att resa kollektivt och i stället köper biljett ur Västtrafiks ordinarie sortiment bör det inte innebära någon större påverkan på Västtrafiks totala intäkter. Den övergripande bedömningen är därmed att det sammantaget inte påverkar Västtrafiks ekonomiska förutsättningar.

Ekonomiska konsekvenser för kommunerna

Kommunernas kostnader för det nya seniorerbjudandet baseras på hur många resor som görs med respektive kommuns seniorbiljett. För några kommuner innebär det en ökad kostnad, medan andra betalar ungefär lika mycket som idag eller mindre.

Det är ännu inte beslutat när den nya modellen kommer att införas, men sannolikt kommer en successiv övergång ske under första hälften av 2024.

Västtrafiks ambition är att ge kommuner som får en oförändrad eller minskad kostnad möjlighet att gå över till den nya kalkylmodellen den 1 januari 2024.

---

¹ I den skatteväxling av kollektivtrafiken som genomfördes den 1 januari 2012 mellan Västra Götalandsregionen och de 49 kommunerna ingick inte fria resor för seniorer. Dessa betraktades som kommunala tillköp där det även framgent skulle vara upp till varje kommun att välja om man ville erbjuda sina seniorer detta eller ej. Västra Götalandsregionen kan givetvis välja att införa fria resor för seniorer i Västra Götaland utan en ny skatteväxling. Det skulle dock innebära att man ensidigt tog över det ekonomiska ansvaret (grovt uppskattat 3–400 mnkr per år, beroende på åldersvillkor mm) för en fråga som idag ligger hos kommunerna.

För kommuner som får en ökad kostnad föreslås övergången till den nya kalkylmodellen att ske vid halvårsskiftet. Den ekonomiska påverkan för dessa kommuner blir därmed en halvårseffekt för 2024.

Ovanstående gäller för de kommuner som inte avser göra några förändringar i sitt seniorerbjudande, som exempelvis ändrade åldersvillkor. Vid förändring av villkoren tecknas nya tillköpsavtal med Västtrafik enligt den nya kalkylmodellen.

Koncernkontoret

Sofia Hellberg
Infrastruktur- och kollektivtrafikchef

Bilagor

- Västtrafiks styrelsehandling om seniorutredningen, september 2023
- Sammanställning av inkomna synpunkter, augusti 2023
- Underlag för dialog nytt seniorerbjudande, februari 2023

Tidigare beslut

- IKN 2023-09-15 §83 Inkomna synpunkter på Västtrafiks utredning av seniorerbjudandet (*sammanställning av kommundialog och inkomna synpunkter våren 2023*)
- KTN 2022-12-06 §90 Principer för seniorerbjudandets kalkylmodell (*fastställande av principer för ny kalkylmodell*)
- KTN 2022-03-16 §17 Lägesrapport samt inkomna synpunkter på Västtrafiks utredning av seniorerbjudandet (*sammanställning av kommundialog och inkomna synpunkter våren 2022*)
- KTN 2022-02-03 §4 Lägesrapport och fortsatt inriktning för Västtrafiks utredning av seniorerbjudandet (*ytterligare precisering av uppdraget*)
- KTN 2021-09-24 §62 Lägesrapport och fortsatt inriktning för seniorkortsutredningen (*ytterligare precisering av uppdraget*)
- KTN 2021-06-10 §44 Lägesrapport för seniorkortsutredningen
- KTN 2020-12-11 §91 Direktiv för utredning av seniorkort (*precisering av utredningens innehåll och omfattning*)
- KTN 2020-09-25 §45 Uppdrag för Västtrafik AB 2021 (*Västtrafiks årliga uppdrag från nämnden, där utredning av seniorerbjudandet ingick*)

Besluten skickas till

- Västtrafik för genomförande vasttrafik@vasttrafik.se
- Västtrafiks projektledare för kännedom kristina.fahlen@vasttrafik.se
- Regionstyrelsen för kännedom regionstyrelsen@vgregion.se

Kostnadsjämförelse

Kommun	Kostnad dagens kalkyl (tkr)	Pris ny kalkyl (tkr)	Förändring (tkr)	Förändring %
Ale	1 676	1 953	277	17%
Alingsås	2 188	1 941	-246	-11%
Bengtstors	250	225	-26	-10%
Bollebygd	231	174	-57	-25%
Borås	13 200	13 955	755	6%
<i>Dals-Ed</i>				
<i>Essunga</i>				
Falköping	1 621	1 777	156	10%
Färgelanda	67	51	-16	-24%
<i>Grästorp</i>				
Gullspång	57	15	-42	-73%
Göteborg	159 525	186 123	26 598	17%
Götene	137	97	-41	-30%
<i>Herrljunga</i>				
Hjo	117	106	-11	-9%
Härryda	1 626	2 475	848	52%
Karlsborg	174	105	-69	-39%
Kungsbacka	4 591	3 024	-1 567	-34%
Kungälv	3 485	2 808	-677	-19%
Lerum	2 339	1 707	-632	-27%
Lidköping	2 122	2 609	487	23%
<i>Lilla Edet</i>				
Lysekil	761	347	-414	-54%
Mariestad	651	648	-3	0%
Mark	1 457	866	-590	-41%

Kommun	Kostnad dagens kalkyl (tkr)	Pris ny kalkyl (tkr)	Förändring (tkr)	Förändring %
Mellerud	269	169	-101	-37%
Munkedal	419	222	-197	-47%
Mölnadal*	6 797	8 117	1 320	19%
<i>Orust</i>				
Partille	4 381	6 891	2 510	57%
Skara	354	278	-76	-21%
Skövde	2 693	2 459	-234	-9%
Sotenäs	201	109	-92	-46%
Stenungsund	1 662	1 314	-348	-21%
Strömstad	409	194	-215	-53%
Svenljunga	239	182	-57	-24%
Tanum	225	79	-146	-65%
Tibro	197	136	-61	-31%
Tidaholm	155	73	-81	-53%
Tjörn	1 048	1 019	-29	-3%
Tranemo	332	269	-63	-19%
Trollhättan	5 927	6 958	1 031	17%
Töreboda	96	61	-35	-37%
Uddevalla	2 291	2 698	407	18%
Ulricehamn	458	291	-167	-37%
Vara	165	79	-86	-52%
Vårgårda	236	101	-134	-57%
Vänersborg	857	1 082	225	26%
Åmål	467	162	-305	-65%
<i>Öckerö</i>				

- Monetär och procentuell förändring vid samma val av åldersvillkor och giltighet som idag
- Kostnaden med ny kalkylmodell är helårskostnad om den skulle införas 1 januari 2024
- Kommuner som saknar jämförelse (kursiva) har inte ett seniorerbjudande eller har inte haft det under hela 2022

*Mölnalds jämförelse har gjorts med 2019, då kommunen liksom idag hade giltighet 65+ lågtrafik.

Prisindikation vid olika åldersvillkor

Kommun	Prisindikation 65 år (tkr)	Prisindikation 70 år (tkr)	Prisindikation 75 år (tkr)
Ale	1 953	1 487	987
Alingsås	1 941	1 459	967
Bengtstors	225	174	112
Bollebygd	174	127	82
Borås (LT)	13 955	10 499	7 080
<i>Dals-Ed</i>	83	65	44
<i>Essunga</i>	18	13	8
Falköping	1 777	1 324	896
Färgelanda	112	81	51
<i>Grästorp</i>	81	61	39
Gullspång	32	24	15
Göteborg (LT)	186 123	133 915	86 206
Götene	205	150	97
<i>Herrljunga</i>	111	81	53
Hjo	219	164	106
Härreda	2 475	1 836	1 207
Karlsborg	206	159	105
Kungsbacka	3 024	2 312	1 567
Kungälv	2 808	2 135	1 461
Lerum	1 707	1 303	899
Lidköping	2 609	1 983	1 335
<i>Lilla Edet</i>	367	264	169
Lysekil	705	526	347
Mariestad	1 239	952	648
Mark	866	639	421

Kommun	Prisindikation 65 år (tkr)	Prisindikation 70 år (tkr)	Prisindikation 75 år (tkr)
Mellerud	169	126	84
Munkedal	222	166	112
Mölnadal (LT)	8 117	5 966	3 919
<i>Orust</i>	294	219	143
Partille (LT)	6 891	5 087	3 375
Skara	559	423	278
Skövde	4 978	3 701	2 459
Sotenäs	239	174	109
Stenungsund	1 314	997	674
Strömstad	194	145	93
Svenljunga	182	135	84
Tanum	168	124	79
Tibro	263	201	136
Tidaholm	142	107	73
Tjörn	1 019	756	468
Tranemo	269	201	128
Trollhättan	6 958	5 183	3 458
Töreboda	130	95	61
Uddevalla	5 368	3 968	2 698
Ulricehamn	584	436	291
Vara	165	120	79
Vårgårda	101	74	47
Vänersborg	2 120	1 602	1 082
Åmål	162	123	84
<i>Öckerö</i>	891	670	436

- Prisindikationer för en zon, med giltighet i lågtrafik (LT) för Borås, Göteborg, Mölnadal och Partille, övriga kommuner giltighet dygnet runt.
- Prisindikationerna för andra åldersvillkor än det kommunen har idag är osäkra.
- Kursiva kommuner har inte ett seniorerbjudande eller har inte haft det under hela 2022, i dessa fall är indikationerna osäkra för samtliga åldersvillkor.

Plan- och byggenheten
Planingenjör
Anna Lena Sörensson

Tjänsteskrivelse
2024-01-23
2023/247

Kommunstyrelsen

Beslut om granskning för Färgelanda kommuns vattentjänstplan

Beslutsförslag

Kommunstyrelsen godkänner granskningshandlingarna och uppdrar åt förvaltningen att ställa ut Vattentjänstplanen för granskning under minst fyra veckor.

Kommunstyrelsen tillåter Plan- och byggenheten att göra redaktionella ändringar i planhandlingarna inför granskningsskedet, utan att planförslagets intentioner ändras.

Ärendets beredning

Färgelandas Vattentjänstplan har varit ute på samråd 16 oktober – 15 november 2023 efter beslut i kommunstyrelsen 2023-10-11. Innan dess har planen även presenterats för kommunstyrelsen vid sammanträde 2023-09-13.

Sammanfattning av ärendet

Genom lagändring i lagen om allmänna vattentjänster (2006:412) ska alla kommuner 2024-01-01 ha en vattentjänstplan som redovisar hur kommunen ser på sina allmänna vattentjänster över tid. Planen ska vara offentlig samt samrådats och granskas innan den kan antas. Planen har varit ute på samråd mellan 16 oktober-15 november 2023.

Ärendebeskrivning

Alla kommuner ska ta fram en vattentjänstplan enligt lagen om allmänna vattentjänster. Planen ska stödja arbetet med hur kommunen planerar att tillgodose behovet av kommunalt vatten och avlopp, med hänsyn till hälsa och miljö, baserat på gällande översiktsplan. Vattentjänstplanen ska även redovisa hur de kommunala anläggningarna ska säkras för att klara framtida skyfall.

Planen gäller år 2024-2027 och därefter behöver en revidering ske eller en ny plan tas fram.

I planen redogör kommunen för nuläget för dricksvatten samt avlopp inom verksamhetsområden. Utifrån gällande översiktsplan har kommunen sett över framtida utbyggnadsområden och kartlagt var sammanhållen bebyggelse finns för att se var en eventuell utbyggnad av kommunalt VA behövs.

I planförslaget bedöms inget av områdena som utbyggnadsområden för kommunalt vatten och avlopp, men några områden behöver utredas närmre för ett ställningstagande i kommande plan.

En vattentjänstplan ska innehålla en miljökonsekvensbeskrivning om planen medför en betydande miljöpåverkan. Ingen plats i kommunen har pekats ut som ett utbyggnadsområde och planen bedöms därför inte medför en betydande miljöpåverkan. En miljökonsekvensbeskrivning behövs därmed inte.

Till planen ska även finns en skyfallsbedömning för de anläggningar som finns för kommunalt VA. Placeringen av varje anläggning har bedömts utifrån analys av skredrisk, skyfall samt hur vattnet rör sig och samlas vid skyfall. I bedömningen anser kommunen att åtta platser behöver utredas närmre, två utifrån skyfall och sex utifrån en potentiell risk för skred. Ingen av anläggningarna kommer pekats ut i planen utifrån säkerhetsperspektivet.

Arbetet har projektletts av Färgelanda kommun. Västvatten och DMEF har deltagit. Planen har sammanställts av konsult.

Finansiering sker från befintlig ram för samhällsutveckling.

Planen har varit ute på samråd där yttranden har inkommit från DMEN samt Länsstyrelsen. De synpunkter som inkommit har sammanställts och bemöts i en samrådsredogörelse daterad 2024-01-23.

Beslutsunderlag:

Vattentjänstplan, dat 2024-01-24

Tjänsteskrivelse, dat 2024-01-24

Samrådsredogörelse, dat 2024-01-24

Sändlista:

Plan- och byggchef

Planingenjör

Vattentjänstplan

2024-2027

Granskningshandling 2024-01-24

SAMMANFATTNING

Alla kommuner ska ta fram en vattentjänstplan enligt lagen om allmänna vattentjänster. Planen ska stödja arbetet med hur kommunen planerar att tillgodose behovet av kommunalt vatten och avlopp, med hänsyn till hälsa och miljö, baserat på kommunens långsiktiga exploateringsplaner som beskrivs i gällande översiktsplan. Vattentjänstplanen ska även redovisa hur de kommunala anläggningarna ska säkras för att klara framtida skyfall.

Planen gäller 2024-2027, därefter behöver en revidering ske eller en ny plan tas fram.

I planen redogörs kommunens nuläge för kommunala vattentjänster inom verksamhetsområden. Utifrån gällande översiktsplan har kommunen sett över framtida utbyggnadsområden och kartlagt var sammanhållen bebyggelse finns för att se var en eventuell utbyggnad av kommunalt VA behövs.

I planen har några områden bedömts behöva utredas ytterligare. Kommunen bedömer att inget av områden klassas som utbyggnadsområden för kommunalt vatten och avlopp i denna plan, men några områden behöver utredas närmare eller ses närmare på i tillsynen för att nå ett ställningstagande i kommande plan.

En vattentjänstplan ska innehålla en miljökonsekvensbeskrivning om planen medför en betydande miljöpåverkan. Ingen plats i kommunen har pekats ut som ett utbyggnadsområde och vattentjänstplanen bedöms därför inte medföra en betydande miljöpåverkan. En miljökonsekvensbeskrivning behöver inte tas fram.

Till planen ska även finnas en skyfallsbedömning på de anläggningar som finns för kommunalt VA. Placeringen av varje anläggning har bedömts utifrån analys av skredrisk, skyfall samt hur vattnet rör sig och samlas vid skyfall. I bedömningen kommer kommunen fram till att sju platser behöver utredas närmre, en utifrån skyfall och minst sex utifrån en potentiell risk för skred.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SAMMANFATTNING	1
BEGREPPSFÖRKLARINGAR	4
INLEDNING	6
Bakgrund.....	6
Syfte....	6
Avgränsningar	6
Befintliga styrande dokument	6
Översiktsplan	7
VA-plan.....	7
Klimatanpassningsplan	7
Process och organisation.....	8
Revidering, giltighetstid och fortsatt arbete	8
NULÄGE.....	9
Befintliga verksamhetsområden	9
Dricksvatten.....	10
Spillvatten	10
FRAMTIDA UTBYGGNAD AV VATTENTJÄNSTER TILL SKYDD FÖR MÄNNISKORS HÄLSA OCH MILJÖ.....	12
Lagändring i Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster, 6§	12
Kriterier för att dela in de olika områdena	13
Större sammanhang	13
Hälsa.....	13
Miljö.....	14
Typ av bebyggelse	14
Miljökvalitetsnormer för vatten	14
Recipients vattenstatus.....	14
Utbyggnadområden	15
Utredningsområden	15
Färgelanda tätort	16
Högsäters tätort	16
Bevakningsområden	17
Jolsäter, 12 fastigheter	18
Nättjebacka, 17 fastigheter	18
Torps Prästgård, 21 fastigheter	18
Tegen, 23 fastigheter	18
Färgelanda tätort	18
Rådanefors, 18 fastigheter	18

Stigens tätort	19
Enskilt VA	19
Stuveryr, 18 fastigheter	20
VATTENTJÄNSTER VID SKYFALL	21
VA-planering med hänsyn till skyfall	21
Tillskottsvatten och bräddning	21
Översvämningar och Skred	21
Grundvattentäkter och ytvatten	22
Klassning av känsliga punkter för skyfall	22
ÅTGÄRDSLISTA.....	24
Rutiner för att säkerställa god vattenkvalitet.....	24
Utredningsområden för eventuell utbyggnad av det kommunala VA-nätet.	24
Känsliga punkter på anordningar för vattentjänster.....	24
Vidare utredning av känsliga punkter som eventuellt drabbas vid skyfall...24	
Vidare utredning av känsliga punkter som eventuellt drabbas vid skred....24	
Vidare arbete med VA-planering.....	24

BEGREPPSFÖRKLARINGAR

Allmänt VA	Kommunens vatten- och avloppsanläggningar och tjänster.
Avlopp	Samlingsnamn för spillvatten, dagvatten och dränvatten.
Bräddning	Ett tillfälligt utsläpp av orenat avloppsvatten till följd av att ledningsnät eller reningsverk är överbelastat och vattenmängden är större än vad VA-systemet klarar av.
Dagvatten	Ytligt avrinnande regn- och smältvatten.
Dricksvatten	Dricksvatten är allt vatten som är avsett att, eller rimligen kan förväntas att, förtäras av människor, inklusive källvatten, från och med den punkt där det tas in i vattenverken.
Dräneringsvatten	Överflödigt vatten i mark som avleds i rör, dike eller liknande för att hålla torrt kring t.ex. bostadshus.
Enskilt VA	En anläggning för dricksvatten, avloppsvatten eller dagvatten som ägs privat eller drivs som en gemensamhetsanläggning.
Fastighet	Ett mark- eller vattenområde som avgränsas med en juridisk gräns.
Grundvatten	Allt vatten som finns under markytan i den mättade zonen.
Infiltration	Vatten rinner sakta genom marken och renas genom sand- eller gruslager där föroreningar binds till partiklar.
LAV	Lag(2006:412) om allmänna vattentjänster.
Ledningsnät	Rör som leder dricksvatten från vattenverken och avloppsvatten till reningsverken samt avleder dränerings- och dagvatten från husgrunder, gator och torg.
LIS-områden	Område för landsbygdsutveckling i strandnära lägen.
Miljö kvalitetsnorm (MKN)	Bestämmelse om kvaliteten i luft, vatten, mark eller miljön i övrigt. Miljö kvalitetsnormer för vatten omfattar ytvatten (sjöar, vattendrag och kustvatten) och grundvatten och anger den ekologiska status, kvantitativa status eller ekologiska potential och kemiska status som ska uppnås i en vattenförekomst. Miljö kvalitetsnormer för vatten anger de krav som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen. Miljö kvalitetsnormernas juridiska koppling regleras främst i miljöbalkens femte kapitel.
Nödvatten	Nödvatten är dricksvatten som distribueras på annat sätt än genom ledningsnätet. Begreppet signalerar att det handlar om en situation som innebär någon form av samhällsstörning
Personekvivalenter (pe)	En personekvivalent motsvarar ungefär belastningen/behovet av vattentjänsten för 1 person.
Recipient	Mottagare, exempelvis en sjö eller ett vattendrag som tar emot (är recipient för) exempelvis dagvatten eller avloppsvatten från ett reningsverk.
Reservvatten	Distribution av reservvatten sker i det ordinarie ledningsnätet eller i ett provisoriskt ledningsnät. Reservvattenförsörjningen baseras på en alternativ vattentäkt eller ett alternativt vattenverk.
Råvatten	Vatten som är avsett att användas som dricksvatten efter uppföring eller intag och eventuell beredning.

Skyfall	Om en större mängd faller på kort tid används ibland uttrycket skyfall då det upplevs som häftigt och kraftigt. SMHIs definition av skyfall är minst 50 mm på en timme eller minst 1 mm på en minut.
Spillvatten	Förorenat vatten från hushåll, industrier, serviceanläggningar och liknande.
Tillskottsvatten	Samlingsbegrepp för vatten som utöver spillvatten avleds i spillvattenförande avloppsledning. Tillskottsvatten kan vara dagvatten, dräneringsvatten, inläckande sjö-, havs-, grund eller dricksvatten.
VA-huvudman	Ägare av den allmänna anläggningen som hanterar vatten och avlopp.
Vattenförekomst	En vattenförekomst kan vara exempelvis ett grundvattenmagasin, en sjö, en åsträcka eller ett kustvattenområde som pekats ut inom svensk vattenförvaltning. För en vattenförekomst fastslås juridiskt bindande miljö kvalitetsnormer.
Vattenskyddsområde	Ett geografiskt fastställt område till skydd för en vattenförekomst med betydelse för vattentäkt, antingen för en existerande vattentäkt eller för en möjlig framtida vattentäkt.
Vattentjänster	Allmän vattenförsörjning och avlopp (VA), där: Vattenförsörjning avser tillhandahållande av vatten som är lämpligt för normal hushållsanvändning. Avlopp avser bortledning av dagvatten, dränvatten och spillvatten.
Vattentäkt	Grundvatten- eller ytvattenkälla där vattenverken hämtar sitt råvatten.
Verksamhetsområde	Område inom vilket vattenförsörjning och avlopp har ordnats eller ska ordnas genom en allmän VA-anläggning. Fastställs av kommunen.
VISS	Vatteninformationssystem Sverige är en databas som har utvecklats av vattenmyndigheterna, länsstyrelserna och Havs och vattenmyndigheten.

INLEDNING

Bakgrund

Riksdagen beslutade den 22 juni 2022 om ändring i lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV) och införde krav på att alla kommuner ska ta fram en vattentjänstplan 2023. Med en kommunal vattentjänstplan avses en plan som syftar till att få en heltäckande långsiktig vatten- och avloppsplanering i hela kommunen, både inom och utanför nuvarande verksamhetsområde för VA. Lagändringen innebär att kommunens bedömning av behovet av en allmän vattentjänst ska bli mer flexibel och utgå ifrån platsens förutsättningar samt att det ska framgå hur kommunen säkerställer fungerande allmänna vattentjänster vid skyfall.

Vattentjänstplanen ska beslutas av kommunfullmäktige, men är inte bindande.

Den 1 januari 2013 bildade Färgelanda kommun ihop med Uddevalla kommun och Munkedal kommun ett gemensamt bolag, Västvatten AB, för drift av vatten och avloppsverksamhet (VA). Sedan 2017 är även Sotenäs kommun med i det gemensamma bolaget.

Dalsland Miljö- och Energiförbund är ett samarbete mellan kommunerna Färgelanda, Dals-Ed, Bengtsfors och Mellerud. Det är en kommunal myndighet för tillsyn, kontroll och prövning inom miljö- och hälsoskyddsområdet samt livsmedelskontroll.

Vid framtagandet av vattentjänstplanen har information från Västvatten AB, Dalsland Miljö- och Energiförbund samt Färgelanda kommun samlats in.

Syfte

Syftet med denna plan är att stödja arbetet med hur kommunen planerar att tillgodose behovet av kommunalt vatten och avlopp, med hänsyn till hälsa och miljö, baserat på kommunens långsiktiga exploateringsplaner som beskrivs i gällande översiktsplan. Vattentjänstplanen ska även redovisa hur de kommunala anläggningarna ska säkras för att klara framtida skyfall.

Avgränsningar

Vattentjänstplanen avgränsas till vatten och avlopp inom kommunens gränser, enligt LAV.

Bedömning kring områden aspekterna hälsa och miljö har skett i samråd med Dalslands miljö- och energiförbund.

Omfattningen begränsas av sekretessbehov av känslig information. Kartunderlag och detaljeringsgrad i beskrivningar påverkas. Analyser under framtagandet av denna plan redovisas inte i detalj.

Uppgifter om fastigheters VA är hämtade från Skatteverkets taxeringsuppgifter.

Befintliga styrande dokument

Vattentjänstplanen är en plan som grundar sig på existerande planer och strategier. Gällande översiktsplan samt tematiska tillägg, VA-översikt, VA-strategi och klimatanpassningsplan är några exempel.

Vid arbetet med vattentjänstplanen har *M152 Svenskt Vattens Vägledning vid framtagande av vattentjänstplan - komplettering av VA-plan (version 2.0 mars 2023)* från Svenskt Vatten används.

Andra källor till information som sammanställts i denna plan är bland annat skredkartor från myndigheten från samhällsskydd och beredskap (MSB), miljö kvalitetsnormer genom vattenkartan från vatteninformationsystem Sverige (VISS) samt registrerade vattenbrunnar från Sveriges geologiska utredning (SGU).

Översiktsplan

En viktig utgångspunkt för vattentjänstplanen är kommunens översiktsplan som ger vägledning för mark- och vattenanvändning i kommunen. Översiktsplanen är inte bindande men starkt vägledande och redovisar både visioner och restriktioner om åtgärder i den fysiska miljön. Vid framtagandet av denna vattentjänstplan är ÖP14 gällande (vann laga kraft 2014-10-15) och det är den som har varit till grund för första versionen av vattentjänstplanen. Kommunen arbetar med att ta fram en ny översiktsplan, ÖP40, men information ur den har inte använts i arbetet med vattentjänstplanen.

Ett tematiskt tillägg till översiktsplanen avseende landsbygdutveckling i strandnära områden (LIS) har tagits fram av kommunen. Tillägget vann laga kraft 2011-11-19 och baseras på ÖP06, som var gällande när det togs fram. Det tematiska tillägget LIS-OMRÅDEN används som underlag vid framtagande av denna vattentjänstplan.

VA-plan

Färgelanda kommun har beslutat att ta fram en VA-plan med stöd från den rapport, *2009:07 Kommunal VA-planering – manual med tips och checklistor*, som Länsstyrelsen i Stockholms län tagit fram. Första steget är att ta fram en VA-översikt. VA-översikten beskriver omvärldsfaktorer och befintliga planer, nuläge, förutsättningar, framtida utveckling och behov. I steg två tas en VA-policy fram där strategiska vägval, riktlinjer för hantering av olika frågor och prioriteringsgrunder fastställs. Dessa två dokument, som ska vara underlag i det tredje steget som innebär att en åtgärdsplan arbetas fram, har kommunen tagit fram. VA-översikt daterad 2013-03-15 och VA-strategi, daterad 2016-11-16, dessa användes som underlag vid framtagande av denna vattentjänstplan.

En vattenförsörjningsplan är framtagen av kommunen där vattenresurser i kommunen finns beskrivna samt vattenbehov och hur behovet ska säkerställas på lång sikt.

Som del i arbetet med VA-planeringen arbetar Västvatten med förnyelseplanering av VA-nätet, där information om befintligt nät och driftstörningar samlas. Syftet med planen är att få prioriteringsunderlag för planerade byten samt renoveringar av VA-nätet så att ett funktionellt system kan erhållas.

Klimatanpassningsplan

Kommunen har tagit fram en klimatanpassningsplan som vann laga kraft 2019-12-12 där klimatförändringarnas påverkan på samhällsviktiga system redovisas. Även åtgärder för att förhindra negativa effekter av klimatförändringarna presenteras. Klimatanpassningsplanen används som underlag vid framtagande av denna vattentjänstplan.

Process och organisation

Vattentjänstplanen är framtagen med hjälp av konsultbolaget AFRY AB och en arbetsgrupp bestående av tjänstepersoner från sektor Samhällsutveckling på kommunen, representant från Dalsland Miljö- och Energiförbund samt representanter från Västvatten.

Kommunen ska enligt LAV, 6c§ på ett lämpligt sätt och i skälig omfattning samråda med de fastighetsägare och myndigheter som kan antas ha ett väsentligt intresse av planen. Kommunen ska även ställa ut vattentjänstplanen för granskning under en period på minst fyra veckor.

Revidering, giltighetstid och fortsatt arbete

Denna plan gäller för perioden 2024–2027. Innehållet har dock en planeringshorisont på 12 år.

De andra planer som benämns i vattentjänstplanen har sina individuella tidsplaner.

Enligt LAV, 6a§ ska kommunfullmäktige pröva om vattentjänstplanen är aktuell med hänsyn till behov av allmänna vattentjänster minst var fjärde år. Vattentjänstplanen ska därför inte ses som en engångsinsats.

Det fortsatta arbetet med vattentjänstplanen och VA-planeringen är att ta fram en handlingsplan utifrån de åtgärder som är upptagna i vattentjänstplanen. Dessa ska vara tidsatta gällande eventuell utbyggnad. Målsättningen är att åtgärderna ska ha budgetposter och vara kopplade till en tidsplan.

Vattentjänstplanens fortsatta arbete innefattar att utreda de områden som planen pekat ut fram till nästa revidering.

Dricksvatten

I Färgelanda Kommun kommer allt dricksvatten ifrån åtta olika råvatten- och reservvattentäkter. Samhällena Färgelanda, Ödeborg och Ellenö har ett gemensamt dricksvattennät medan Högsäter, Stigen och Rådanefors har separata dricksvattennät. Råvattnet renas i fyra olika vattenverk innan det pumpas ut på dricksvattennätet. Vattenverken finns i Högsäter, Stigen, Rådanefors och det största mellan Färgelanda och Ödeborg.

För samtliga dricksvattentäkter finns idag inrättade vattenskyddsområden.

Dricksvatten är ett livsmedel och kontrolleras av Västvatten som följer livsmedelsverkets regler och har skapat rutiner för hur vattnet testas. Egenkontroller tillämpas också och proverna görs av utbildade provtagare. Dalsland Miljö- och Energiförbund har tillsyn på vattenverken och får kontinuerligt rapporter med sammanställning på provsvaren. I det fallet, när ett värde sticker ut, följer tillsynsansvarig upp varför och kan vid behov förelägga om åtgärder.

Nivåer i grundvattenkällor och kapacitet bevakas av Västvatten. Vid torka kan bevattningsförbud införas för att spara vatten. En reservvattenplan finns framtagen med rutiner för vad som ska göras när reservvatten ska kopplas in.

Vid behov av nödvatten ställer Västvatten ut tankar med rent dricksvatten på olika ställen i kommunen. En lista med hämtningsställen för nödvatten i Färgelanda finns framtagen som kommuninvånarna kan titta på via Västvattens hemsida om behovet skulle uppstå.

Vid en ökad befolkningstillväxt i Färgelanda kommun kommer dricksvattenbehovet kunna tillgodoses över lång tid. I denna vattentjänstplan kommer inget ytterligare redogöras utifrån att uppgifterna har bedömts säkerhetsklassade.

Spillvatten

Till spillvatten räknas använt vatten som kommer från hushåll, industrier eller andra verksamheter. För de som är anslutna till det kommunala spillvattennätet så förs spillvattnet till någon av de 6 avloppsreningsverken som finns i kommunen. Kapaciteten för de olika verken varierar och bevakas inför framtida påkopplingar. I dagsläget finns ingen kapacitetsbrist gällande spillvatten.

Det finns två olika typer av system för avloppsnätet, kombinerat system och separatsystem. I separatsystem är dagvattnet och spillvattnet åtskilt medan i kombinerat system finns det bara en ledning för allt avlopp. Begreppet avlopp innefattar både spillvatten och dagvatten.

Det finns kombinerade ledningar i de olika delarna av verksamhetsområdena. Det medför till exempel vid regn ett stort inflöde av dagvatten till reningsverken.

Dagvatten

Dagvatten är regnvatten eller smältvatten. Dränvatten, från tex husgrunder och tak, räknas också in som dagvatten.

Där kommunalt dagvattennät saknas sker vattenavledning via diken.

Löpande åtgärder genomförs på ledningsnätet för att minska tillskottsvatten och kompletterar med dagvattenledning där det finns kombinerade system. I dagsläget finns det vissa problem på grund av felkopplingar av dag- till spillvatten samt inläckage, vilket vid regn ger en ökad belastning på ledningsnätet och reningsverken som riskerar att släppa ut orenat vatten. Kan inte ledningsnätet ta emot allt vatten så finns det risk för till exempel källaröversvämningar.

I gällande översiktsplan anges att "vid separering av dagvatten bör alltid ett lokalt omhändertagande genom system anpassade till de lokala förutsättningarna eftersträvas.". Ytterligare policy eller strategi för dagvatten är i dagsläget inte framtaget.

I kommunens översiktsplan anges också att åtgärder som medför en belastning för bland annat dagvattenavrinning på en ytvattenförekomst med fastställda miljökvalitetsnormer ska lokaliseras och utformas så att den ekologiska, kemiska och kvantitativa statusen inte försämras. Inte heller ska möjligheterna till en förbättrad status förhindras.

FRAMTIDA UTBYGGNAD AV VATTENTJÄNSTER TILL SKYDD FÖR MÄNNISKORS HÄLSA OCH MILJÖ

Lagändring i Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster, 6§
Färgelanda kommun tar fram en vattentjänstplan för de allmänna vattentjänsterna i kommunen tillsammans med Västvatten AB, där en åtgärdsplan inkluderas.

Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster anger i 6§ att:

Om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang för en viss befintlig eller blivande bebyggelse, ska kommunen

1. bestämma det verksamhetsområde inom vilket vattentjänsten eller vattentjänsterna behöver ordnas, och

2. se till att behovet snarast, och så länge behovet finns kvar, tillgodoses i verksamhetsområdet genom en allmän VA-anläggning.

Vid bedömningen av behovet enligt första stycket ska särskild hänsyn tas till förutsättningarna att tillgodose behovet av en vattentjänst genom en enskild anläggning som kan godtas med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön.

Enligt lagen om allmänna vattentjänster ska verksamhetsområde bildas där vattenförsörjning eller avlopp för befintlig eller blivande bebyggelse behöver ordnas i ett större sammanhang med hänsyn till människors hälsa eller miljö. Ofta sammanfaller behovet för alla vattentjänster, det vill säga dricksvatten, dagvattenavlopp och spillvattenavlopp men bedömningen ska ske för varje vattentjänst specifikt. Ibland kan dagvatten hanteras lokalt även inom område där spillvatten och vattenförsörjning ordnas genom allmän VA-anläggning men även kombinationer med enskild vattenförsörjning eller spillvattenhantering är möjliga.

Lagändringen som infördes i 6§ i vattentjänstlagen 1 januari 2023 innebär att kommunen kan låta enskilda, välfungerande anläggningar, finnas kvar och inte ersättas av en allmän VA-anläggning om skyddet av människors hälsa och miljön är säkerställt. Färgelanda kommun har sett över de områdena som tidigare har varit utpekade som eventuella utbyggnadsområden, så kallade *6§-områden enligt LAV*, innan lagändringen och delat in dessa områden i tre olika kategorier. Även utpekade områden enligt LIS-plan samt kända planer från översiktsplanen har tagits med i indelningen. Länsstyrelsen i Västra Götaland har gjort bedömningar kring vilka områden som bör ses över i kommunerna utifrån samlad bebyggelse, även dessa områden har bedömts.

Områden där det idag inte är verksamhetsområde har ingått i förundersökningen vid framtagandet av denna vattentjänstplan och en slutsats har gjorts om det ska vara:

Utbyggnadsområde – Området uppfyller kravet på ett § 6 område och ett verksamhetsområde bör inrättas för att införa kommunalt vatten, avlopp eller både ock.

Utredningsområde – Området bedöms i en enklare förundersökning uppfylla kraven på ett § 6 område eller fastigheterna ligger i anslutning till befintligt verksamhetsområde. En vidare utredning krävs för att bedöma om området ska värderas som enskilt VA enligt §6 eller om det ska vara ett utbyggnadsområde för allmänt VA. Till utredningsområdet hör även de fastigheter som idag inte ingår i

verksamhetsområdet, men som ligger mycket nära eller i direkt anslutning och som kan anses tillhöra det större sammanhanget.

Effekterna av påverkan från enskilda anläggningar behöver analyseras och miljökvalitetsnormer för vatten ska kunna uppfyllas för att enskild anläggning ska kunna godtas.

Bevakningsområde – Bebyggelsen växer alternativt önskar kommunen att utöka bebyggelsen inom ett område som i framtiden kan komma att bli ett §6-område där vidare bedömning sedan krävs.

Enskilt VA – Bebyggelse som inte uppfyller kriterierna för något av ovanstående.

Kriterier för att dela in de olika områdena

För att kunna dela in områdena i utbyggnadsområden, utredningsområden, bevakningsområden samt områden för enskilt VA blir utgångspunkten det befintliga verksamhetsområdet. Utifrån det undersöks var det finns fastigheter som ligger i anslutning till eller mycket nära verksamhetsområdet, var det finns samlad bebyggelse och var det finns utpekade områden med enskilt avlopp som behöver ses över enligt Länsstyrelsen. Vidare analyseras varje område med hänsyn till kriterier som är avgörande för om området ska ingå i kommunalt ansvar eller inte. Nedan presenteras de kriterier som har påverkat bedömningen.

Större sammanhang

Innan inventeringen av områden behövs en definition av lagens begrepp *större sammanhang*.

I prop. 2005/06:78 återfinns:

Ett större sammanhang betyder normalt en ansluten bebyggelse som motsvarande minst 20-30 fastigheter.

Utgångspunkten för större sammanhang blir därmed bebyggelse om 20-30 fastigheter eller fler med max 150 m mellan närmaste intilliggande bebyggda tomtplatser. Även mindre bebyggelsegrupper om 15-20 bebyggda fastigheter med VA har räknats med som ett större sammanhang, i de fall de ligger nära ekologiskt känsliga vattenområden eller kan påverka miljökvalitetsnormerna negativt.

Hälsa

Om det, inom områden med befintlig samlad bebyggelse, inte går att anlägga brunn för enskilt dricksvatten på grund av lägre vattenkvalitet eller för låg kapacitet ska fastigheten ingå i verksamhetsområdet. Nya bygglov kommer inte kunna beviljas om inte VA-frågan går att lösa.

I dagsläget finns ingen metod framtagen för att säkerställa vattenkvaliteten för befintliga enskilda grundvattenkällor. Privatpersoner har ingen skyldighet att anmäla sina dricksvattentäkter till Dalsland Miljö- och Energiförbund. Enskilda vattentäkter klassas inte som livsmedel och är därmed inte anmälningspliktiga. Kunskapen om vattenkvaliteten grundar sig på inlämnade provsvar till Dalsland Miljö- och Energiförbund. De senaste två åren har det dock endast inkommit fyra prover från enskilda källor. Färgelanda kommun kommer utreda om mer behöver göras för att säkerställa en god vattenkvalité för enskilda anläggningar.

Miljö

Om enskilda avlopp, inom områden med samlad bebyggelse, inte uppfyller miljö- eller hälsokraven på rening ska de i första hand restaureras eller anläggas på nytt. Tillsyn och bedömning av detta görs av Dalsland Miljö- och Energiförbund. Är det inte möjligt att uppfylla miljökraven på grund av de fysiska förutsättningarna kan kommunen besluta om verksamhetsområde.

Typ av bebyggelse

För arbetet med indelningen har antalet planerade permanentbostäder vägt tyngre än antalet fritidsbostäder.

Miljö kvalitetsnormer för vatten

En miljö kvalitetsnorm är en bestämmelse om kvaliteten, i det här fallet för vatten och syftet är att säkra vattenkvaliteten i Sverige. Risker för påverkan på dessa normer är en del i bedömningen.

Recipients vattenstatus

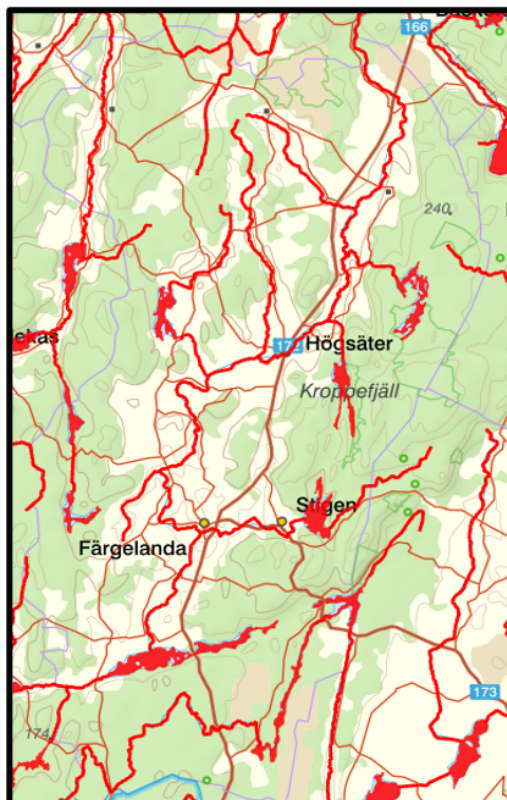
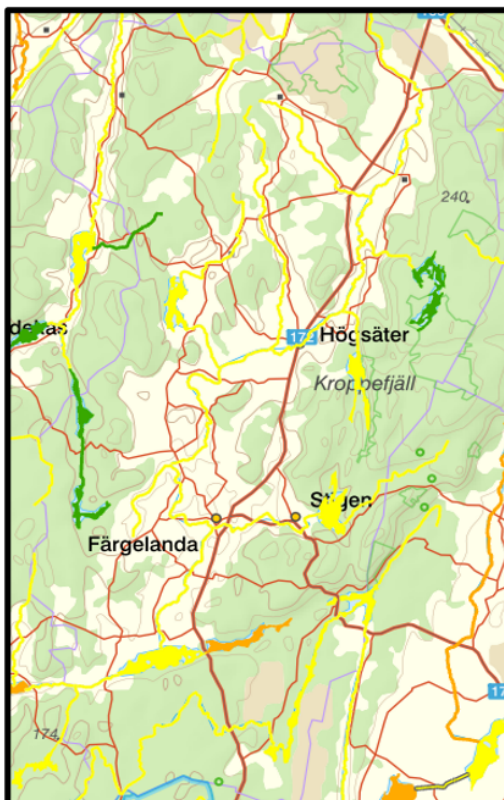
Enligt Vatteninformationssystem Sverige (VISS) är den övergripande ekologiska statusen i Färgelanda kommun måttlig. Några vattenförekomster har god status och några har otillfredsställande status. Dock uppnås inte en god kemisk status någonstans i Sverige som beror på höga halter av kvicksilver och PBDE och därför kommer analyserna utgå ifrån kemisk status bortsett från dessa ämnen.

Ekologisk Status

God   Måttlig   Otillfredsställande
Källa: Vattenkartan (VISS)

Kemisk Status

Uppnår ej god status

Utbyggnadsområden

Efter en genomgång av de fastigheter som ligger i anslutning till befintligt verksamhetsområde eller ligger samlade i ett större sammanhang bedömer kommunen inte att några bör utgöra utbyggnadsområde enligt LAV §6 under den planperiod den här planen avser.

Utredningsområden

Det finns två områden som kommunen bedömer vara ett utredningsområde. Det innebär att platserna kan uppfylla kraven i LAV §6 och kommer utredas närmre under planperioden till nästa vattentjänstplan. Då kommer bedömning göras om det krävs utbyggnad av kommunalt vatten och avlopp eller om det är fullgott med en enskild eller gemensam anläggning på platserna.

- Färgelanda tätort
- Högsäter tätort

Färgelanda tätort

Det finns några fastigheter i området Färgelanda Prästgård som ingår i verksamhetsområde för kommunalt vatten och ligger i anslutning till verksamhetsområde för avlopp. Dessa fastigheter bedöms därmed vara ett utredningsområde för avlopp.

Högsäters tätort

Ett område i Högsäter ligger inom detaljplanerat område intill befintligt verksamhetsområde. Med närhet till den samlade bebyggelsen och Valboån bör området utredas om det ska införlivas i verksamhetsområdet och för vissa vattentjänster. Utredningen får därmed se närmre på Valboåns vattenstatus och förutsättningar för enskild anläggning.

Bevakningsområden

I sju av områdena är bedömningen att de inte uppfylla kraven i LAV §6 men vid utökad bebyggelse kan komma att behöva utredas närmre. Dessa hamnar då som bevakningsområden.

- Jolsäter
- Nättjebacka kvarnområde
- Torps Prästgård
- Tegen
- Färgelanda tätort
- Rådanefors
- Stigen tätort

Jolsäter, 12 fastigheter

Jolsäter ligger intill Ragnerudssjön, öster om Högsäter i norra änden av Ragnerudssjön. Området är utpekad av Länsstyrelsen.

I området finns 24 byggnader för bostad/service. 15 bostäder har enskilt VA, fyra har enskilt vatten men inget avlopp och fyra fastigheter har inte indraget vatten och avlopp. En fastighet saknar uppgifter om vatten och avlopp.

Campinganläggningen har 15 stugor som ingår i ovan. Vidare har campingen 99 campingtomter till vilka det finns servicebyggnader för disk, tvätt, dusch och toalett samt möjlighet till latrintömning. Campingen är öppen från april till oktober.

Campinganläggningen har en gällande områdesbestämmelse och i området omkring förekommer viss nybyggnation. Området bedöms vara ett bevakningsområde.

Nättjebacka, 17 fastigheter

Nättjebacka är ett utpekade område av Länsstyrelsen och ligger i södra delen av kommunen, vid södra delen av sjön Långhalmen. I området finns tio fastigheter med enskilt vatten och avlopp, fyra med enskilt vatten utan avlopp, en fastighet har enskilt avlopp men saknar vatten och två fastigheter har varken vatten eller avlopp. Kvar blir 11 fastigheter som har enskilt avlopp. Området bedöms vara ett bevakningsområde.

Torps Prästgård, 21 fastigheter

Efter en genomgång av fastigheterna framkom att en var obebyggd, en var samlingslokal och tre låg avskilda från de övriga på andra sidan Valboån. En fastighet är Torps kyrka och en är fritidsbostad. Resterande 14 är bostadsfastigheter med permanentbostäder. Området bedöms vara ett bevakningsområde. Enskilda avlopp är en påverkanskälla gällande vattenkvaliteten i Elleneshjön, så fram till revidering av vattentjänstplanen behöver tillsyn av avloppen ses över närmre.

Tegen, 23 fastigheter

Området ligger inom avrinningsområde för Östersjön, Efter genomgång av bebyggda fastigheter framkom att två fastigheter saknar VA, fem fastigheter har sommarvatten och avlopp och på en fastighet ligger två åretruntbostäder. Fyra av de resterande är åretruntbostäder och 18 sommarbostäder. Området bedöms kunna vara ett område för enskilt VA på grund av den höga andelen sommarbostäder intill Elleneshjön men på grund av vattenkvaliteten i sjön kommer området vara ett bevakningsområde.

Färgelanda tätort

Fastigheterna i området Färgelanda-Tveten ligger samlade med fastighetsgräns mot verksamhetsområde för vatten och inom 75 meter från verksamhetsområde för avlopp. Området bedöms vara ett bevakningsområde då kommande översiktsplan får visa hur och vart samhället planerar växa.

Rådanefors, 18 fastigheter

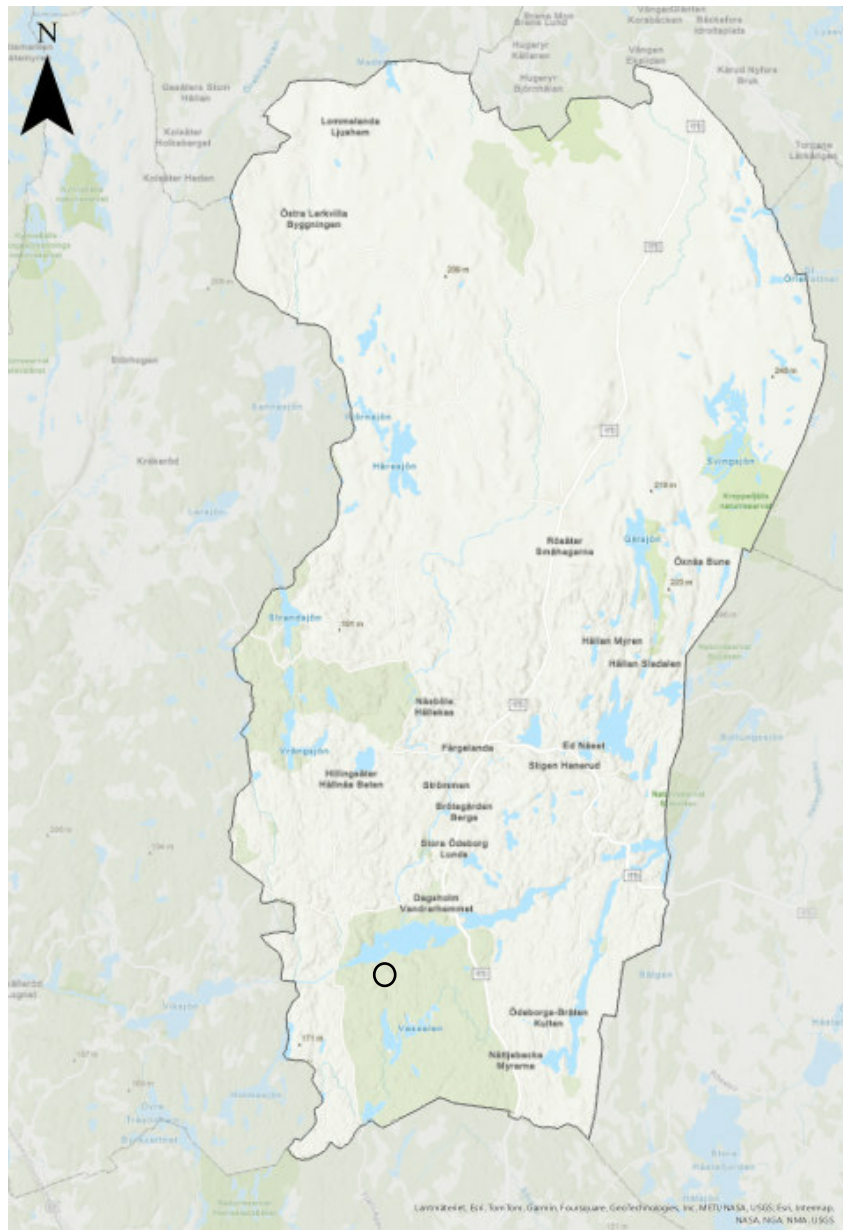
Området ligger i närheten av befintligt reningsverk. Efter genomgång av fastigheterna framkom att två av fastigheterna har kommunalt vatten men enskilt avlopp. Sju fastigheter skiljs från övriga av vattendrag mellan Långhalmen och Bruksviken. Avstånd mellan verksamhetsområde för avlopp och de sju närmaste fastigheterna är cirka 150 meter. Området tas med som ett bevakningsområde på grund av närheten till sjön och befintligt reningsverk. Vattenkvaliteten i sjön är god enligt VISS.

Stigens tätort

Efter genomgång av fastigheterna framkom att några fastigheter var obebyggda eller teknikbyggnader utan vatten och avlopp varpå de gallrades. Några fastigheter i Stigen har enskilt vatten och avlopp men ligger intill verksamhetsområde för VA, men har ingen anslutningspunkt. Vid tillkommande bebyggelse kan detta komma att ändras. De bedöms ingå i bevakningsområde.

Enskilt VA

Det finns områden som har dykt upp i kartläggningen men som inte bedöms uppfylla kriterierna för att vara ett utrednings- eller bevakningsområde. Det har efter djupare analys bedömts fortsatt vara enskilt VA. De omnämns däremot ifall vattenstatus eller bebyggelsen förändras.

Stuveryr, 18 fastigheter

Området ligger inom avrinningsområde för Ellenesjön. Efter genomgång av fastigheterna framkom att en saknar vatten och avlopp, två bostadsfastigheter har troligtvis vatten och avlopp men det är osäkert. Resterande 15-17 är bostadsfastigheter. Området bedöms vara ett område för enskilt VA.

VATTENTJÄNSTER VID SKYFALL

Definitionen av skyfall är enligt SMHI att minst 1 millimeter nederbörd ska falla under en minut, alternativt minst 50 millimeter på en timme, vilket motsvarar ett 100-årsregn. Prognoser visar att fram tills 2100 kommer dessa regn att öka markant.

Skyfall förekommer så gott som uteslutande under sommarhalvåret och kopplas ofta samman med intensiva regn- och åskskuror som ofta har en mycket begränsad geografisk utsträckning. Detta orsakar att variationerna i nederbördsmängd kan variera kraftigt, bara inom någon mils radie, vilket i sin tur kan ge en ojämn belastning på den allmänna VA-anläggningen.

VA-planering med hänsyn till skyfall

För att uppnå en långsiktig hållbarhet inom såväl VA-planeringen som den fysiska planeringen i allmänhet så är det viktigt att planeringen tar höjd för risker och påverkan kopplat till ett förändrat klimat. I ett framtida klimat pekar prognoserna på att skyfall kommer att bli kraftigare, mer långvariga och inträffa med en högre frekvens än vad vi är vana vid idag. Ett av vattentjänstplanens huvudsakliga syften är att redovisa hur kommunen säkerställer att den allmänna VA-anläggningen ska hantera en ökad påverkan från skyfall. I kommande kapitel följer några problem som VA-anläggningen kan drabbas av och kan orsakas av skyfall. Kända problem är lättare att förebygga och därför ska de vara med i vattentjänstplanen.

Tillskottsvatten och bräddning

Västvatten har samlat information och utifrån den erfarenhet av den allmänna spillvattenanläggningen som finns har områden som är känsliga för regn och där brädd sker av orenat spillvatten sammanställts. Brädd av orenat spillvatten sker när felkopplingar av dagvattenledningar eller inläckage av, regnvatten eller grundvatten sker i gamla spillvattenledningar och kapaciteten för ledningsnät därmed inte räcker till. Vatten som hamnar i spillvattenledningarna, som inte bör vara där, så kallat tillskottsvatten, påverkar både energiförbrukningen för pumpstationerna och recipienten omedelbart i närliggande områden negativt. Att minimera bräddning av orenat spillvatten är något som Västvatten kontinuerligt arbetar med.

Tillsynsmyndigheten Dalsland Miljö- och Energiförbund kommer under hösten 2023 göra en tillsyn på ledningsnät för spill och dagvatten. Uppgifter om hur mycket som bräddats, vid vilka tillfällen och på vilka platser kommer att begäras in. Därefter kommer miljöpåverkan av varje plats där bräddning sker utredas. En högre miljöpåverkan kan bland annat orsakas av att det orenade spillvattnet rinner rakt ut i en känslig recipient och inte har en lång väg via dike till recipienten. Vattenskyddsområde för vattentäkter och närhet till badsjöar är andra faktorer som påverkar bedömningen. Resultatet av utredningen ska leda till en lista som visar om bräddningen orsakar stora problem eller inte och en prioritering ska ingå så att de mest akuta platserna åtgärdas först. Dalsland Miljö- och Energiförbund har en dialog med verksamhetsutövaren och kommer att vid behov förelägga om att åtgärda problemen på listan som tidsbestäms i dialog med verksamhetsutövaren.

Översvämningar och Skred

Översvämningssproblematiken kan kopplas dels till skyfall, dels till långvarig nederbörd i kombination med höga flöden till följd av exempelvis snösmältning. Vid översvämningar som beror på långvarig nederbörd eller höga flöden drabbar ofta låglänta områden som ligger i direkt eller nära anslutning till någon av

kommunens sjöar eller vattendrag. Detta medför att det huvudsakligen är bebyggelse och VA-anläggningar i sjönära lägen som blir påverkade.

I Färgelanda kommun finns mellan 150 till 200 sjöar och vattendrag varav 11 sjöar och 19 rinnande vattendrag som inom Vattenförvaltningen (enligt EU:s ramdirektiv) pekats ut som vattenförekomster.

Vid höga flöden kan även grundvattennivån höjas vilket ökar risken för ras och skred. Höga flöden i vattendragen, både extrema och mer frekventa, ökar risken för att vattnet ska föra med sig jord från slänterna och orsaka erosion. Erodering av släntkanterna mot vattendragen kan leda till uppkomst av ras och/eller skred. En konsekvens av ras och skred kan vara både ledningsbrott samt att byggnadsverk tillhörande den allmänna VA-anläggningen förstörs.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har tagit fram kartunderlag där risken för skred framgår för alla kommuner. I Färgelanda kommun finns flera områden med betydande benägenhet för jordskred enligt MSB.

Bedömning kan dock inte användas på detaljnivå, men har i arbetet varit en indikation på att eventuell vidare utredning kan behövas.

I bilaga 1 till Klimatanpassningsplanen som Färgelanda kommun har tagit fram finns anpassningsåtgärder nämnda som ska vidtas för att förhindra ras och skred.

Grundvattentäkter och ytvatten

Grundvattentäkter som ligger inom zonen för var ett skyfall breder ut sig kan drabbas av inträngning av ytvatten. Rinner ytvatten in i en grundvattentäkt kan vattenkvalitén påverkas negativt. En grundvattentäkt har lång omsättningstid vilket innebär att det tar lång tid innan den återhämtar sig med hänsyn till vattenkvalitén vid en eventuell kontaminering av ytvatten.

Klassning av känsliga punkter för skyfall

För att säkerställa att vattenförsörjningen till kommunens invånare inom verksamhetsområde för vatten eller i de områden som pekats ut som områden med samlad bebyggelse fungerar med hänsyn till människors hälsa och miljö har driftbolaget Västvatten AB tagit fram ett GIS-lager med känsliga punkter. De känsliga punkterna kan vara en vattentäkt, vattenverk, tryckstegringsstation, pumpstation, högvattenreservoar, eller reningsverk. GIS-lagret har levererats till konsulten som med hjälp av översvämningskarta från det internetbaserade GIS-programmet SCALGO analyserat samtliga 24 punkter. Området kring de 24 punkterna har kontrollerats för översvämning vid skyfall, lågpunkter, marknivåer samt högt vattenstånd.

Det har kontrollerats vilka av de 24 punkterna som hamnar inom markerat område för skred enligt kartunderlag från SGI samt undersökningar hos kommunen och tagit med det i utvärderingen av om risk föreligger för människors hälsa och miljö vid skyfall. De

24 punkterna har, efter analys med SCALGO samt kartorna med skredrisk, grupperats i 3 olika kategorier:

1. Liten risk vid skyfall
2. Vidare utredning krävs/Risk för skred
3. Stor risk vid skyfall, åtgärd krävs.

Under analysen kunde konstateras att av de 24 utpekade punkterna är 23 i grupp 1 där liten risk vid skyfall förekommer samt att en av de utpekade punkterna hamnar inom grupp 2 och bör utredas vidare. Flera punkter ligger inom riskområden för förutsättningar för skred i finkornig jordart enligt den övergripande karteringen. Av 24 punkter bedöms minst 6 punkter hamna inom grupp 2 och bör utredas närmare huruvida risken finns även på de specifika platserna.

Analysen har lämnats till Färgelanda kommun men på grund av sekretess framgår inte detaljerna av arbetet i vattentjänstplanen.

ÅTGÄRDSLISTA

Rutiner för att säkerställa god vattenkvalitet

En del av lagändringen i LAV innebär att kommun behöver säkerställa att vattenkvaliteten är god för de hushåll som finns i områden med ett större sammanhang där inget beslut för kommunalt huvudmannaskap har fastställts i vattentjänstplanen. För att kunna säkerställa vattenkvaliteten kommer kommunen utreda hur information om vattenkvaliteten samlas in idag samt vilka rutiner som behöver finnas på plats. Dalslands Miljö- och Energiförbund kan vara en part att samarbeta med för att ta fram rutiner i rätt nivå.

Utredningsområden

I arbetet med vattentjänstplanen framkom i det initiala analysarbetet att två områden bedöms kunna ha behov av utbyggnad av kommunalt VA. En grundligare utredning av behovet ska genomföras av kommunen. Utredningsarbetet omfattar följande område:

- Område i Högsäter tätort
- Område i Färgelanda tätort

Gällande enskilda anläggningar nära känsliga sjö- eller vattendrag bör dessa områdes prioriteras i tillsynen:

- Torps Prästgård
- Tegen

Känsliga punkter på anordningar för vattentjänster

Färgelanda kommun har tillsammans med Västvatten har sett över känsliga punkter med hjälp av GIS. De känsliga punkterna kan vara en vattentäkt, vattenverk, tryckstegringsstation, pumpstation, högvattenreservoar, eller reningsverk.

Vidare utredning av känsliga punkter som eventuellt drabbas vid skyfall

Med hjälp av översvämningsskarta från det internetbaserade GIS-programmet SCALGO har samtliga 24 punkter analyserats. Resultatet visade att en av dessa 24 punkter bör utredas vidare.

Vidare utredning av känsliga punkter som eventuellt drabbas vid skred

GIS-lagret med känsliga punkter lästes in på skredkartor för analys om de ligger i områden med skredrisk. Resultatet visade att sex av dessa 24 punkter ligger inom aktsamhetsområden och bör utredas vidare. Även andra punkter hamnar inom områden med förutsättning för spontana skred enligt äldre kartunderlag. I det vidare arbetet med skredrisk som berör vattentjänster ska även dessa tas med. Det framgick i analysen att det även finns huvudledningar för vatten och spillvatten som är anlagda inom aktsamhetsområde. Utredningen kommer inkludera dessa.

Vidare arbete med VA-planering

Västvatten AB arbetar med att ta fram förnyelseplanering, där information om befintligt nät och driftstörningar samlas som ska förse Västvatten AB med prioriteringsunderlag för planerade byten samt renoveringar av VA-nätet.

Kommunen ska även arbeta med dagvatten inom VA-planeringen, för att ge ett tydligt ställningstagande för framtida planering.

Färgelandas Vattentjänstplan

Färgelanda kommun

Samrådsredogörelse

TILLVÄGAGÅNGSSÄTT

Ett förslag till [Vattentjänstplan](#) har varit utsänt på [samråd](#) från [2023-10-16](#) till [2023-11-15](#). Planförslaget skickades till länsstyrelsen samt Dalslands miljö- och energiförbund. Planförslaget har även ställts ut på hemsidan för allmänheten där flera möjligheter uppgavs att lämna synpunkter.

INKOMNA YTTRANDEN

Myndigheter/Företag

1. Länsstyrelsen

Kommunala instanser

2. Dalslands Miljö- och Energiförbund

Sakägare

SAMMANDRAG AV INKOMNA SKIVELSER SAMT AVDELNING SAMHÄLLSUTVECKLINGS KOMMENTARER

MYNDIGHETER/FÖRETAG

---

1. Länsstyrelsen

Länsstyrelsens sammanfattande synpunkter

Länsstyrelsen har inga invändningar mot kommunens bedömning med avseende på betydande miljöpåverkan. Kommunen motiverar ställningstagandet eftersom genomförandet av vattentjänstplanen inte medför några utbyggnadsåtgärder.

Synpunkter på de planerade åtgärderna för att säkra kommunens dricksvattenförsörjning

Det är 75 % av invånarna som har kommunala VA-tjänster, hur stor andel som kan försörjas av reservvattentäkten är inte redovisat.

Kommentar:

Reservvattentäckers täckningsgrad bedöms utgöra uppgift som hänför sig till en myndighets verksamhet som består i risk- och sårbarhetsanalyser och för vilken sekretess gäller enligt offentlighets- och sekretesslagen. Uppgiften bör därför inte redovisas i vattentjänstplanen som är en publik handling.

Länsstyrelsen anser att kommunen bör ange vilka yt- och grundvattenförekomster som utgör recipienter och bedöma skyddsnivå för dessa samt redovisa vilka områden som har känsliga miljöer. Vilken status recipienterna har och vilka påverkanskällor som finns kan identifieras enligt VISS, här finns också förslag på åtgärder för att uppnå MKN som kommunen ska beakta.

Planen saknar uppgifter om status för vattentäckernas skydd och om det finns antagna vattenskyddsområden i kommunen.

Kommentar:

Recipienternas status och MKN vatten har beaktats i framtagande av granskningshandling. Planen är även uppdaterad kring statusen för vattentäcker, statusen gällande skyddet för dem bedöms känsliga och redovisas därför inte i planen.

Länsstyrelsen ser positivt på kommunens arbete med att ta fram rutiner för att säkerställa en god vattenkvalitet, uppdraget att ta fram känsliga punkter för vattentjänster och kommande förnyelseplan för allmänt VA. I planen bör även förnyelse, åtgärder och säkring av produktionsanläggningar för VA-tjänster ingå för att säkerställa en långsiktig hållbar vattenförsörjning.

Kommentar:

Känsliga sekretessbelagda uppgifter. Uppgiften bör därför inte redovisas i vattentjänstplanen som är en publik handling.

Synpunkter på planerade åtgärder för att säkra kommunens avloppsvattenrening

Kommunen har valt att inte samråda med boenden i utredda områden utan begränsat samrådsområdet till Länsstyrelsen och eventuellt andra myndigheter och föreningar. Orsaken kan vara att inga utbyggnadsområden föreslås.

Kommunen har 6 avloppsreningsverk. I vattentjänstplanen framgår inte var reningsverken ligger och vilka recipienter de har sitt utlopp och vad för status det är i recipienterna. Det saknas beskrivning om hur reningsverken klarar ytterligare påkopplingar och hur det påverkar recipienternas status (MKN).

Dagvattenhantering saknas och bör vara med som bilaga.

Kommentar:

Synpunkterna beaktas. Lokaliseringen bedöms känslig och redovisas inte i planen. Möjligheter till ytterligare påkopplingar har undersökts och bemöts i planen.

Dagvattenhantering har tagits in som ett separat avsnitt.

Länsstyrelsen kan inte se vilka kriterier som väger tyngst för prioriteringarna av hälso- respektive miljöaspekten enligt lagen om allmänna vattentjänster. Vilka bedömningsgrunder för dricksvatten och badvatten har kommunen använt sig av vid bedömningen om klassning av områdena?

Kommentar:

Uppgifter i VISS har använts och tydliggjorts i planen.

Status för enskilda avloppsanläggningar och deras påverkan på vattenförekomsterna saknas inom respektive område inom alla kategorier. Vilken status har recipienterna och vilka påverkanskällor kan identifieras enligt VISS? Det finns inga åtgärder redovisade i bedömningarna för att säkra vattentjänsterna eller för att uppnå miljö kvalitetsnormer i recipienter.

Kommentar:

Påverkanskällorna har identifierats och några områden har klassats om som bevakningsområde utifrån statusen i vissa recipienter.

Vad Länsstyrelsen kan utläsa finns inga områden som kommunen bedömer som §6-områden och det har heller inte gjorts en bedömning av områden där kommunen anser att VA kan lösas med enskilda gemensamhetsanläggningar.

Kommentar:

I denna plan har inga områden landat i denna bedömning.

Synpunkter på planerade åtgärder för att förhindra och motverka skador på kommunala vatten- och avloppsanläggningar på grund av skyfall och översvämning

Av samrådshandlingen framgår inte vilka ingångsvärden som använts.

Det är en fördel om VA-huvudmannens skyfallskartering görs i samverkan med kommunen för att på så fördela kostnaderna men framförallt få en heltäckande bild över riskerna för samhället och möjligheter till samverkan för att minska dessa.

Kommentar:

Beaktas och tas med i fortsatt VA-planeringsarbete.

Övrigt

Under framtagandet av den nya översiktsplanen är det bra om det i den processen tydliggörs vad Vattentjänstplanen innehåller och hur detta påverkas av den nya översiktsplanen.

Kommentar:

Beaktas.

KOMMUNALA INSTANSER

2. Dalslands Miljö-och energiförbund

DMEN bedömer att områdena Färgelanda-Tveten och Färgelanda Prästgård samt fastigheterna Gatersbyn 1:13 och Assarbyn 1:12 ska vara utbyggnadsområden för kommunalt verksamhetsområde för vatten och spillvatten, alternativt ett utredningsområde, samt att tidsramen för utredning bör sättas till 5 år.

Kommentar:

Området är stort och anses inte vara samlad bebyggelse, däremot ligger några av dem redan inom verksamhetsområde och är anslutna till kommunalt VA. Färgelanda Prästgård har kommunen bedömt vara ett utredningsområde. I övrigt kvarstår kommunens bedömning.

DMEN anser att kommunen ska utreda och bedöma statusen (utrednings- eller utbyggnadsområde) för de fyra närliggande fastigheter på motstående sida av Hedekasvägen från Färgelanda-Tveten sett.

Kommentar:

Status på enskilda anläggningar ligger på Dalslands miljö- och energiförbund. Eventuell ändrad bedömning kan komma att göras i framtida revideringar av Vattentjänstplanen utifrån miljökontorets utredningar kring status och möjlighet att anlägga enskilt VA.

DMEN bedömer att fastigheterna Solberg 1:68 samt Högsätters Prästgård 1:1, 1:125, 1:108 samt 1:129 ska vara utbyggnadsområden för kommunalt verksamhetsområde för vatten och spillvatten, alternativt ett utredningsområde, samt att tidsramen för utredning bör sättas till 5 år.

Kommentar:

Solberg är ansluten till kommunalt vatten, Högsätters Prästgård 1:1 är ansluten till kommunalt spillvatten. Om DMEN i sin tillsyn kan konstatera att fastigheterna inte kan lösa vatten/avlopp enskilt utan att det måste med stöd av 6§ LAV lösas i ett större sammanhang kommer Färgelanda Vatten AB, utifrån DMENs beskrivning av behovet av kommunalt VA, förse fastigheten med de vattentjänster DMEN bedömer de har behov av. De övriga framkommer ingen analys på varvid kommunens bedömning kvarstår.

DMEN bedömer att fastigheterna Stigen 4:2, 2:54 samt 1:69 ska vara utbyggnadsområden för kommunalt verksamhetsområde för vatten och spillvatten, alternativt ett utredningsområde, samt att tidsramen för utredning bör sättas till 5 år.

Kommentar:

1:69 är redan ansluten. Analys eller utredning som ligger till grund för DMENs bedömning framkommer inte för de övriga fastigheterna.

DMEN bedömer att Brötegården 1:72, Torsberg 1:5, 1:61 samt 1:63 ska vara utbyggnadsområden för kommunalt verksamhetsområde för vatten och spillvatten, alternativt ett utredningsområde, samt att tidsramen för utredning bör sättas till 5 år.

Kommentar:

Brötegården 1:72; är ansluten till kommunalt vatten. Kommunen ska inte utöva tillsyn på enskild avlopp utan det ligger på myndigheten DMEN att göra. Om DMEN i sin tillsyn kan konstatera att fastigheter inte kan lösa avlopp enskilt utan att det måste med stöd av 6§ LAV lösas i ett större sammanhang kommer Färgelanda Vatten AB, utifrån DMENs beskrivning av behovet av kommunalt avlopp förse fastigheten med de vattentjänster DMEN bedömer de har behov av. Torsberg 1:5 är en fastighet om över 90 hektar och med ett bostadshus (adress Torsbergsvägen 8A). Fastighetens bostadshus är anslutet till kommunalt vatten tillsammans med Torsberg 1:61. Enligt uppgifter från DMEN, skickade 2020-05-28, finns en gemensam anläggning för de båda fastigheterna. Enligt entreprenörsrapporten finns beslut för avloppsanläggningen 2016/334 beslutsdatum 2017-03-03. Anläggningen är färdigställd 2017-04-13. Färgelanda kommun håller inte med DMEN om behovet av kommunalt spillvatten då befintlig avloppsanläggning är utfärdad nyligen.

Torsberg 1:63 är en större fastighet med bland annat en idrottsförening. Vilka bostadshus är det DMEN syftar på ska vara utbyggnadsområde för vatten och avlopp enligt 6§ LAV?

DMEN anser att kommunen i VTP ska fastslå att underlag för underhålls- och förnyelsearbete samt för minskning av tillskottsvatten inom de allmänna VA-anläggningarna ska tas fram senast utgången av 2024.

Kommentar:

Hanteras inom ramen för VA-planering som blir ett underlag i framtida revideringar av vattentjänstplanen. Eftersom det är Färgelanda Vatten AB som är huvudman för den allmänna anläggningen anser Färgelanda kommun att det är FVAB som ansvarar för förnyelseplanen.

DMEN anser att nödvändiga styrdokument för dagvattenhantering ska tas fram senast utgången av 2024.

Kommentar:

Hanteras inom ramen för VA-planering som blir ett underlag i framtida revideringar av vattentjänstplanen.

SAKÄGARE

Kommentar:

Inga synpunkter inkomna

Plan- och byggenheten

Anna Lena Sörensson

Planingenjör

Utbildningskontor
Utbildningschef
Lise-Lotte Bengtsson

Tjänsteskrivelse
2023-10-11
2023/90

Kommunstyrelsen

Antagande av samverkansavtal – primär gymnasiesamverkan

Kommunstyrelsens beslutsförslag

Kommunfullmäktige beslutar att godkänna Primärt samverkansavtal gällande gymnasieskola 2025/2026 – 2029/2030.

Kommunfullmäktige beslutar att efter godkännande av avtalet uppdra åt ordförande i utbildningsnämnden alternativt utbildningschef i sektor utbildning att underteckna Primärt samverkansavtal gällande gymnasieskola 2025/2026 – 2029/2030.

Kommunfullmäktige beslutar att efter godkännande av avtalet uppdra åt utbildningschef att säga upp ”Samverkansavtal för gymnasieutbildning (fritt sök) inom Fyrbodal”

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av utbildningsnämnden 2023-11-28

Sammanfattning av ärendet

Riksdagen beslutade den 16 juni 2022 om ändringar i skollagen som ska underlätta ungdomars och vuxnas etablering på arbetsmarknaden och hur kompetensförsörjningen till välfärd och näringsliv ska förbättras.

Ändringarna avser utbildningar som påbörjas 2025. Ungdomars efterfrågan och arbetsmarknadens behov ska bedömas och det ställs krav på att varje kommun ska samverka med minst två andra kommuner. Dessa kommuner ska bilda ett primärt samverkansområde. Föreliggande avtal omfattar åtta kommuner.

Ärendebeskrivning

Gymnasieskolan regleras bland annat i skollagen, gymnasieförordningen och läroplan. Riksdagen har beslutat om ändringar i skollagen som ska underlätta ungdomars och vuxnas etablering på arbetsmarknaden och bidra till att kompetensförsörjningen till välfärd och näringsliv förbättras.

När en kommun, region eller enskild huvudman beslutar om vilka gymnasieutbildningar som ska erbjudas och hur många platser utbildningarna ska ha, ska det tas hänsyn både till ungdomarnas efterfrågan och arbetsmarknadens behov. Det ställs också krav på att varje kommun ska samverka med minst två andra kommuner om uppgifter i gymnasieskolan och dessa kommuner bildar ett primärt samverkansavtal.

Det nu föreslagna samverkansavtalet har arbetats fram gemensamt med åtta samverkande kommuner och avser verksamhet från och med läsåret 2025/2026 till och med läsåret 2029/2030. Kommunerna bildar ett primärt samverkansområde för gymnasieutbildningen. Avtalet omfattar planering, dimensionering och erbjudande av utbildning inom gymnasieskolan.

Avtalet reglerar

- Elevernas rätt att erbjudas utbildning på de nationella programmen
- Elevernas rätt att tas emot som sökande till dessa utbildningar
- Kommunernas skyldighet att erbjuda och ta emot elever på utbildning inom de nationella programmen
- Kommunernas möjlighet och skyldighet att erbjuda och ta emot elever inom introduktionsprogrammet (IM)

Varje kommun ansvarar för att ungdomarna i kommunen erbjuds gymnasieutbildning av god kvalitet antingen i hemkommunen, via samverkansavtalet eller genom enskilda avtal kring introduktionsprogram som inte ingår i avtalet.

Sektor utbildning föreslår att Färgelanda kommun tillsammans med kommunerna Uddevalla, Lysekil, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad och Tanum bildar ett primärt samverkansområde för gymnasieutbildning. Det finns en naturlig elevströmning mellan kommunerna som gör det lämpligt att kommunerna utgör ett samverkansområde.

Avtalet inskränker inte den kommunala självbestämmanderätten utan är snarare ett komplement för att tillsammans kunna erbjuda ett brett utbildningsutbud till fördel för eleverna, men också för större möjlighet att utveckla kompetensförsörjningen.

Beslutsunderlag:

Tjänsteskrivelse, daterad 2023-10-11

Primärt samverkansavtal gällande gymnasieskolan 2025/2026 – 2029/30 med bilagor

Sändlista:

Kommunfullmäktige

Rektor vuxenutbildningen

Ekonomiavdelningen

UN § 96 Dnr 2023/90
Avtal om primär gymnasiesamverkan

Utbildningsnämndens beslutsförslag

Kommunfullmäktige beslutar att godkänna Primärt samverkansavtal gällande gymnasieskola 2025/2026 – 2029/2030.

Kommunfullmäktige beslutar att efter godkännande av avtalet uppdra åt ordförande i utbildningsnämnden alternativt utbildningschef i sektor utbildning att underteckna Primärt samverkansavtal gällande gymnasieskola 2025/2026 – 2029/2030.

Kommunfullmäktige beslutar att efter godkännande av avtalet uppdra åt utbildningschef att säga upp ”Samverkansavtal för gymnasieutbildning (fritt sök) inom Fyrbodalen”

Reservation

Mot beslutet reserverar sig Centerpartiet till fördel för eget yrkande om återremiss.

Protokollsanteckning

Tobias Bernhardsson (C) lämnar in en protokollsanteckning som lyder: ”Färgelanda kommun är geografiskt belägen mitt i Fyrbodalen, med närhet till flera städer och en stor arbetsmarknad. Kollektivtrafiken är mest frekvent längs väg 172 men finns även på väg 173 med koppling mot Vänersborg och Trollhättan. Färgelanda kommun har under ett flertal år påtalat behovet av en bättre koppling till Tvåstad, inte minst mot bakgrund av att Högskolan Väst finns där samt för att det finns en geografisk närhet från framförallt Stigen och Rådanefors. Från Färgelanda kommun söker sig idag några elever varje år till andra kommunala gymnasieskolor än Uddevalla. En möjlighet som idag finns lättillgänglig via avtalet om ”Fritt sök” inom Fyrbodalen. Genom det föreslagna avtalet avseende primär gymnasiesamverkan frånskriver kommunen sig rätten att teckna sekundärt avtal med exempelvis Kunskapsförbundet Väst. Möjligheten att söka med särskilda skäl eller som mottagen i andra hand kvarstår men utbudet av utbildning för våra elever försämras ändå. Färgelanda bör ha en likalydande skrivning i avtalet som Orust kommun har med en möjlighet om att teckna sekundärt avtal. Färgelanda bör annars, i det fall avtalet godkänns, snarast ansöka om ett undantag som möjliggör en sådan lösning, vilket då behöver godkännas av samtliga övriga ingående kommuner. Detta i syfte att fortsatt garantera ett brett utbud av kvalitativ gymnasial utbildning för våra elever.”

Yrkande

Tobias Bernhardsson (C) yrkar på återremiss med följande motivering:
för att göra ett tillägg i avtalet om att Färgelanda kommun, med tanke på
vårt geografiska läge, får möjlighet att teckna sekundära samverkansavtal.

Julia Djupfeldt (KD) och Tommy Larsson (S) yrkar bifall till
beslutsförslaget.

Propositionsordning 1

Ordförande ställer proposition på Tobias Bernhardssons (C) yrkande om
återremiss om ärendet ska avgöras idag. Ordförande finner att ärendet ska
avgöras idag och beslutar enligt liggande förslag med Julia Djupfeldt (KD)
och Tommy Larssons (S) bifallsyrkande.

Ärendets beredning

Utbildningsnämndens presidium 2023-10-24

Utbildningsnämndens presidium 2023-11-21

Möten inom Fyrbodals regi med inbjudna representanter från nämnd och
tjänstemannaorganisation

Sammanfattning av ärendet

Riksdagen beslutade den 16 juni 2022 om ändringar i skollagen som ska
underlätta ungdomars och vuxnas etablering på arbetsmarknaden och hur
kompetensförsörjningen till välfärd och näringsliv ska förbättras.

Ändringarna avser utbildningar som påbörjas 2025. Ungdomars efterfrågan
och arbetsmarknadens behov ska bedömas och det ställs krav på att varje
kommun ska samverka med minst två andra kommuner. Dessa kommuner
ska bilda ett primärt samverkansområde. Föreliggande avtal omfattar åtta
kommuner.

Ärendebeskrivning

Gymnasieskolan regleras bland annat i skollagen, gymnasieförordningen
och läroplan. Riksdagen har beslutat om ändringar i skollagen som ska
underlätta ungdomars och vuxnas etablering på arbetsmarknaden och bidra
till att kompetensförsörjningen till välfärd och näringsliv förbättras.

När en kommun, region eller enskild huvudman beslutar om vilka
gymnasieutbildningar som ska erbjudas och hur många platser
utbildningarna ska ha, ska det tas hänsyn både till ungdomarnas efterfrågan
och arbetsmarknadens behov.

Det ställs också krav på att varje kommun ska samverka med minst två andra kommuner om uppgifter i gymnasieskolan och dessa kommuner bildar ett primärt samverkansavtal.

Det nu föreslagna samverkansavtalet har arbetats fram gemensamt med åtta samverkande kommuner och avser verksamhet från och med läsåret 2025/2026 till och med läsåret 2029/2030. Kommunerna bildar ett primärt samverkansområde för gymnasieutbildningen. Avtalet omfattar planering, dimensionering och erbjudande av utbildning inom gymnasieskolan.

Avtalet reglerar

- Elevernas rätt att erbjudas utbildning på de nationella programmen
- Elevernas rätt att tas emot som sökande till dessa utbildningar
- Kommunernas skyldighet att erbjuda och ta emot elever på utbildning inom de nationella programmen
- Kommunernas möjlighet och skyldighet att erbjuda och ta emot elever inom introduktionsprogrammet (IM)

Varje kommun ansvarar för att ungdomarna i kommunen erbjuds gymnasieutbildning av god kvalitet antingen i hemkommunen, via samverkansavtalet eller genom enskilda avtal kring introduktionsprogram som inte ingår i avtalet.

Sektor utbildning föreslår att Färgelanda kommun tillsammans med kommunerna Uddevalla, Lysekil, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad och Tanum bildar ett primärt samverkansområde för gymnasieutbildning. Det finns en naturlig elevströmning mellan kommunerna som gör det lämpligt att kommunerna utgör ett samverkansområde.

Avtalet inskränker inte den kommunala självbestämmanderätten utan är snarare ett komplement för att tillsammans kunna erbjuda ett brett utbildningsutbud till fördel för eleverna, men också för större möjlighet att utveckla kompetensförsörjningen.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, daterad 2023-10-11

Primärt samverkansavtal gällande gymnasieskolan 2025/2026 – 2029/30 med bilagor

Sändlista

Kommunfullmäktige

Rektor vuxenutbildningen

Utbildningsnämnden

Ekonomiavdelningen

Justering

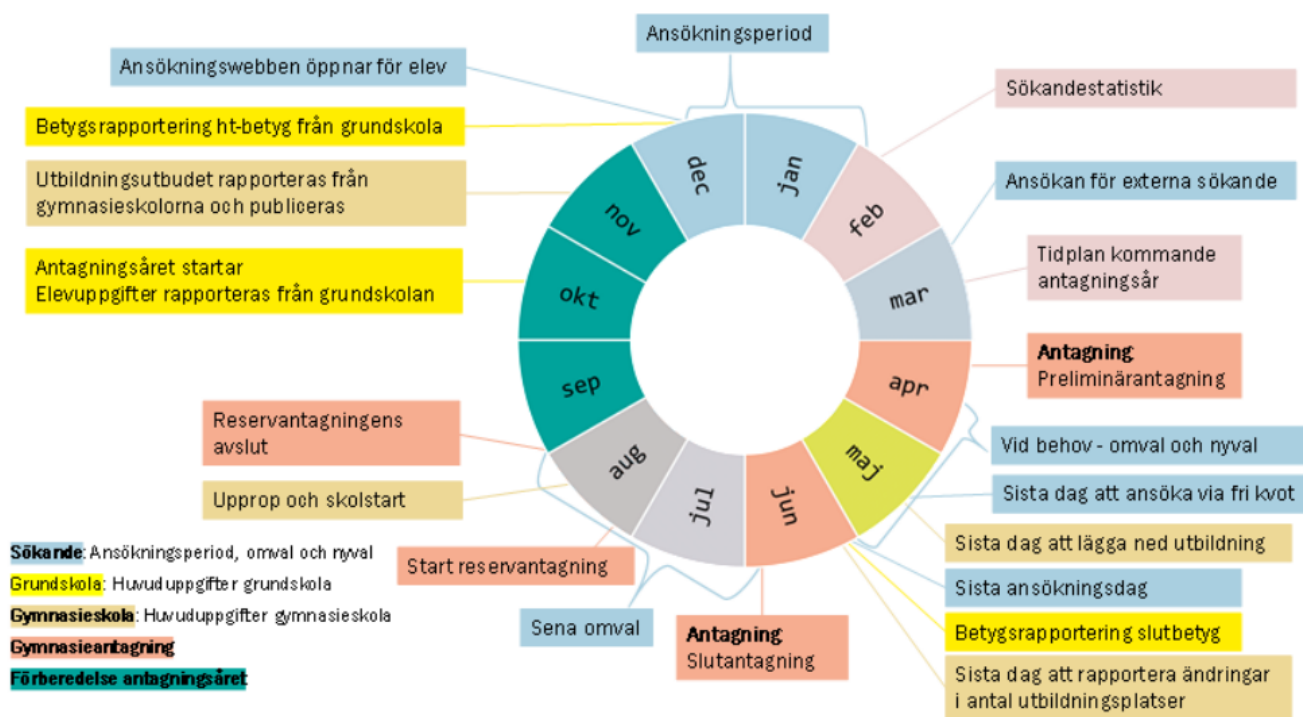
Utdragsbestyrkande

Tidsplan för arbetet med antagningen till gymnasieskolan

En förutsättning för att upprätthålla elevernas rätt att söka gymnasieutbildning är att det finns en på förhand upprättad och kommunicerad tidsplan för antagningen till gymnasieskola. Tidsplan för gymnasieantagningen är även ett viktigt planeringsunderlag för samtliga involverade parter i antagningsarbetet. Det är många beslut som ska fattas av avlämnande- och mottagande skola och av beslutsfattare hos huvudman för att antagningen ska kunna genomföras. Med en tidsplan som är beslutad i god tid och som är väl kommunicerad kan samtliga berörda parter tillse att underlag är på plats och att beslut är fattade i tid för genomförande av antagning.

Antagning Fyrbodals tar årligen fram en tidsplan för arbetet med antagningen till gymnasieskolan inom Fyrbodalsområdet inför kommande antagningsår. Denna tidsplan grundar sig i den tidsplan som Göteborgsregionen (GR) varje år fastställer. Förslaget följer den lagstiftning som reglerar preliminär antagning och genomförande av slutlig antagning (Gymnasieförordningen 7 kap 7 §). Förslaget utgår även ifrån de av Sveriges Kommuner och Regioners framtagna nationella rekommendationer samt ifrån regionala överenskommelser och beslut.

Gymnasieantagningens årshjul

Delregionala överenskommelser

Över tid har ett antal regionala överenskommelser och principiella ställningstaganden gjorts rörande de händelser som ingår i tidsplanen inom Göteborgsregionen (GR). Dessa avser det primära samverkansområdet att följa vad gäller gymnasieantagningen inom samverkansområdet. Nedan redovisas dessa tillsammans med beskrivning och motiv.

- Ansökningsperioden för sökande elever öppnar i december och löper över jullovet, så att sökande elever får god tid att göra väl övervägda val utifrån inrapporterade höstterminsbetyg. Ansökan stängs den 1 februari, eller närmaste vardag om den 1 februari inträffar på en helgdag.
- Efter att ansökan stängs för sökande elever kan sökande vid behov göra ytterligare val, men då via sin skolas studie- och yrkesvägledare. Studie- och yrkesvägledare kan för elevs räkning göra justeringar i ansökan upp till en vecka efter det att ordinarie ansökningsmöjlighet har stängts för eleverna.
- Efter preliminärantagningen är det viktigt att sökande elever som ej blivit preliminärt antagna säkrar upp sin ansökan med ytterligare val. Därför öppnas ansökan åter och val kan göras av studie- och yrkesvägledare för sökande som har behov av att säkra upp sin ansökan inför slutantagningen.
- Sista dag att lägga ned utbildning förläggs senast två veckor innan ansökan stängs inför slutantagningen. Detta så att sökande som berörs av nedläggning har en möjlighet att göra omval eller tilläggsval.
- Sista ansökningsdag förläggs till den 1 juni, eller närmaste vardag om den 1 juni inträffar på en helgdag.
- Rapportering av slutbetyg från avlämnande skola förläggs i förhållande till när slutlig antagning sker. Behörighetskomplettering i efterhand som exempelvis efter lovskola rapporteras betyget till Antagning Fyrbodals och elev prövas på sitt nya betyg vid reservantagningen.
- Inför slutantagningen genomförs en sista simuleringskörning när slutbetygen är rapporterade. Detta så att skolhuvudman dimensionerar antal utbildningsplatser i relation till faktiskt utfall av behöriga sökande.
- Efter det att skolhuvudman fastställt antalet utbildningsplatser inför slutantagningen kan de inte justeras, utan fastställd organisation gäller.
- Val efter slutantagningen räknas som sent inkomna och prövas i mån av ledig plats, efter sökande reserver som gjort sitt val i tid.
- Reservantagningen avslutas första hela arbetsveckan i september. Därefter tar gymnasieskola över tillsättandet av eventuellt lediga platser samt antagning till inriktning vid senare årskurs. Gymnasieskola rekommenderas utgå ifrån de reservlistor som finns i antagningssystemet. När dessa listor blir inaktuella utgår gymnasieskola liksom Antagning Fyrbodals ifrån gällande lagstiftning för behörighet och urval till aktuellt program.

Tidsplan

Tidsplanen för gymnasieantagningen följer i grunden samma tidsplan som antas i Göteborgsregionen (GR) men med smärre förändringar vid vissa tillfällen.

Nedan listas de händelser som ingår i GR:s tidsplan för gymnasieantagningen och ungefärlig tidpunkt för när de inträffar under ett antagningsår. Datumen kan variera från år till annat eftersom hänsyn behöver tas till när helgdagar infaller och annat som kan påverka antagningsarbetet. Datum kan komma att justeras av Antagning Fyrbodals.

December Ansökan öppnar

December Betygsrapportering ht-betyg startar

December Betygsrapportering ht-betyg stänger

1 februari Ansökan för sökande elev i antagningssystemet stängs

Mars Studievägledare inom delregionen ska ha registrerat ansökningar för elever som ej registrerat sin ansökan själva inom en vecka från att ansökan för sökande elev i antagningssystemet har stängts.

Mars Ansökan för studievägledare stänger en vecka från att ansökan för sökande elev i antagningssystemet har stängts.

Mars Skolorna ska ha registrerat eventuella provresultat på estetiska program och spetsutbildningar

Mars Skolorna ska ha placerat elever för RIG och NIU samt särskilda varianter

Mars Kommunerna ska ha registrerat samtliga yttranden och beslut om mottagande inför preliminärantagningen

Mars Gymnasieskolorna ska ha klarmarkerat antal utbildningsplatser inför preliminärantagningen

Mars Antagningssystemet stängs för preliminärantagning och antagningsarbete påbörjas. Begränsad åtkomst till antagningssystemet för användarna.

April Beslut om preliminärantagningen

April Preliminärantagningen publiceras för sökande elever och skolpersonal i antagningssystemet. Ansökan öppnar för studievägledare

April Antagningsstatistik för preliminärantagningen publiceras för kommunerna på Antagning Fyrbodals hemsida.

Maj Sista dag för ansökan till utbildningar med färdighetsprov för att garanterat bli kallad till prov

Maj Sista dag för gymnasieskolor att lägga ner en utbildning så att elever hinner göra omval innan den 1 juni då ansökan stänger

Juni	Skolorna ska ha registrerat sina uppropstider
1 juni	Ansökan i antagningssystemet stängs
Juni	Skolorna ska ha registrerat eventuellt provresultat på estetiska program och spetsutbildningar
Juni	Skolorna ska ha placerat elever för RIG och NIU samt särskilda varianter
Juni	Slutbetyg för sökande inom Göteborgsregionen ska vara inlästa eller registrerade i antagningssystemet
Juni	Sista dag för gymnasieskolorna att registrera beslut om dispens i engelska
Juni	Grundskolor inom samverkansområdet ska ha klarmarkerat att korrekt slutbetyg är inlästa/registrerade i antagningssystemet
Juni	Gymnasieskolorna ska ha klarmarkerat antal platser inför slutantagningen
Juni	Kommunerna ska ha registrerat yttranden och beslut om mottagande inför slutantagningen
Juni	Inloggning till Indra stängs för slutantagning
Juni	Fristående gymnasieskolor ska ha klarmarkerat föreslagna elever för antagning
Juni	Beslut om slutantagningen
Juni	Slutantagningen publiceras för sökande elever och skolpersonal i antagningssystemet. Ansökan öppnas för studievägledare för registrering av sena omval
Juni	Antagningsstatistik för slutantagningen publiceras för kommunerna på Antagning Fyrbodals hemsida.
Augusti	Reservantagning för nationella program och sökbara introduktionsprogram för grupp av elever publiceras
Augusti	Reservantagning för introduktionsprogram för enskild publiceras på Antagning Fyrbodals hemsida.
September	Reservantagningen avslutas

Etiska regler kring gymnasie- antagningen

Avser kommunala gymnasieskolor inom samverkansområdet.

Marknadsföring

Det är inte tillåtet att skicka ut information eller på annat sätt kontakta elever i anslutning till perioderna för preliminär- och slutantagningen. Perioderna avser två veckor inför preliminärantagningen och tre veckor innan ansökan stängs inför slutantagningen. Efter slutantagningen får skolan endast kontakta elever som är antagna på den egna skolan.

Organisation

Sista dag att ändra gymnasieorganisation inför slutantagningen i juni fastställs årligen till ett visst datum. Undantag kan finnas för kommun om Utbildningschefsnätverket finner det nödvändigt att vidta åtgärder för att minska antalet elever som står utanför gymnasieskolan, i enlighet med kommunernas aktivitetsansvar. Datum för sista dag att lägga ner en utbildning fastställs också årligen. Information om datum tillhandahålls och aviseras via antagningssystemet till organisationsansvariga för respektive gymnasieskola.

Ansökan

Valen till gymnasieskolan i Samverkansområdet ska registreras direkt i antagningssystemet Indra. Skolan får inte använda egna ansökningsblanketter. Det är mycket viktigt att det klargörs på vilken plats eleven vill ha sin utbildning. Kommer eleven från kommun utanför Samverkansområdet ska ansökan och betyg skickas från elevens hemkommun till Antagning Fyrbodal som registrerar eleven och dess val.

Antagning

Resultatet av preliminär- eller slutantagningen får inte delges eleverna förrän respektive anordnarkommun beslutat om antagningen för de kommunala skolorna. Både de kommunala och de fristående gymnasieskolorna godkänner föreslagna elever via antagningssystemet Indra. Antagning Fyrbodal informerar antagningsresultatet till samtliga sökande. Elev kan endast vara antagen till en utbildning på gymnasieskola inom Samverkansområdet

Sena omval

Val efter sista ansökningsdag till kommunala- och fristående gymnasieskolor godkänns fram till ett fastställt datum inför slutantagningen i juni. Sker sena omval efter slutantagningen läggs omvalet sist i turordningslistan till vald utbildning, det vill säga efter alla reserver. Detta oavsett vilken poäng den sökande har. De sena omvalen sorteras i omvalskön utifrån poäng.

Upprättning vid felaktighet

Felaktigheter som sökande själv inte har orsakat och som medverkat till felaktigt beslut ska snarast upprättas. Det är huvudmannens ansvar att tillse upprättning.

Reservantagning

I början av augusti börjar reservantagningen och den pågår fram till första hela veckan i september. Den enskilda gymnasieskolan är under reservantagningen skyldig att enligt viss rutin rapportera om en elev avgår. Om ledig plats uppstår antar Antagning Fyrbodal reserver i turordning utifrån deras poäng. Först efter att samtliga reserver antagits prövas sena omval på eventuellt lediga platser. Detta innebär att den enskilda gymnasieskolan inte får ta in reserver från reservlistan eller från egen upprättad lista.

Information till hemkommun

När en elev börjar eller slutar vid en gymnasieskola med en annan huvudman än hemkommunen, ska huvudmannen snarast meddela detta till hemkommunen, enligt Skollagen 15 kap. 15 §. Med förändring avses elev som byter studieväg, årskurs, avbryter studierna, gör ett studieuppehåll eller ett skolbyte.

Antagningens avslutande

Antagningen avslutas vid fastställt datum i september för samtliga gymnasieskolor.

*Antagningsperiod = Den period då antagningsystemet Indra är öppet för inloggning

Modell för beräkning av Interkommunal ersättning (IKE) i anordnarkommun

Anordnarkommunerna inom det primära samverkansområdet ska varje år fastställa en prislista gällande storleken på den interkommunala ersättningen fördelat per program och inriktning. Detta är ett viktigt verktyg för elevernas hemkommuner i deras planerings-, budget- och prognosarbete för gymnasiekostnaderna.

I syfte att få en likvärdighet i hur den interkommunala ersättningen beräknas har därför medlemskommunerna enats om att använda en gemensam beräkningsmodell för hur den interkommunala ersättningen ska bestämmas. Denna beräkningsmodell ska därför säkerställa att medlemskommunerna använder sig av jämförbara beräkningsgrunder. Den interkommunala ersättningen ska maximalt motsvara anordnarkommunens självkostnad för utbildningen.

Denna beräkningsmodell omfattar endast utbildningar som omfattas av det primära samverkansavtalet och det gäller för beräkning av den interkommunala ersättningen mellan samverkanskommunerna.

Principer

- Den interkommunala ersättningen (IKE) skall beräknas utifrån respektive kommuns självkostnad för respektive utbildningsplats per program.
- Självkostnaden skall beräknas utifrån budget samt kommunens egna beräknade kostnader för de ingående posterna i ersättningen.
- Självkostnadspris skall beräknas årligen, indexering av tidigare pris kan inte tillämpas.
- I självkostnadspriset får inga risktillägg eller underskottshantering ingå.
- Terminspriset skall utgöra halva årskostnaden för utbildningsplatsen.
- Fakturering för vårtermin (januari-juni) ska ske mellan den 15 februari till sista februari.
- Fakturering för hösttermin (juni-dec) ska ske mellan den 15 oktober till sista oktober.
- Prislistan för IKE som respektive kommun beslutar om skall ange program, programkod, terminspris samt vilka ev. tillägg som finns.
- De olika kostnadsposterna för interkommunal ersättning är: Undervisning, läromedel och utrustning, elevhälsa, måltider, lokalkostnader, lokalomkostnader, övriga kostnader, administration och overhead samt särskilt stöd som inte är extraordinärt. Kostnadsposter som finns inom respektive del framgår av bilaga.
- Uppräkningen i denna bilaga avser de mest väsentliga kostnadsposterna men är inte uttömmande
- Ersättningen omfattar samtliga kostnader för elevens skolgång. I extraordinära fall kan anordnarkommunen och hemkommunen göra annan överenskommelse.

Beräkningsmodell

Uppräkningen mest väsentliga kostnadsposterna men är inte uttömmande. Den skall ses som en beskrivning och ett stöd kring vad som ingår under respektive kostnadspost. Interkommunal kostnad ska vara beräknad utifrån kommunala huvudmannens budgeterade kostnader för det kommande året.

1. Undervisning

- a. Poster som ingår:
  - i. Lönekostnad för lärare, pedagogiska ledare (rektor, bitr. rektor), resurspedagog, elevassistent, specialpedagog, lärarassistent, m.fl.
  - ii. Fortbildning pedagogisk personal och pedagogiska skolledare.

2. Lärverktyg (läromedel och utrustning)

- a. Poster som ingår:
  - i. Läromedel och annat pedagogiskt material
  - ii. Datorer i undervisningen, programvara.
  - iii. Internetanslutningar och e-postadresser för elever och lärare.
  - iv. Trådlösa anslutningar och nätverk.
  - v. Studiebesök, kulturaktiviteter, lägerskolor.
  - vi. Kapitalkostnader för inventarier kopplat mot läromedel tex slöjdbänkar och symaskiner.
  - vii. Övriga pedagogiska verksamhetskostnader såsom lärarnas mobiltelefoner och datorer.
  - viii. Bibliotek (löner, skolbiblioteksservice och böcker, tidningar etc.).

3. Elevhälsa

- a. Poster som ingår:
  - i. Lönekostnader för psykolog, kurator, skolläkare, skolsköterska, logoped.
  - ii. Skolhälsovårdskostnader (plåster, skyddshandskar, plåster, vaccin etc.)
  - iii. Övriga administrationskostnader för elevhälsan.

4. Måltider

- a. Poster som ingår:
  - i. Lönekostnader för kökspersonal, chefer inom kost och dess administrativa personal.
  - ii. Livsmedel.
  - iii. Övriga administrativa kostnader inom måltidsverksamheten
  - iv. Transporter
  - v. Caféverksamhet
  - vi. Skolmjölksstödet

5. Lokaler (lokal- och lokalomkostnader)

- a. Poster som ingår:
  - i. Lokaler: Lokalhyra, driftkostnader såsom sophämtning, el, larm, miljöavgifter, reparation och underhåll.
  - ii. Vaktmästeri: Lön vaktmästare inklusive alla kringkostnader för vaktmästare, samt dess fordon.
  - iii. Städning: Lokalvård (lön, städartiklar, etc.).
  - iv. Kapitalkostnader för inventarier som inte är läromedel. Kostnader för skolbänkar, möbler, textilier etc. redovisas under lokaler medan kostnader för t.ex. symaskiner och hyvelbänkar m.m. ses som lärverktyg.
- b. Här skall alla lokalkostnader ingå även de som är kopplat mot måltider och elevhälsa.
- c. Justeringar ska göras för kända, större lokalförändringar som till exempel avyttring av lokal eller när nya tas i anspråk. I beräkningen av lokalkostnader ingår inte kostnader för avställda lokaler. Lokalkostnaden ska vara beräknad utifrån gymnasieskolans stadium.

6. Övriga kostnader, administration och overheadkostnader

- a. Poster som ingår:
  - i. Kommunövergripande OH-kostnader, tex
    1. HR- och ekonomiadministration, IKT, styrning och ledning, telefonväxel, medborgarkontor, tryckeri, posthantering.
  - ii. Förvaltningsgemensamma OH-kostnader, tex
    1. Kostnader för förvaltningsledning,
    2. Central administration
    3. Utvecklingsarbete
  - iii. Verksamhetsadministration, tex
    1. Kostnader för verksamhetschef (t.ex. rektorernas chefer), som inte har direkt personalansvar för den pedagogiska personalen
    2. Administrationspersonal
    3. Kompetensutveckling (för ej pedagogisk personal)
    4. Lärare, specialpedagoger elevassistenter (ej pedagogiska arbetsuppgifter)
    5. Talpedagoger, skolvårdar, tolkar
    6. SYV (studie- och yrkesvägledare)

**Primärt samverkansavtal gällande
gymnasieskolan mellan kommunerna**

*Färgelanda, Lysekil, Munkedal, Orust,
Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla*

2025/2026 – 2029/2030

Innehåll

Begreppsförklaring.....	1
1. Avtalsparter	1
2. Avtalets syfte och intentioner.....	1
3. Avtalstid	2
4. Avtalets omfattning	2
4.1 Utbildningar som omfattas av avtalet.....	3
4.2 Utbildningar som inte omfattas av avtalet.....	3
4.3 Möjlighet att ingå annat avtal.....	3
5. Antagning och ansvarsfördelning	4
5.1 Delregional antagning	4
5.2 Mottagande i andra hand	4
5.3 Rätten att fullfölja utbildning	4
6. Planering och dimensionering - ansvarsfördelning	5
6.1 Anordnarkommunens ansvar.....	5
6.2 Samverkansgruppens ansvar	5
6.3 Samverkansformer inom samverkansområdet	6
6.4 Utbildningsgaranti inom samverkansområdet <i>för brett utbud</i>	7
7. Information, vägledning och marknadsföring.....	8
7.1 Information om utbildningar	8
7.2 Vägledning	8
7.3 Marknadsföring	8
8. Överlämning, stöd och uppföljning	9
8.1 Överlämningsinformation vid övergång	9
8.2 Uppföljning av elevernas resultat.....	9
8.3 Extra anpassningar och särskilt stöd	9
8.4 Kommunernas aktivitetsansvar för ungdomar under 20 år	9
8.5 Uppföljning	10
9. Ekonomiska förutsättningar	10
9.1 Prislista för interkommunal ersättning	10
9.2 Avstämningsdatum.....	11
10. Reglering av IKE för vissa delar av utbildningarna	11

10.1 Extra anpassningar och särskilt stöd	11
10.2 Extraordinära stödåtgärder	11
10.3 Utökat program	11
10.4 Reducerat program	12
10.5 Förlängd undervisning.....	12
10.6 Nationellt godkänd idrottsutbildning	12
10.7 Programinriktat val (IMV)	12
10.8 Yrkesintroduktion (IMY)	12
10.9 Ersättning för modersmålsundervisning.....	13
10.10 Särskild utredning om elevs tillhörighet till anpassad gymnasieskola	13
10.11 Investeringar.....	13
10.12 Ansvarsförsäkring	13
10.13 Resor.....	13
11. Formalia.....	13
11.1 Avtalstid	13
11.2 Godkännande.....	14
11.3 Inträde och utträde.....	14
11.4 Ändringar och tillägg	14
11.5 Tvister.....	14
11.6 Force majeure	14

Primärt samverkansavtal gällande gymnasieskolan i Västra Fyrbodal

2024/2025 - 2027/2028

Begreppsförklaring

Regional	Begreppet avser hela Västra Götalands-regionens område
Delregional	Begreppet avser Fyrbodals geografiska område och kommunalförbund.
Samverkansområdet	Det samverkansområdet som omfattas av detta avtal d.v.s. samtliga undertecknande kommuners geografiska område
Anordnarkommun	Den kommun som anordnar utbildningen
Hemkommun	Den kommun där en elev är folkbokförd
Medlemskommun	Kommun vilken är en part i detta avtal

1. Avtalsparter

Avtalets parter utgörs av kommunerna Färgelanda, Lysekil, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla, vilka tillsammans utgör *Västra Fyrbodals* samverkansområde.

2. Avtalets syfte och intentioner

Riksdagen beslutade den 16 juni 2022 om ändringar i skollagen som ska underlätta ungdomars och vuxnas etablering på arbetsmarknaden och hur kompetensförsörjningen till välfärd och näringsliv ska förbättras.

Lagändringen trädde i kraft den 1 juli 2023 och avser utbildningar som påbörjas från och med 2025.

Ändringarna ska

- öka det tillgängliga utbudet av utbildning på gymnasial nivå
- underlätta ungdomars och vuxnas etablering på arbetsmarknaden och
- förbättra kompetensförsörjningen till välfärd och näringsliv

Detta avtals syfte och intention är att kommunerna som ingår i detta samverkansavtal gemensamt samverkar för att följa lagstiftningens intentioner ovan.

De samverkande kommunerna bildar ett primärt samverkansområde för gymnasieutbildningen. Det primära samverkansavtalet ska avse planering, dimensionering och erbjudande av utbildning

Vidare ska informationen om den gymnasieutbildning som respektive huvudman erbjuder tydligt ange utbildningens inriktning och vad utbildningen kan leda till. Det gäller för såväl nationella program som för introduktionsprogrammen programinriktat val och yrkesintroduktion som är utformade för en grupp elever.

Ändringarna i skollagen innebär bland annat att både efterfrågan hos ungdomar och arbetsmarknadens behov ska vägas in vid planering och dimensionering av vissa utbildningar på gymnasial nivå. Det gäller såväl kommuner och regioner som enskilda huvudmän. Varje kommun ska som huvudregel samverka med minst två andra kommuner om planering, dimensionering och erbjudande av utbildning i ett primärt samverkansområde.

3. Avtalstid

Avtalet som löper över fyra år gäller för läsåren 2025/2026 – 2029/2030. Innehållet och formen för samverkan enligt detta avtal kan ändras med anledning av eventuella nationella förändringar i lagar och förordningar om planering, dimensionering och erbjudande om utbildningar.

4. Avtalets omfattning

Gymnasieskolan regleras i Skollagen, Gymnasieförordningen, Läroplan för gymnasieskolan samt av Skolverkets författningssamling (SKOLFS). Avtalet utgår från ovanstående regelverk och kompletterar med delregionala överenskommelser som inte regleras i dessa.

Detta avtal reglerar när det gäller erbjudande och mottagande

- elevernas rätt att erbjudas utbildning på de nationella programmen,
- elevernas rätt att tas emot som sökande till dessa utbildningar,
- kommunernas skyldighet att erbjuda och ta emot elever på utbildning inom de nationella programmen,
- kommunernas möjlighet/skyldighet att erbjuda och ta emot elever inom introduktionsprogrammen (IM)

Varje kommun ansvarar för att ungdomarna i kommunen erbjuds gymnasieutbildning av god kvalitet antingen i hemkommunen, via detta samverkansavtal eller genom enskilda avtal kring introduktionsprogram som inte ingår i avtalet.

4.1 Utbildningar som omfattas av avtalet

Parterna enas om att avtalskommunerna utgör samverkansområde för antagning till samtliga nationella program och nationella inriktningar, inklusive lärlingsutformade utbildningar, nationellt godkända idrottsutbildningar, några unika profiler samt särskilda varianter, som anordnas inom det primära samverkansområdet oavsett om utbildningen anordnas i elevens hemkommun eller inte.

Parterna enas också om att avtalskommunernas utgör samverkansområde för antagning till de sökbara introduktionsprogrammen programinriktat val utformat för grupp av elever och yrkesintroduktion utformad för grupp av elever.

4.2 Utbildningar som inte omfattas av avtalet

Mottagande, placering och antagning till introduktionsprogrammen individuellt val, språkintröduktion, programinriktat val för enskild elev och yrkesintroduktion för enskild elev regleras inte via detta samverkansavtal. Om en kommun sluter avtal om sådan utbildning med annan medlemskommun ska avtalet utgå från individuell studieplan, kommunens utbildningsplan och överenskommen interkommunal ersättning. Kommunerna ska även vara överens om hur elevens resultat ska följas upp. Syftet är att fler elever ska nå målen med sin utbildning.

Anpassad Gymnasieskola omfattas inte av detta samverkansavtal.

4.3 Möjlighet att ingå annat avtal

Avtalet ger som huvudregel inte möjlighet för en medlemskommun att sluta annat samverkansavtal med kommun utanför samverkansområdet om utbildningar som ingår i detta avtal. Undantag från huvudregeln ska tillämpas mycket restriktivt och det krävs att samtliga medlemskommuner godkänner undantaget.

Undantag

För naturbruksutbildning tillåter detta avtal att en samverkanskommun sluter ett annat samverkansavtal med aktör såsom Region eller fristående aktör. Kommun som omfattas av detta samverkansavtal äger även rätt att sluta samverkansavtal om nationellt godkänd idrottsutbildning och kostnaderna för sådan utanför detta samverkansområde.

Orust kommun har en särskild geografisk utmaning och tillåts därför att sluta sekundärt samarbetsavtal med Stenungsunds kommun för utbildning vilken omfattas av detta avtal.

5. Antagning och ansvarsfördelning

5.1 Delregional antagning

Antagningskansli Fyrbodal

Antagningen till gymnasieskolan år 1 genomförs genom Antagning Fyrbodal. Antagning Fyrbodal ska se till att alla elever inom detta samverkansområde blir förstahandsmottagna till de utbildningar som omfattas av detta samverkansavtal.

Hemkommunens ansvar

Hemkommunen ansvarar för att elev- och betygsuppgifter rapporteras enligt Antagning Fyrbodals tidplan för gymnasieantagningsprocessen. Hemkommunen ansvarar vidare för att uppgifterna som lämnas till det gemensamma antagningssystemet är korrekta och uppdaterade. Hemkommunen förbinder sig att följa tidplan för gymnasieantagning, se *bilaga 1*, och de etiska reglerna, se *bilaga 2*.

Anordnarkommunens ansvar

Anordnarkommunen förbinder sig att följa Antagning Fyrbodals tidplan för gymnasieantagningsprocessen samt de tidplaner och skyldigheter som följer av detta samverkansavtal.

5.2 Mottagande i andra hand

Via det nationella frisökssystemet med andrahandsmottagning kan en elev studera i annan kommun i hela landet. Detta innebär att först när elever från samverkansområdet och andra som omfattas av rätten att antas i första hand är antagna har frisökande elever rätt att bli prövade till lediga platser och hemkommunen är då skyldig att betala interkommunal ersättning.

5.3 Rätten att fullfölja utbildning

Elevens rätt att fullfölja den påbörjade utbildningen på ett nationellt program regleras övergripande i Skollagen. Hur detta ska gå till inom ett samverkansområde regleras inte. Några rutiner vid sådana situationer beskrivs dock i detta avtal.

Rutin vid akut och oplanerad nedläggning

Om en utbildning akut och oplanerat riskerar att läggas ner i kommun inom samverkansområden och det finns elev som inte kan fullfölja sin gymnasieutbildning ska anordnarkommunen i första hand lösa denna situation och då hålla elevs hemkommun informerad. I andra hand ska anordnarkommunen genomföra dialog med övriga samverkanskommuner för en lösning till elevens bästa.

Rutin vid inflyttning till samverkansområdet

Om en elev flyttar in till kommun inom samverkansområdet och eleven önskar fullfölja sin påbörjade utbildning inom samverkansområdet ska eleven i första hand beredas plats

på skola där eleven önskar och som kan tillgodose elevens studieplan. I det fall att en elev kontaktar en skola anordnad av någon av samverkanskommunerna så ska skolan försöka tillmötesgå önskemålet och kontakta hemkommunen för information om tänkt placering. I det fall att önskad skola inte kan erbjuda eleven en placering ska annan lämplig placering ske. Huvudansvaret för att eleven får en skolplacering åvilar hemkommunen men intentionen bland samverkanskommunerna är att tillsammans försöka hitta en så bra och lämplig placering för eleven som möjligt vid elevs inflyttning.

6. Planering och dimensionering - ansvarsfördelning

6.1 Anordnarkommunens ansvar

De lokala initiativen ligger till grund för det samlade utbudet för gymnasieskolan inom samverkansområdet. För förändringar av utbildningsutbudet ansvarar och beslutar den enskilda anordnarkommunen enligt gymnasieskolans styrdokument om förläggning och dimensionering av de utbildningar som man är huvudman för.

6.2 Samverkansgruppens ansvar

Samverkansgruppen, den politiskt sammansatta gruppen, ska långsiktigt säkerställa ett kvalitativt utbildningsutbud tillgängligt för alla elever i alla delar av kommunerna inom samverkansområdet. Gymnasieskolans roll för nationell och regional kompetensförsörjning regleras i skollagen. Elevens fria val ska vara vägledande för dimensioneringen av antalet platser.

Samverkansgruppens uppgift blir att balansera elevens behov med lokala, delregionala och regionala utvecklingsperspektiv och att stimulera samverkansområdets alla utbildningsanordnare att utveckla ett utbud som motsvarar individens, arbetsmarknadens såväl som samhällets behov.

Planeringshorisonten bör sträcka sig över en treårsperiod för att säkerställa en långsiktighet i utbildningsutbudet både när det gäller nystart och utökning samt nedläggning och neddragning. Under avtalsperioden förväntas ökande elevkullar inom det primära samverkansområdet, vilket ska vara utgångspunkten för dimensioneringen av de nationella programmen. Syftet är att den förväntade elevutvecklingen kan omhändertas tillsammans och att utbyggnad och nyetablering går i takt med elevökningen.

Samverkansgruppen kan vid behov lägga fram ett övergripande dimensioneringsförslag för medlemskommunerna att ta ställning till.

6.3 Samverkansformer inom samverkansområdet

Samråd om planering, dimensionering och erbjudande av utbildning

Samverkan om utbudet sker genom samråd i Samverkansgruppen (den politiska gruppen), Utbildningschefsnätverket (förvaltningschefer med ansvar för utbildning), Gymnasienätverket och i andra nätverk som är relevanta för gymnasieskolan. En tidplan ska arbetas fram för att på ett strukturerat sätt ange när samråd ska ske inom samverkansområdet. Såväl hemkommun som anordnande kommun deltar i dessa samråd. En anordnarkommun ska lägga fram sitt förslag till preliminära förändringar av utbud och dimensionering av platser senast 1 april året innan en utbildning ska starta. Samråd sker sedan i Utbildningschefsnätverket och presenteras i Samverkansgruppen. I oktober sker samråd och avstämning av den nyss genomförda antagningen för att huvudmännen ska kunna anpassa kommande års behov av program, inriktningar och platser. Under hösten pågår arbetet med att informera de elever som ska välja till gymnasieskolan. Justering av organisationen sker därefter enligt Antagning Fyrbodals tidplan för antagning till gymnasieskolan.

Samverkansgruppens roll

Kommunerna kan via Samverkansgruppen lägga synpunkter på de planerade förändringarna innan dessa beslutas och genomförs. Ett av Samverkansgruppens viktigaste uppdrag är att inta ett helhetsperspektiv över utbildningsutbudet i hela samverkansområdet. Om Samverkansgruppen finner en föreslagen förändring olämplig utifrån ett övergripande politiskt utbildningsperspektiv för samverkansområdet ska Samverkansgruppen ges möjlighet att redovisa sin ståndpunkt innan beslut fattas i den aktuella kommunens nämnd.

Samverkansområdets underlag, verktyg och metoder för samråd

Samtliga medlemskommuner har ett ansvar för att följa den demografiska utvecklingen/elevutvecklingen inom samverkansområdet samt hålla sig uppdaterade om de andra kommunernas planer kring gymnasieutbud. Inom samverkansområdet bidrar Antagningskansliet Fyrbodals med gemensam antagning till gymnasieskolans år 1. Inom samverkansområdet ska det tas fram arbetsmetoder för att få fram statistik för samverkansområdet och rapporter avsedda för analys och uppföljning av planerat och genomfört utbud. Medlemskommunerna ska också hitta former för att höra in vad eleverna själva har för önskemål om utbildningsinriktningar. Detta görs lämpligen på studie- och yrkesvägledarnivå och avrapporteras till utbildningschefsnätverket under lämpliga former.

Samråd med fristående huvudmän

För att planeringen och dimensioneringen inom samverkansområdet ska kunna verka för att elevens förstahandsval kan tillgodoses ska samråd i olika former ske med fristående huvudmän. Detta samråd kan ske på lokal nivå i kommunen, via olika former

av nätverk eller genom delregionala samråd mellan kommunala och fristående huvudmän.

Samråd med arbetslivet

Varje kommun ansvarar för att samråd sker enligt lag och förordning med arbetslivet i de lokala program- och lärlingsråden. Intentionen i detta samverkansavtal är att medlemskommunerna ska verka tillsammans för att samråd med arbetslivet kommer till stånd. Formerna för sådan samverkan bör exempelvis ske genom branschspecifika kompetensråd, lokala, delregionala eller regionala kompetensråd. Det är upp till parterna i detta samverkansavtal att hitta lämpliga former för detta.

Ett av syftena med upprättande av denna form av samråd är att säkerställa att kravet på arbetsplatsförlagt lärande (apl) kan uppfyllas inom samverkansområdets arbetsmarknad. För detta ändamål kan det vara lämpligt för samverkansparterna att ordna med ett samordningsverktyg inom samverkansområdet där praktik och apl erbjuds, vilket kan användas för att skapa överblick, underlätta anskaffning och samutnyttjande av apl-platser samt för att möta arbetsmarknadens behov. Arbetsmarknadens parter kan även informera om arbetsmarknadsläget, till exempel i form av lokalt, delregionalt eller regionalt organiserade aktiviteter.

6.4 Utbildningsgaranti inom samverkansområdet för brett utbud

Medlemskommunerna har möjlighet att garantera vissa strategiska utbildningars genomförande inom samverkansområdet. Samverkansgruppen beslutar om ett ekonomiskt åtagande, så kallad utbildningsgaranti, för vissa specifika gymnasieutbildningar som bedöms vara strategiskt viktiga för samverkansområdet.

Utbildningen får då endast ordnas på en kommunal skola inom samverkansområdet för att koncentrera resurserna till ett ställe snarare än att små elevgrupper genomför utbildningen på flera ställen.

Utbildningsgaranti kan också beviljas om en utbildning är under uppbyggnad och har en tydlig profilering mot lokal/delregional arbetsmarknad. Samtliga medlemskommuner ska bedöma utbildningen som strategiskt viktig. Anordnarkommunen står då för investeringar. Om inte samtliga medlemskommuner är eniga om att bevilja en utbildningsgaranti för eventuellt tomma platser, kan anordnarkommunen ändå starta utbildningen, men då med egen finansiering.

Ansökan om utbildningsgaranti

Kommun som önskar utbildningsgaranti kan, senast 1 april året innan den utbildningsgarantin ska träda i kraft, ansöka om sådan. Ansökan görs av huvudmannen och ställs till Samverkansgruppen.

Ansökan ska innehålla:

- Uppgift om antal platser de senaste tre åren
- Kostnad per plats
- Genomförda informations- och marknadsföringsinsatser,
- Information om återkommande investeringar,
- Dokumenterat väl utvecklat samarbete med lokalt/delregionalt/regionalt arbetsliv,
- Uttalande från berört lokalt, regionalt kompetensråd eller branschorganisation om behoven av kompetens inom området.

Utbildningschefsnätverket inom samverkansområdet tar del av ansökan om utbildningsgaranti och uttalar sig innan Samverkansgruppen fattar beslut. Beviljad utbildningsgaranti gäller ett år i taget för varje utbildningsomgång och omprövas årligen. Elev som har antagits till inriktning med utbildningsgaranti garanteras att slutföra sin utbildning. Genomförd utbildning med utbildningsgaranti och fakturering av sådan följs årligen upp och redovisas för Utbildningschefsnätverket.

7. Information, vägledning och marknadsföring

Vid all hantering av information, vägledning eller marknadsföring som riktar sig till ungdomar i gymnasieåldern skall de överenskomna etiska reglerna följas vilka framgår av *Bilaga 2* till detta avtal.

7.1 Information om utbildningar

Informationen ska vara saklig, relevant, jämförbar, lättförståelig och lättillgänglig. Kommunerna inom samverkansområdet har ett gemensamt ansvar för information till elever, föräldrar och övriga berörda om utbildningar som ingår i avtalet. Informationen ges kommunalt, regionalt och via nationella källor.

7.2 Vägledning

Vägledning, som har sin utgångspunkt i en stödprocess till individen, ska vara neutral och oberoende av olika valalternativ och huvudman. Kommunerna har ansvaret för vägledningsinsatser, men aktiviteter med olika format i syfte att ge eleverna ett mer välgrundat studie- och yrkesval ingår även bland de regionala insatserna.

7.3 Marknadsföring

Marknadsföring är ett led i utbildningsanordnares erbjudande. Kommunerna inom primär samverkan utformar en gemensam information om de utbildningar som erbjuds inom samverkansområdet. Enligt marknadsföringslagen ska all marknadsföring utformas enligt god marknadsföringssed. I de fall marknadsföring mot unga utgörs av reklam ska detta vara möjligt att identifiera. Reklamen ska vara vederhäftig, sann och

utformas med socialt ansvar. Vilseledande reklam får inte förekomma och jämförande reklam får endast ske på det sätt som regleras i Marknadsföringslagen.

8. Överlämning, stöd och uppföljning

8.1 Överlämningsinformation vid övergång

Med målet att skapa organisationer som ger eleverna förutsättningar att lyckas med sina studier ska kommunerna verka för att relevant kommunikation kommer till stånd enligt regelverket vid övergång från grundskola och introduktionsprogram till nationellt program samt vid övergång mellan program och skola i gymnasieskolan. Hemkommunen respektive anordnarkommunen ansvarar, med iakttagande av sekretesslagstiftningen, för att mottagande skola får nödvändig information.

Gemensamma överlämningsrutiner framarbetas inom samverkansavtalet. Genom en väl genomförd överlämning ska eleven ges goda möjligheter att fullfölja sin utbildning. I det gemensamma antagningsverktyget finns möjlighet att markera att det finns överlämningsinformation till mottagande skola. Till detta kommer utarbetade digitala rutiner.

8.2 Uppföljning av elevernas resultat

Det ska tas fram en systematik inom samverkansområdet för redovisning och uppföljning av eleverna och deras resultat. För att medlemskommunerna ska få en god överblick över hur det går för dess elever som går i skola inom annan kommun inom samverkansområdet är det av stor vikt att hemkommunen ges förutsättningar att följa eleverna. Anordnarkommunen ska därför inkomma med redovisning i den omfattning och under de former som samverkanskommunerna kommer överens om. Ett arbetsätt för detta ska arbetas fram och vara redo att tas i bruk i samband med terminsstart hösten 2025.

8.3 Extra anpassningar och särskilt stöd

Skollagen och gymnasieförordningen reglerar elevers rätt till extra anpassningar och särskilt stöd. Anordnarkommunen ska i så stor utsträckning som möjligt hålla hemkommunen informerad om elevens progression i de fall eleven erhåller särskilt stöd som utgår från ett åtgärdsprogram.

8.4 Kommunernas aktivitetsansvar för ungdomar under 20 år

Ungdomar som är folkbokförda i kommunen, inte längre skolpliktiga, inte fyllt 20 år och inte genomfört eller har fullföljt utbildning på nationellt program i gymnasieskola eller anpassad gymnasieskola eller motsvarande utbildning ingår i kommunernas aktivitetsansvar. Kommunen är skyldig att löpande under året hålla sig informerad om hur ungdomarna är sysselsatta. Inom ramen för ansvaret har hemkommunen också uppgiften att erbjuda de ungdomar som

berörs lämpliga individuella åtgärder och dokumentera sina insatser på adekvat sätt.

8.5 Uppföljning

Uppföljning inom samverkansområdet

Detta avtal ska utvärderas och följas upp minst en gång om året och resultatet presenteras fortlöpande. Om Samverkansgruppen bedömer att kvalitetsbrister finns i någon del av det utbildningsutbud som avtalet omfattar, förbinder sig den aktuella kommunen att ge Samverkansgruppen möjlighet att redovisa sin ståndpunkt. Om kommunen håller med om kvalitetsbristen ska kommunen redovisa vilka åtgärder som görs för att åtgärda problemet. Syftet med detta är inte att utgöra ett extra kontrollorgan utöver Skolinspektionen utan att samverkanskommunerna ska kunna lyfta uppkomna brister med varandra och föra en dialog med huvudmannen om dem och eventuella lösningar. Att eleverna ska få en god och kvalitativ utbildning är av väsentlig betydelse.

9. Ekonomiska förutsättningar

9.1 Prislister för interkommunal ersättning

Interkommunal ersättning för samtliga utbildningar som ingår i avtalet betalas i enlighet med för varje anordnarkommuns upprättade och beslutade prislister.

Den upprättade prislistan ska motsvara anordnarkommunens faktiska kostnad för utbildningen. Anordnarkommunen skall varje år, senast den sista februari, besluta om nivån på den interkommunala ersättningen för innevarande år nedbruten för respektive program och inriktning. Framtagandet av den interkommunala ersättningen ska beräknas utifrån samma grundläggande beräkningsprinciper för samtliga anordnarkommuner för att säkerställa att den interkommunala ersättningen bestäms på ett likvärdigt sätt. Det ska varje år göras en sammanställning av samtliga anordnarkommuners beslut om nivån på den interkommunala ersättningen. Denna sammanställning ska hållas tillgänglig för samtliga medlemskommuner i syfte att underlätta en god ekonomisk kontroll för hemkommunernas elevkostnader.

Beräkningsmodellen för hur den interkommunala ersättningen ska beräknas ska beslutas av samverkanskommunerna och biläggas detta avtal, *se Bilaga 3*.

Utredningsuppdrag till medlemskommunerna

Medlemskommunerna åtar sig att genomföra en utredning angående modell för hantering av IKE inom samverkansområdet. Utredningen skall vara färdigställd senast den 31 december 2024 och därefter redovisas för Utbildningschefsnätverket. Ett förslag ska därefter läggas fram till Samverkansgruppen för beslut om vilken ersättningsmodell som ska gälla inom samverkansområdet för resterande tid av avtalstiden.

9.2 Avstämningsdatum

I nuläget ska den interkommunala ersättningen erläggas efter fakturering med utgångspunkt från avstämningsdatum den 15 oktober respektive 15 februari varje år. Samverkanskommunerna är överens om att utreda huruvida avstämnings- och faktureringsintervall skall ske på detta sätt även framgent eller om avstämnings- och fakturering ska ske månatligen. Denna utredning ska hanteras i samband med utredningsuppdraget angående prissättning och vara färdigställt senast den 31 december 2024.

10. Reglering av IKE för vissa delar av utbildningarna

10.1 Extra anpassningar och särskilt stöd

Grundregeln är att kostnader för extra anpassningar och särskilt stöd ingår i den överenskomna interkommunala ersättningen för utbildningar som omfattas av avtalet.

10.2 Extraordinära stödåtgärder

I mycket speciella situationer och utifrån enskild elevs särskilda behov kan hemkommun och anordnarkommun i undantagsfall komma överens om extra IKE. Detta ska endast gälla vid synnerliga skäl. Extraordinära åtgärder handlar om åtgärder som väsentligen avviker från det skolan ska hantera inom grundbeloppet.

Kostnaderna för stödet ska vara omedelbart kopplade till en enskild elev och ha samband med dennes särskilda behov och förutsättningar för att kunna fullgöra sin skolgång. Det kan exempelvis handla om personlig assistans, tekniska hjälpmedel, lokalanpassningar eller andra stödåtgärder som inte har anknytning till den vanliga undervisningen. Det innebär inte primärt ett förstärkt pedagogiskt eller socialt stöd utan ska tillgodose andra specifika behov av individuellt stöd som är absolut nödvändigt.

Inom Fyrbodals kommunalförbund har det tagits fram bestämmelser för hantering av interkommunal ersättning avseende extraordinära stödinsatser. Dessa bestämmelser är en överenskommelse mellan alla medlemskommuner i Fyrbodals kommunalförbund. Samtliga medlemskommuner i detta primära samverkansavtal åtar sig att följa de överenskomna bestämmelserna för hantering av interkommunal ersättning avseende extraordinära stödinsatser.

10.3 Utökat program

Anordnarkommun som erbjuder utökat program och beviljar enskild elev sådan utökning tar på sig samtliga kostnader för utökningen av programmet till

exempel för utökad garanterad rätt till undervisningstid. Detta omfattar inte elevers rätt inom yrkesprogram till grundläggande behörighet. Kostnader för detta regleras inom IKE.

10.4 Reducerat program

Hemkommunen ersätter anordnarkommunen för det pris som gäller för det program där en elev antas, även om eleven följer ett reducerat program enligt sin individuella studieplan och inom ett åtgärdsprogram. Om redueringen omfattar 50 % eller mer av utbildningen ska anordnarkommunen kontakta hemkommunen och löpande hålla den informerad om elevens progression.

10.5 Förlängd undervisning

Grundregeln är att hemkommunen ersätter anordnarkommunen för utbildning under tre år för ett fullständigt gymnasieprogram. Om eleven genomför ett reducerat program eller om det med hänsyn till elevens förutsättningar i övrigt finns särskilda skäl till förlängd undervisning kan hemkommunen och anordnarkommunen senast 1 april det tredje året avtala om extra IKE för förlängd undervisning. Om det finns synnerliga skäl kan överläggning inledas även efter 1 april. Varje kommun utser person/er som äger rätt att sluta avtal om ersättning för förlängd undervisning och informerar övriga kommuner om vem/vilka dessa är. I normalfallet bygger ett avtal om extra IKE på pris per poäng i förhållande till programpriset.

10.6 Nationellt godkänd idrottsutbildning

Extra kostnader för nationellt godkänd idrottsutbildning utgår med ett schablonbelopp med bas i SKR:s rekommendationer samt index. Beloppet framgår av prislistan för interkommunal ersättning och kan revideras över tid.

10.7 Programinriktat val (IMV)

Programinriktat val ersätts dels med den del som motsvarar det nationella programmet som IMV är inriktat mot, dels den del som avser det stöd som eleven behöver för att uppnå behörighet till yrkesprogrammet. Ersättning ska utgå under högst ett år. För den sistnämnda delen finns ett schablonbelopp som anges i den interkommunala prislistan, vilket utgår från Skolverkets rekommendation.

10.8 Yrkesintroduktion (IMY)

Yrkesintroduktionsprogram som är utformat för en grupp elever ersätts dels med det pris som gäller för det yrkesprogram som ligger närmast detta, dels för den del som avser det stöd som eleven behöver för att genomföra sin studieplan. För den sistnämnda delen sätts ett schablonbelopp som anges i den interkommunala prislistan.

10.9 Ersättning för modersmålsundervisning

Ersättning för modersmålsundervisning och studiehandledning ingår i den interkommunala ersättningen.

10.10 Särskild utredning om elevs tillhörighet till anpassad gymnasieskola

Om det uppmärksammas att en elev som antagits till utbildning/placerats på utbildning inom gymnasieskolan, kan höra till anpassade gymnasieskolans målgrupp, ska hemkommunen skyndsamt informeras om detta. Hemkommunen ska skyndsamt se till att en målgruppsutredning görs. Den ska innehålla pedagogisk, psykologisk, medicinsk och social bedömning. Hemkommunen kan välja vem som ska göra utredningen. Om hemkommunen gör utredningen tar hemkommunen sina faktiska kostnader. Om hemkommunen avtalar med anordnarkommunen att göra utredningen ersätter hemkommunen anordnarkommunen för denna kostnad med anordnarkommunens faktiska kostnader.

10.11 Investeringar

Anordnande kommun ansvarar för investeringar i egen verksamhet.

10.12 Ansvarsförsäkring

Anordnarkommun tecknar även ansvarsförsäkring för elev som kommunen får interkommunal ersättning för.

10.13 Resor

Hemkommunen svarar för kostnaden för dagliga resor mellan bostad och skola eller eventuellt inackorderingstillägg. Kostnader för utbildning förlagd på annan plats eller annan tid än ordinarie skoltid bekostas av anordnarkommunen. Det kan till exempel vara vid arbetsplatsförlagt lärande och under kvällstid. Hantering av skolkort eller motsvarande regleras utanför detta avtal.

11. Formalia

11.1 Avtalstid

Avtalet avser verksamheten 2025/2026 – 2029/2030 med möjlighet att komplettera avtalet årligen. Beslut om kompletteringar som tas av Utbildningschefs nätverket och Samverkansgruppen ska läggas ut på Kommunalförbundet Fyrbodals webbplats som bilagor till huvudavtalet.

En elevs rätt att fullfölja påbörjad utbildning gäller även efter avtalsperiodens slut.

11.2 Godkännande

Detta avtal ska efter godkännande i respektive medlemskommun, undertecknat och tillsammans med kopia av beslut i ansvarig politisk instans, översändas till Uddevalla kommun senast den 31 januari 2024.

11.3 Inträde och utträde

I det fall att annan kommun vill ansöka om att ingå i det primära samverkansområdet ska detta vara möjligt efter det att samtliga medlemskommuner godkänt det.

I det fall att medlemskommun önskar utträda ur avtalet skall kommunen skriftligen meddela Uddevalla kommun detta. Uddevalla kommun ska då skyndsamt meddela detta vidare till övriga samverkanskommuner inom samverkansavtalet. Uppsägningstiden är 18 månader. Om part beslutar att utträda ur avtalet ska elever som påbörjat utbildningen omfattas av avtalet intill dess att utbildningen är slutförd.

11.4 Ändringar och tillägg

Större ändringar eller tillägg till detta avtal såsom exempelvis beslut om prismodell, upptagande av ny medlemskommun eller ändringar och tillägg som är av större betydelse för samverkansområdet skall beslutas av respektive medlemskommuns politiskt utsedda beslutsorgan.

Mindre ändringar och tillägg som inte bedöms vara av sådan dignitet som nämns ovan ska kunna beslutas av Samverkansgruppen efter beredning och yttrande från Utbildningschefs nätverket.

11.5 Tvister

I första hand ska tvist i anledning av detta avtal i första hand lösas genom lokala förhandlingar. I andra hand om parterna inte kommer överens sker medling genom Kommunalförbundet Fyrbodals kommun. I sista hand om tvisten inte är möjlig att lösa – ska ärendet prövas av behörig allmän domstol.

11.6 Force majeure

Om fullgörande av åtagande från anordnande kommuns sida förhindras av omständigheter som kommunen inte kan råda över som arbetskonflikt, eldsvåda, krig med mera är den anordnande kommunen inte ansvarig för skada eller förlust som därigenom kan uppkomma för motparten.

Ingående parter beslut

För Färgelandas kommun

.....
Datum

.....
Namn

.....
Namnförtydligande

För Lysekils kommun

.....
Datum

.....
Namn

.....
Namnförtydligande

För Munkedals kommun

.....
Datum

.....
Namn

.....
Namnförtydligande

För Orusts kommun

.....
Datum

.....
Namn

.....
Namnförtydligande

För Sotenäs kommun

.....
Datum

.....
Namn

.....
Namnförtydligande

För Strömstads kommun

.....
Datum

.....
Namn

.....
Namnförtydligande

För Tanums kommun

.....
Datum

.....
Namn

.....
Namnförtydligande

För Uddevallas kommun

.....
Datum

.....
Namn

.....
Namnförtydligande

Vuxenutbildningen
Utbildningschef
Lise-Lotte Bengtsson

Tjänsteskrivelse
2023-11-13
2023/108

Kommunstyrelsen

Antagande av primärt samverkansavtal för yrkesinriktad utbildning i den kommunala vuxenutbildningen

Kommunstyrelsen beslutsförslag

Kommunfullmäktige beslutar att godkänna primärt samverkansavtal för yrkesinriktad utbildning i den kommunala vuxenutbildningen enligt bilagor samt att efter godkännande av avtalet uppdra åt ordförande i utbildningsnämnden alternativt sektorchef utbildning att underteckna avtalet.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts i utbildningsnämnden 2023-11-28

Sammanfattning av ärendet

Riksdagen har beslutat att minst tre kommuner ska ingå primär samverkan om planering, dimensionering och erbjudande av vissa utbildningar i yrkesinriktad utbildning i den kommunala vuxenutbildningen. Lagändringarna började gälla den 1 juli 2023 och tillämpas första gången i fråga om utbildning som påbörjas 2025.

Processen för primär samverkan gällande vuxenutbildning har utmynnat i en överenskommelse om samverkan ur ett Dalslandsperspektiv. Ansvariga tjänstemän i kommunerna Bengtsfors, Dals-Ed, Mellerud, Åmål och Färgelanda är överens om ett förslag till primärt samverkansavtal som bygger på den sedan tidigare pågående samverkan gällande regional yrkesutbildning.

Ärendebeskrivning

Riksdagen har beslutat att ändra skollagen och ställa krav på att kommuner ska samverka för dimensionering, planering och erbjudande av yrkesinriktad utbildning i den kommunala vuxenutbildningen.

Det betyder att varje kommun ska genom avtal med minst två andra kommuner samverka om planering, dimensionering och erbjudande av utbildning i ett så kallat primärt samverkansområde. För komvux ska avtalet omfatta yrkesämnen och sammanhållna yrkesutbildningar inom komvux på gymnasial nivå. Varje samverkande kommun ska erbjuda alla sådan

yrkesutbildning som anordnas av huvudmännen i det primära samverkansområdet.

Samverkansområdena kan utformas efter kommunernas förutsättningar och behov. Kommunerna väljer själva vilka andra kommuner de ska sluta avtal och samverka med i det primära samverkansområdet.

Utöver ett primärt samverkansavtal finns även möjlighet att sluta sekundära samverkansavtal med andra kommuner eller regioner.

De nya bestämmelserna i skollagen innebär också att kommunerna ska ta hänsyn till både vuxnas efterfrågan och behov av utbildning samt arbetsmarknadens behov när de bestämmer vilken yrkesutbildning och hur många platser som ska erbjudas.

Vuxenutbildningen i de fem kommunerna har sedan tidigare ett upparbetat samarbete och har sedan 2019 dessutom arbetat för ett utökat samarbete. Att dessa kommuner ingår primär samverkan är en naturlig fortsättning på denna process.

Inom det primära samverkansområdet gäller så kallat fritt sök till yrkesinriktade utbildningar. Anordnarkommuner ersätts av hemkommuner enligt vad som beskrivs i förslaget till avtal. De statsbidrag som berörs ingår i regleringen kommunerna emellan.

En viktig faktor i samverkan är att alla invånare inom samverkansområdet erbjuds ett brett utbud av utbildning och att kommunerna samarbetar kring information och marknadsföring av utbildningarna. I avtalet framförs även att tillgänglighet för invånare till utbildning ska väga tungt. Det betyder att en och samma utbildning kan erbjudas i olika kommuner vid olika tillfällen för att tillgodose invånarnas tillgång till utbildning.

Avtalstiden är tills vidare och löper på tills någon av parterna påkallar revidering. Varje kommun har rätt att säga upp avtalet. Uppsägningstiden är 12 månader. Den kommun som lämnar avtalet måste då ingå i annat primärt samverkansområde enligt bestämmelserna i skollagen.

Beslutsunderlag:

Tjänsteskrivelse daterad 2023-11-13
Avtalsförslag, dat 2023-12-05

Sändlista:

Vuxenutbildningen
Ekonom

UN § 97

Dnr 2023/108

Primärt samverkansavtal för yrkesinriktad utbildning i den kommunala vuxenutbildningen

Utbildningsnämndens beslut

Kommunfullmäktige beslutar att godkänna primärt samverkansavtal för yrkesinriktad utbildning i den kommunala vuxenutbildningen enligt bilagor samt att efter godkännande av avtalet uppdra åt ordförande i utbildningsnämnden alternativt sektorchef utbildning att underteckna avtalet.

Yrkande

Tobias Bernhardsson (C), Hans-Göran Palmqvist (M), Astrid Berggren (L), Tommy Larsson (S) och Hanna Clemens (SD) yrkar bifall till beslutsförslaget.

Propositionsordning

Ordförande ställer proposition på om utbildningsnämnden ställer sig bakom beslutsförslaget med bifallsyrkande av Tobias Bernhardsson (C) med flera och finner att utbildningsnämnden beslutar enligt liggande förslag med bifall.

Ärendets beredning

Genomgång vid presidieberedning 2023-11-21
FÖSAM 2023-11-16

Sammanfattning av ärendet

Riksdagen har beslutat att minst tre kommuner ska ingå primär samverkan om planering, dimensionering och erbjudande av vissa utbildningar i yrkesinriktad utbildning i den kommunala vuxenutbildningen. Lagändringarna började gälla den 1 juli 2023 och tillämpas första gången i fråga om utbildning som påbörjas 2025.

Processen för primär samverkan gällande vuxenutbildning har utmynnat i en överenskommelse om samverkan ur ett Dalslandsperspektiv. Ansvariga tjänstemän i kommunerna Bengtsfors, Dals-Ed, Mellerud, Åmål och Färgelanda är överens om ett förslag till primärt samverkansavtal som bygger på den sedan tidigare pågående samverkan gällande regional yrkesutbildning.

Ärendebeskrivning

Riksdagen har beslutat att ändra skollagen och ställa krav på att kommuner ska samverka för dimensionering, planering och erbjudande av yrkesinriktad utbildning i den kommunala vuxenutbildningen.

Det betyder att varje kommun ska genom avtal med minst två andra kommuner samverka om planering, dimensionering och erbjudande av utbildning i ett så kallat primärt samverkansområde. För komvux ska avtalet omfatta yrkesämnen och sammanhållna yrkesutbildningar inom komvux på gymnasial nivå. Varje samverkande kommun ska erbjuda alla sådan yrkesutbildning som anordnas av huvudmännen i det primära samverkansområdet.

Samverkansområdena kan utformas efter kommunernas förutsättningar och behov. Kommunerna väljer själva vilka andra kommuner de ska sluta avtal och samverka med i det primära samverkansområdet.

Utöver ett primärt samverkansavtal finns även möjlighet att sluta sekundära samverkansavtal med andra kommuner eller regioner.

De nya bestämmelserna i skollagen innebär också att kommunerna ska ta hänsyn till både vuxnas efterfrågan och behov av utbildning samt arbetsmarknadens behov när de bestämmer vilken yrkesutbildning och hur många platser som ska erbjudas.

Vuxenutbildningen i de fem kommunerna har sedan tidigare ett utvecklat samarbete och har sedan 2019 dessutom arbetat för ett utökat samarbete. Att dessa kommuner ingår i primär samverkan är en naturlig fortsättning på denna process.

Inom det primära samverkansområdet gäller så kallat fritt sök till yrkesinriktade utbildningar. Anordnarkommuner ersätts av hemkommuner enligt vad som beskrivs i förslag till avtal. De statsbidrag som berörs ingår i regleringen mellan kommunerna emellan.

En viktig faktor i samverkan är att alla invånare inom samverkansområdet erbjuds ett brett utbud av utbildning och att kommunerna samarbetar kring information och marknadsföring av utbildningarna. I avtalet framförs även att tillgänglighet för invånare till utbildning ska väga tungt. Det betyder att en och samma utbildning kan erbjudas i olika kommuner vid olika tillfällen för att tillgodose invånarnas tillgång till utbildning.

Avtalstiden är tills vidare och löper på tills någon av parterna påkallar revidering. Varje kommun har rätt att säga upp avtalet. Uppsägningstiden är 12 månader. Den kommun som lämnar avtalet måste då ingå i annat primärt samverkansområde enligt bestämmelserna i skollagen.

Utbildningsnämnden

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2023-11-13
Avtalsförslag

Sändlista

Vuxenutbildningen
Ekonom

Justering

Utdragsbestyrkande

Primärt samverkansavtal för dimensionering av yrkesutbildningar inom vuxenutbildning-5D

§1 Avtalets parter

Dals-Ed kommun

Bengtsfors kommun

Färgelanda kommun

Mellerud kommun

Åmål kommun

§2 Avtalets syfte

Samverkansavtalets syfte är att bidra till hållbar tillväxt, stärkt kompetensförsörjning och ökade utbildningsmöjligheter för invånare, näringslivets och arbetsmarknadens behov.

Syftet uppnås genom att:

- gemensamt planera och dimensionera behovet av yrkesutbildningar utifrån invånare och arbetsmarknadens efterfrågan.
- erbjuda ett brett urval av utbildningar som fritt kan sökas av invånare inom det primära avtalsområdet.

§3 Avtalets omfattning

Avtalet avser yrkesutbildningar på gymnasial nivå enligt Skollag 20 kap. 16§. Avtalsparterna utgör ett primärt samverkansområde. Avtalet gäller samtliga yrkesutbildningar som omfattas av statsbidraget för regional yrkesinriktad vuxenutbildning (RYV).

Avtalsparterna är överens om att årligen gemensamt ansöka om statsbidrag för regional yrkesinriktad vuxenutbildning (2016:937)

a. Utbildningsplanering och dimensionering

- De samverkande kommunerna ska planera och dimensionera utbildningarna med stöd av de regionala planeringsunderlagen och i samråd med Fyrbodals kommunalförbund och Arbetsförmedling. (2016:937, 20§)
- Eftersträva flexibilitet i lokalisering av yrkesutbildningarna så att det kan anpassas efter behovet i avtalsområdet samt flexibilitet i genomförandet. (se vidare d. tillgängliga yrkesutbildningar)

b. Administration gällande statsbidrag för regional yrkesvux

- Inför ny ansökningsomgång ansvarar respektive kommun för att skicka in underlag/antal platser till huvudsökande kommun enligt Skolverkets normer. Huvudsökande kommun anger senaste datum för inlämning av underlag för ansökan samt redovisning.
- Huvudsökande kommun ansvarar för att vara sammankallande under året till två träffar (vid behov fler) för uppföljning av RYV.
- Huvudsökande kommun ansöker och redovisar statsbidraget (RYV) enligt Skolverkets föreskrifter.
- Underlag för arbetsmarknadens behov tas fram gemensamt inför ansökan.

c. Hemkommun-Anordnande kommun: Ansökan, mottagande och antagning

- Hemkommun ansvarar för studie- och yrkesvägledning inför ansökan till yrkesvux.
- Ansökan från elev till yrkesutbildning sker i hemkommunen, Interkommunal ersättning skickas till anordnande kommun eventuellt med hemkommunens noteringar.
- Anordnande kommun meddelar om elev mottages till utbildning. Alla sökande inom avtalsområdet bedöms behöriga utifrån samma grunder.
- Antagning och urval görs av anordnande kommun. Urvalsprincipen "störst behov" gäller (2011:1108).
- Anordnande kommun meddelar beslut om antagning till hemkommun och elev.
- Anordnande kommun ansvarar för att regelbundet ha elevuppföljningsmöte och meddela hemkommunen om eleven inte följer den planerade utbildningen (ex. frånvaro)
- I de fall en elev flyttar till ny folkbokföringskommun ansvarar den kommun som vid antagning var hemkommun för kostnaden för hela utbildningen. (Skollag 20 kap. 21a §.)

d. Tillgängliga yrkesutbildningar

Ambitionen för samtliga yrkesutbildningar inom avtalsområdet är att göra de så tillgängliga som möjligt. Det innebär att inför planerings- och dimensioneringsarbetet så vägs aspekter in kring alla yrkesutbildningar gällande: lokalisering (flyttbar utifrån behov), utbildningsform (på-plats/hybrid/distans), APL i hemkommunen etc.

e. Ekonomi - fördelning av statsbidrag

- Statsbidraget för regionalt yrkesvux betalas ut två ggr/år av huvudsökande kommun till de samverkande kommunerna baserat på underlaget för ansökan.
- Om tilldelade antalet platser understiger det sökta antalet platser sker en fördelning av antalet platser utifrån varje kommuns andel av kommunernas totalt sökta årsstudieplatser.
- Varje kommun ansvarar för att medfinansiera statsbidraget utifrån bestämmelserna.
- Kostnaderna mellan två avtalsparter hanteras genom den ersättning/poäng som statsbidraget anger.
- Om en kommun producerar mer poäng är beviljat statsbidrag kan omfördelning ske från annan kommun som inte nått upp till sina sökta statsbidragsplatser.

- Om en eller flera kommun/-er inte producerat det antal årsstudieplatser som motsvarar utbetalt statsbidrag efter redovisning till Skolverket, så ska återbetalning ske av den/de kommun/-er där underskottet uppstått.

f. Marknadsföring och kommunikation

- Avtalsparterna ska sträva efter att samverka kring marknadsföring och kommunikation i så stor utsträckning som möjligt.
- Avtalsparterna ska marknadsföra samtliga yrkesutbildningar på våra hemsidor och ska presenteras på ett likvärdigt sätt hos alla parter.
- Avtalsparterna ska sträva efter att vara goda ambassadörer för varandra
- Gemensam planering av och deltagande i jobb- och utbildningsmässor.
- Studie- och yrkesvägledare i kommunerna ska ha god kännedom om samtliga yrkesutbildningar i avtalsområdet.

g. Samverkan- övriga parter

- I avtalsområdet deltar Vuxenutbildningen, Arbetsförmedlingen och kommunens näringslivsansvariga. Samverkan organiseras i styrgrupp och arbetsgrupper. I samverkansgrupperna behandlas gemensamma frågor kring arbetsmarknadsläget/statistik och kompetensförsörjning.
- Yrkesråd finns i alla kommuner som genomför yrkesutbildningar.

§4 Uppföljning och kvalitet

Hemkommunen ansvarar för uppföljning av interkommunal ersättning

Hemkommunen ansvarar för att upprätta individuell studieplan och eventuellt inledande kartläggning för studerande.

Anordnande kommun ska följa upp studieresultat och elevers sysselsättning 2 år efter avslutad utbildning. (Kolada- mått)

För utbildningar som genomförs i kommun utanför samverkansområdet ansvarar respektive kommun för uppföljning.

§5 Avtalsperiod, uppsägning och förlängning

Avtalet gäller från och med 2025-01-01 och tillsvidare. Om det fattas beslut rörande regional yrkesvux som väsentligt förändrar förutsättningarna i detta avtal ska parterna genom omförhandling ändra avtalet.

Avtalet kan sägas upp av avtalspart per den 31 oktober, med en uppsägningstid på 12 månader. Uppsägningen ska ske skriftligt och översänds till samtliga övriga samverkansparter.

§6 Tvist

Eventuella tvister ska i första hand lösas i godo mellan berörda parter. Parterna förpliktigar sig att delta i ett sådant förfarande. Om parterna inte kommer överens sker medling genom Fyrbodals kommunalförbund.

§7 Befrielsegrunder (Force majeure)

Om någon samverkanspart inte kan fullgöra sitt åtagande på grund av omständigheter som kommunen inte kan råda över till exempel arbetskonflikt, eldsvåda, krigshändelse behöver samverkansparterna träffas för att försöka hitta lösningar på hur man hanterar det inträffade.

§8 Underskrifter

Bengtstors kommun

Dals-Eds kommun

Färgelanda kommun

Mellerud Kommun

Åmål kommun

Utbildningskontor
Utbildningschef
Lise-Lotte Bengtsson

Tjänsteskrivelse
2023-11-10
2023/105

Kommunstyrelsen

Godkännande av reviderat reglemente för utbildningsnämnden

Kommunstyrelsen beslutsförslag

Kommunfullmäktige beslutar att anta reviderat reglemente för utbildningsnämnden och därmed ersätter antaget reglemente för utbildningsnämnden daterat 2022-12-19 KF § 156.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av utbildningsnämnden 2023-11-28

Sammanfattning av ärendet

Utbildningsnämndens ansvarsområde finns angivet i reglementet. Förändringar har skett i skollagen vad gäller den verksamhet som tidigare benämndes särskola och gymnasiesärskola. Benämningen är numera anpassade grundskolan och anpassade gymnasieskolan.

Kommunen kan ge godkännande till fristående enheter som i kommunen önskar bedriva förskola, pedagogisk omsorg eller fritidshem som inte anordnas vid en skolenhet. Kommunen är sedan tillsynsmyndighet för dessa. Det behöver klargöras att utbildningsnämnden är ansvarig för denna verksamhet både vad gäller godkännande och tillsynsansvarig.

Inom elevhälsan bedrivs verksamhet som faller inom hälso- och sjukvård. Detta uppdrag behöver förtydligas i reglementet.

Punkterna som ändras i reglementet är följande:

Punkt 4 ändras till anpassade grundskolan,
Punkt 7 ändras till anpassade gymnasieskolan samt att två punkter läggs till enligt följande:

12 godkännande myndighet samt tillsynsmyndighet för fristående enheter som kommunen godkänt samt
13 ansvara för hälso- och sjukvård inom elevhälsan i enlighet med gällande lagar och författningar

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, dat 2023-11-10

Sändlista:

Skolkontoret

Samtliga rektorer

Elevhälsochef

UN § 98 **Dnr 2023/105**
Revidering av utbildningsnämndens reglemente

Utbildningsnämndens beslutsförslag

Kommunfullmäktige beslutar att anta reviderat reglemente för utbildningsnämnden och därmed ersätter antaget reglemente för utbildningsnämnden daterat 2022-12-19 KF § 156.

Ärendets beredning

Genomgång vid presidieberedning 2023-11-21
FÖSAM 2023-11-16

Sammanfattning av ärendet

Utbildningsnämndens ansvarsområde finns angivet i reglementet. Förändringar har skett i skollagen vad gäller den verksamhet som tidigare benämndes särskola och gymnasiesärskola. Benämningen är numera anpassade grundskolan och anpassade gymnasieskolan.

Kommunen kan ge godkännande till fristående enheter som i kommunen önskar bedriva förskola, pedagogisk omsorg eller fritidshem som inte anordnas vid en skolenhet. Kommunen är sedan tillsynsmyndighet för dessa. Det behöver klargöras att utbildningsnämnden är ansvarig för denna verksamhet både vad gäller godkännande och tillsynsansvarig.

Inom elevhälsan bedrivs verksamhet som faller inom hälso- och sjukvård. Detta uppdrag behöver förtydligas i reglementet.

Punkterna som ändras i reglementet är följande:

Punkt 4 ändras till anpassade grundskolan,

Punkt 7 ändras till anpassade gymnasieskolan samt att två punkter läggs till enligt följande:

12 godkännande myndighet samt tillsynsmyndighet för fristående enheter som kommunen godkänt samt

13 ansvara för hälso- och sjukvård inom elevhälsan i enlighet med gällande lagar och författningar

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2023-11-10

Utbildningsnämnden

Sändlista

Skolkontoret
Samtliga rektorer
Elevhälsochef

Justering

Utdragsbestyrkande